

Zarząd Powiatu w Lubaczowie

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBACZOWSKIEGO
ZA LATA
2012 – 2013 Z UWZGLĘDNIENIEM
ROKU 2011**

Lubaczów, marzec 2014

Opracowano

w Wydziale Rolnictwa, Geodezji, Leśnictwa i Ochrony Środowiska w Starostwie Powiatowym
w Lubaczowie

pod kierunkiem Bogdana Skibińskiego

Naczelnika Wydziału Rolnictwa, Geodezji, Leśnictwa i Ochrony Środowiska

Zespół autorski:

Irena Hul

Małgorzata Presch

Na okładce:

Kamieniołom w Bruśnie w Powiecie Lubaczowskim – złoża wapienia „Brusno”.

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Charakterystyka powiatu lubaczowskiego.....	5
3. Stan środowiska	7
3.1. Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych	7
3.1.1. Monitoring wód powierzchniowych	8
3.1.2. Monitoring wód podziemnych	13
3.2. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.....	14
3.2.1. Obszary zagrożone	16
3.2.2. Zakres rzeczowy i finansowy robót konserwacyjnych urządzeń wodnych	16
3.2.3. Ochrona przeciwpowodziowa	19
3.3. Gospodarka odpadami	24
3.3.1. Wytwarzanie odpadów na terenie powiatu lubaczowskiego	24
3.4. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	29
3.4.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza	30
3.4.2. Stan powietrza atmosferycznego	31
3.5. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych	35
3.6. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów	37
3.6.1. Formy ochrony przyrody	39
3.6.2. Plan zadań ochronnych	40
3.6.3. Lasy na terenie powiatu lubaczowskiego	41
3.7. Ochrona przed hałasem	44
3.7.1. Monitoring hałasu	44
3.8. Ochrona zasobów kopalin	47
3.8.1. Tereny osuwiskowe	47
3.8.2. Eliminacja nielegalnej eksploatacji	48
3.8.3. Koncesjonowanie wydobywania kopalin	48
3.8.4. Dokumentowanie nowych złóż piasku: Ruda Różaniecka, Łukawiec, Góra Smerecka	48
3.8.5. Tereny zdegradowane – przemysłowe	50
3.9. Ochrona powierzchni ziemi i przywrócenie wartości użytkowej gleb	51
3.9.1. Stan gleb na terenie powiatu lubaczowskiego	52
3.9.2. Gleby użytkowane rolniczo	54
3.9.3. Programy rolnośrodowiskowe realizowane na terenie powiatu lubaczowskiego	55
3.10. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	57
3.10.1. Monitoring pól elektromagnetycznych	57
4. Stan realizacji przedsięwzięć wynikających z harmonogramu rzeczowo – finansowego.....	61
5. Podsumowanie	93
6. Wykaz rycin	96
7. Wykaz tabel	97

1. Wprowadzenie

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubaczowskiego jest dokumentem sporządzanym co 2 lata w celu wykazania stanu realizacji zadań inwestycyjnych zapisanych w Programie Ochrony Środowiska. Wykonując ustawowy obowiązek wynikający z art. 18, ust. 2 ustawy Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz. U. 2013 , poz. 1232), z wykonania Programów Ochrony Środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubaczowskiego został opracowany w 2012 r. na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 i przyjęty przez Radę Powiatu Lubaczowskiego dnia 27.06.2013 uchwałą nr XXVIII/231/2013. Stanowi podstawowe narzędzie do prowadzenia polityki ekologicznej powiatu, której realizacja ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego. Raport z realizacji POŚ dla Powiatu Lubaczowskiego stanowi m.in. ocenę stopnia wykonania zadań założonych w Poś jak i omówienie zmian jakie dokonały się w ciągu ostatnich dwóch lat, na terenie Powiatu. Niniejszy Raport jest pierwszym z wykonania wspomnianego programu i zawiera : analizę realizacji przedsięwzięć planowanych na lata 2012-2015 z perspektywa do roku 2019, ocenę stopnia realizacji celów ekologicznych oraz analizę efektywności programu w oparciu o wskaźniki w nim określone.

Dla realizacji celów spójnych z założeniami Polityki Ekologicznej Państwa w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska, zdefiniowano następujące priorytety ekologiczne:

Priorytet 1. Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych

Priorytet 2. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

Priorytet 3. Gospodarka odpadami

Priorytet 4. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu

Priorytet 5. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych i energooszczędność

Priorytet 6. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów

Priorytet 7. Ochrona przed hałasem

Priorytet 8. Ochrona zasobów kopalin

Priorytet 9. Ochrona powierzchni ziemi i przywrócenie wartości użytkowej gleb

Priorytet 10. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Źródłem informacji dla opracowania niniejszego dokumentu były dane i informacje własne Powiatu Lubaczowskiego oraz dodatkowo informacje i wyniki badań i pomiarów udostępnione przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska, Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Rzeszowie, Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Lubaczowie, Urzędy Miast i Gmin powiatu lubaczowskiego, Regionalny Zarząd Gospodarki

Wodnej w Krakowie, Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych. Aktualnie powszechnie dostępne dane obejmują lata 2011 – 2013.

2. Charakterystyka powiatu lubaczowskiego

Powiat lubaczowski utworzony został w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Powierzchnia powiatu wynosi 1308 km² i zamieszkuje go około 58 tys. mieszkańców. W skład powiatu wchodzi 8 gmin: Lubaczów – miasto, Lubaczów – gmina, Cieszanów, Oleszyce, Narol, Horyniec-Zdrój, Stary Dzików i Wielkie Oczy. Miasta w powiecie lubaczowskim to: Lubaczów, Cieszanów, Narol i Oleszyce. Powiat położony jest na obszarze przygranicznym w północno – wschodniej części województwa podkarpackiego. Od wschodu graniczy z Ukrainą, od północy z województwem lubelskim, od południa i zachodu z powiatem jarosławskim i przeworskim. Jest częścią makroregionu południowo-wschodniej Polski. Rozciąga się malowniczo w obrębie dwóch makroregionów geograficznych Kotliny Sandomierskiej i Roztocza. Obszarowo dominuje wschodnia część Kotliny Sandomierskiej z mezoregionami: Płaskowyżem Tarnogrodzkim i Równiną Biłgorajską. Roztocze zajmuje prawie trzecią część powiatu z mezoregionami: Roztoczem Wschodnim, zwanym też Południowym lub Rawskim Roztoczem Środkowym. Płaskowyż Tarnogrodzki wyodrębniający się z Kotliny Sandomierskiej obejmuje płaski obszar wyżyn sięgających od 220-180 m n.p.m. Budują go ropy miocenne, na których zalegają gliny i piaski czwartorzędowe, a na dość znacznej powierzchni utwory pylaste typu lessów. Ukształtowanie powierzchni i żyzność gleb sprawiają, że region ten ma charakter rolniczy. Piaszczysta Równina Biłgorajska pochyla się w kierunku zachodnim, urozmaicona jest licznymi wydmami i podmokłymi zagłębieniami. Wzdłuż południowej granicy Równiny płynie rzeka Tanew. Występują tam duże kompleksy leśne. Fragment makroregionu Roztocze zbudowany jest głównie z piasków oraz wapieni. Na terenie powiatu lubaczowskiego występują najwyższe po stronie polskiej wzniesienia Roztocza: Wielki Dział – 390,4 m n.p.m. i Długi Goraj – 391,5 m n.p.m. Mają one charakter ostańców, pokryte są piaszczystymi i wapiennymi osadami morza miocennego przecinane rozległymi dolinami wysłanymi grubą warstwą piasków polodowcowych.

Charakterystyczne położenie powiatu, z dala od dużych aglomeracji miejskich i liczne bogactwa naturalne sprawiają, że klimat tej ziemi jest wyjątkowy i specyficzny, a okoliczne tereny nastawione głównie na rolnictwo i turystykę. W powiecie lubaczowskim w Horyńcu-Zdroju funkcjonują trzy Zakłady Lecznictwa Uzdrowiskowego oraz pomocnicze w leczeniu uzdrowiskowym Urządzenia Lecznictwa Uzdrowiskowego.

RYC.1. **Podział administracyjny powiatu lubaczowskiego wg. gmin** (źródło: portal lubaczow.powiat.pl).

3. Stan środowiska

3.1. Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych

Założone cele średniookresowe

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona wód podziemnych.

Mierniki realizacji celu: prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, respektowanie stref ochrony sanitarnej dla komunalnych ujęć wód podziemnych.

- objęcie monitoringiem zbiornika wód podziemnych GZWP 428 Dolina Kopalna Biłgoraj – Lubaczów.

Mierniki realizacji celu: opracowanie brakujących dokumentacji hydrologicznych dla GZWP, ustanowienie stref ochronnych dla GZWP oraz opracowanie zasad obowiązujących dla tych stref.

Założone cele krótkoterminowe

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych (JCWP).

Mierniki realizacji celu: zwiększenie się liczby JCWP których stan określa się jako dobry, zwiększenie się liczby JCWP których stan (potencjał) ekologiczny określa się jako dobry, a stan chemiczny określa się jako bardzo dobry, zmniejszenie się liczby zeutrofizowanych JCWP, uaktywnienie tzw. programów małej retencji (retencjonowanie wód w zlewni poprzez zabiegi renaturyzacyjne); wykorzystywanie zdolności retencyjnych naturalnych terenów zalewowych i podmokłych, odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych z zachowaniem równowagi stanu ekologicznego, utrzymanie dobrego stanu jakości wód podziemnych, monitoring wód powierzchniowych

- poprawa i utrzymanie dobrego stanu technicznego infrastruktury służącej do zaopatrywania mieszkańców powiatu w wodę pitną

Mierniki realizacji celu: budowa, rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnych zakończonych oczyszczalniami ścieków, budowa rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej dostarczającej ludności odpowiednią jakościowo wodę, modernizacja ujęć wód oraz stacji uzdatniania wody.

- ograniczenie zanieczyszczenia wód ładunkami pochodzącymi ze źródeł komunalnych

Mierniki realizacji celu: zwiększenie odsetka mieszkańców powiatu korzystających z oczyszczalni ścieków, zmniejszenie ilości ścieków odprowadzanych do wód lub ziemi bez oczyszczania, zwiększenie dostępności do systemu kanalizacji zbiorczej.

3.1.1. Monitoring wód powierzchniowych

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska i prezentuje poprzez ocenę stanu ekologicznego, ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu.

W latach 2010-2012 na terenie powiatu lubaczowskiego przebadano 5 jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) w następujących punktach pomiarowo-kontrolnych:

- 1) Sołotwa do Glinianki (kod jcwp: PLRW2000162256469); ppk Sołotwa – Basznia Górna, Stan ekologiczny UMIARKOWANY, stan ekologiczny w obszarach chronionych UMIARKOWANY, stan jcwp ZŁY,
- 2) Lubaczówka od granicy państwa z Sołotwą od Glinianki do Łukawca (kod jcwp: PLRW200019225659), ppk Lubaczówka- Budomierz, potencjał ekologiczny DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO, potencjał ekologiczny w obszarach chronionych DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO, stan chemiczny DOBRY, stan jcwp DOBRY,
- 3) Lubaczówka od Łukawca do ujścia (kod jcwp: PLRW200019225699), ppk Lubaczówka – Monasterz, stan ekologiczny DOBRY, stan ekologiczny w obszarach chronionych DOBRY,
- 4) Brusienka (kod jcwp: PLRW200016228249), ppk Brusienka-Niemstów, stan ekologiczny UMIARKOWANY, stan ekologiczny w obszarach chronionych UMIARKOWANY, stan jcwp ZŁY,
- 5) Rata od źródeł do granic (kod jcwp: RP PLRW20007266123), ppk Rata- Prusie, stan ekologiczny UMIARKOWANY, stan ekologiczny w obszarach chronionych UMIARKOWANY, stan chemiczny DOBRY, stan jcwp ZŁY.

Zestawienie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód w jednolitych częściach wód rzecznych na terenie powiatu lubaczowskiego w 2012r. oraz rozmieszczenie wyników klasyfikacji stanu i potencjału ekologicznego, stanu chemicznego, a także rozmieszczenie wyników klasyfikacji stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych przy uwzględnieniu wymagań ustalonych dla obszarów chronionych na terenie woj. podkarpackiego z wyodrębnieniem powiatu lubaczowskiego przedstawia poniższa tabela oraz mapki.

Tabela 1. Zestawienie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód w jednolitych częściach wód rzecznych na terenie powiatu lubaczowskiego w 2012r. (źródło: WIOŚ w Rzeszowie)

Lp.	Nazwa i kod ocenianej jednolitej części wód (JCW)	Nazwa i kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Typ abiotyczny	Stwierdzona zmiana JCW (T/N)	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód								STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	Ocena spełnienia wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych (TAK/NIE) [MOPI, MORY, MORE, MOEU]	STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	STAN CHEMICZNY	STAN JCW		
						ELEMENTY BIOLOGICZNE						Klasa elementów HYMO	Klasa elementów FCH						Klasa elementów FCH-SZ	
						Fitoplankton (IFPL)	Fitobentos (IO)	Makrofity (MIR)	Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)	Ichtyofauna	Klasa elementów BIOL									
OBSZAR DORZECZA WIŚLY																				
Region wodny Górnej Wisły																				
Zlewnia 225. San od Wiaru do Wisłoka																				
1	Sopotwa do Glinianki PLRW2000162256469	Sopotwa - Basznia Górna PL01S1601_3246	16	N	MO		III					III	I	II		UMIARKOWANY	NIE [MORY, MOEU]	UMIARKOWANY		ZŁY
2	Lubaczówka od granicy państwa z Sopotwą od Glinianki do Łukawca PLRW200019225659	Lubaczówka - Budomierz PL01S1601_2300	19	T	MO		I	II				II	II	II	II	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	TAK [MOEU]	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO	DOBRY	DOBRY
3	Lubaczówka od Łukawca do ujścia PLRW200019225699	Lubaczówka - Manasterz PL01S1601_1949	19	N	MO		II					II	I	II		DOBRY	TAK [MOEU]	DOBRY		

Zlewnia 228.Tanew																			
4	Brusienka PLRW200016228249	Brusienka - Niemstów PL01S1601_3269	16	N	MO		III				III	I	II		UMIARKOWANY	NIE [MORY, MORE, MOEU]	UMIARKOWANY		ZŁY
Region wodny Środkowej Wisły																			
Zlewnia 266.Bug																			
5	Rata od źródeł do granic RP PLRW20007266123	Rata - Prusie PL01S1601_1962	6	N	MD		II	III	III		III	I	II	II	UMIARKOWANY	NIE [MOEU]	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY

Objaśnienia do Tabeli

stan / potencjał ekologiczny		
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bardzo dobry / potencjał maksymalny	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO
DOBRY	stan / potencjał dobry	
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY
SLABY	stan / potencjał słaby	SLABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY
stan chemiczny		
DOBRY	stan dobry	
PSD_sr	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne
PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne
stan		
DOBRY	stan dobry	
ZŁY	stan zły	

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

Program monitoringu

IFPL

IO

MIR

MMI

Klasa elementów BIOL

Klasa elementów HYMO

Klasa elementów FCH

- MD – monitoring diagnostyczny; MO – monitoring operacyjny

- wskaźnik fitoplanktonowy

- Multimetryczny Indeks Okrężkowy

- Makrofitowy Indeks Rzeczny

- wskaźnik wielometryczny makrobezkręgowców bentosowych

- klasa elementów biologicznych

- klasa elementów hydromorfologicznych

- klasa elementów fizykochemicznych (gr. 3.1-3.5)

Klasa elementów FCH-SZ - klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (gr. 3.6)

Monitoring obszarów chronionych:

jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia

MOPI

MORY

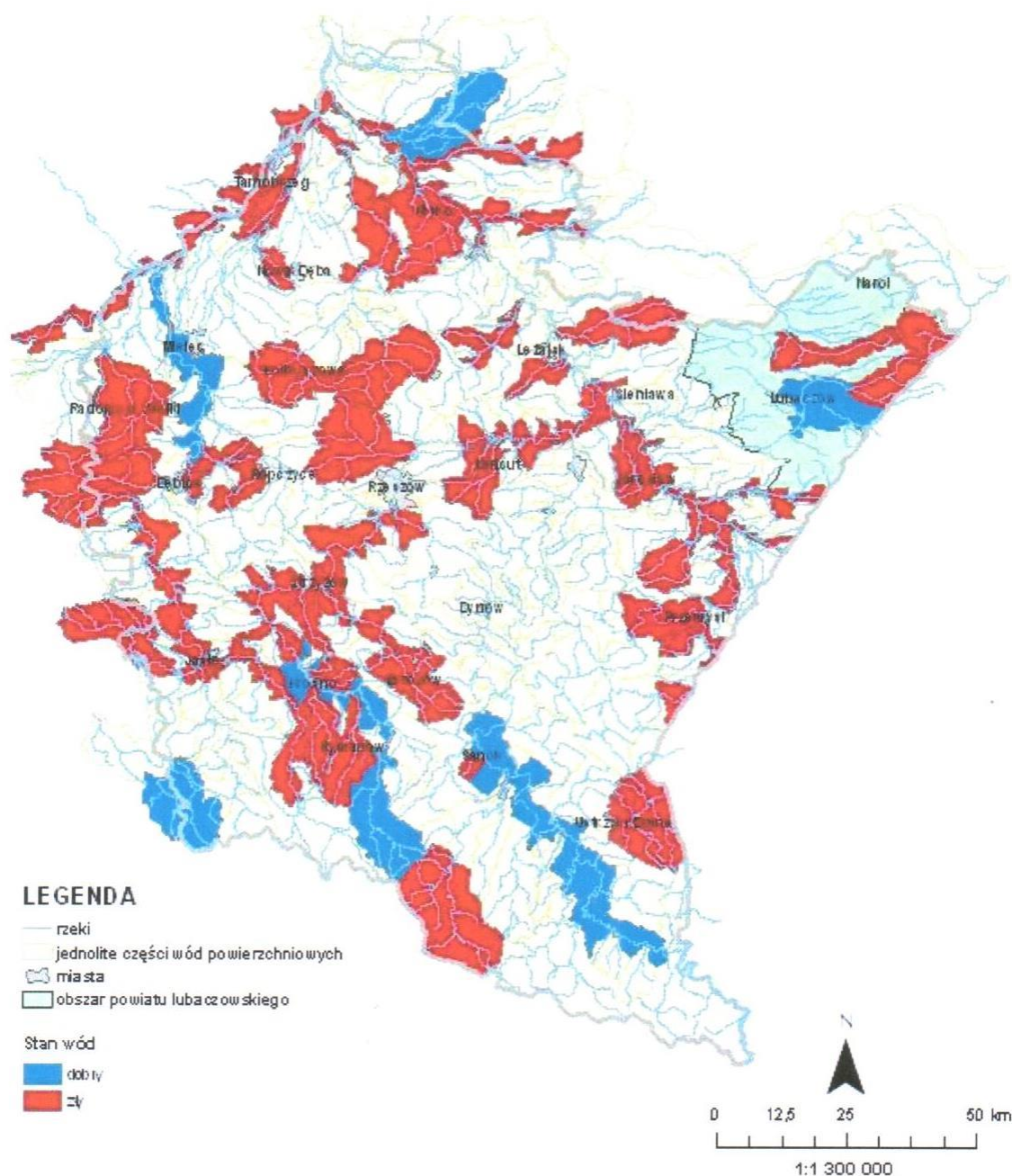
MORE

MOEU

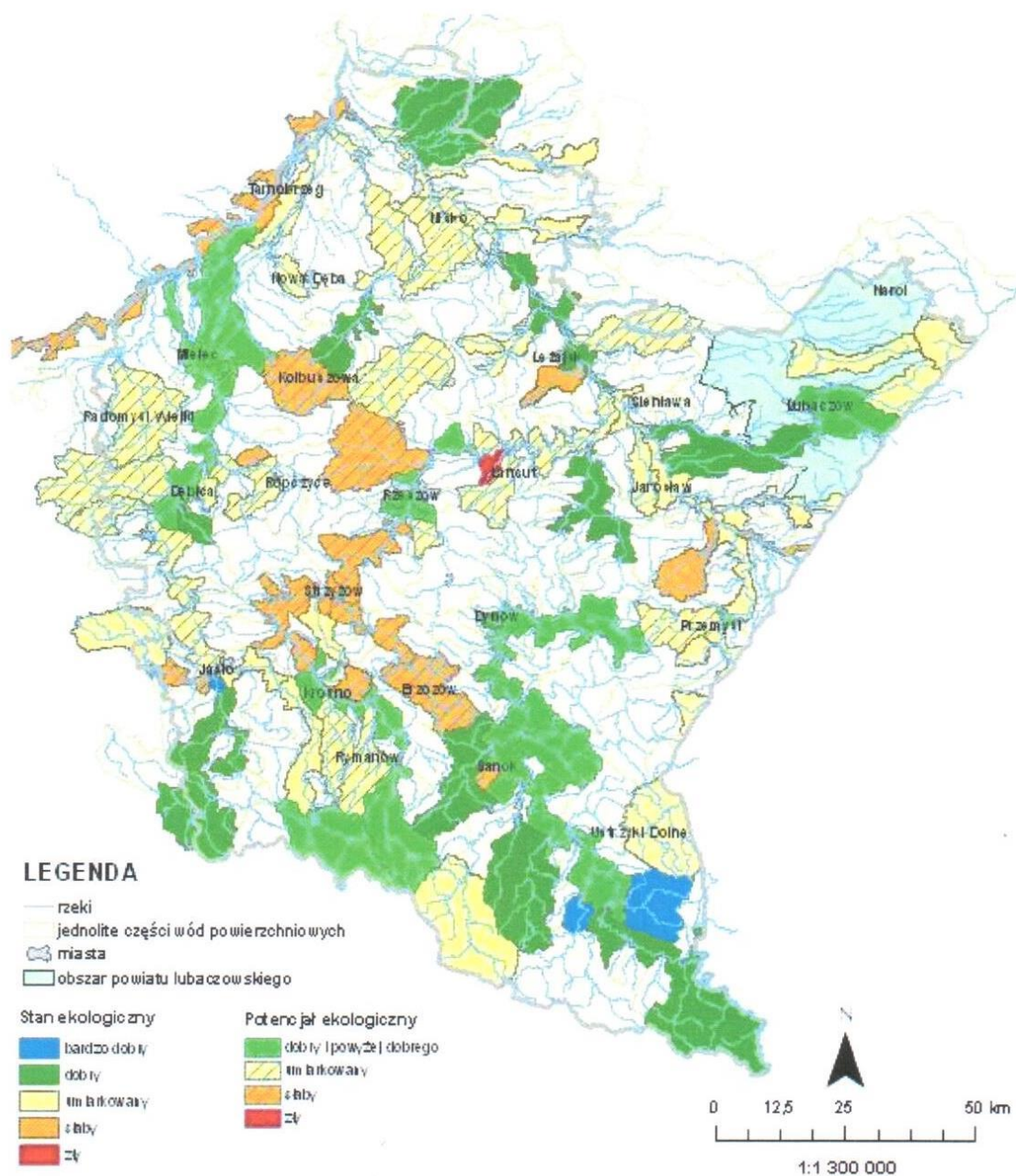
- obszary ochrony siedlisk lub gatunków dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie
- obszary ochrony gatunków ryb (wody przeznaczone do bytowania ryb)

- jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych

- obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych

RYC.2. Rozmieszczenie wyników klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie woj. podkarpackiego z wyodrębnieniem powiatu lubaczowskiego w 2012r., Źródło Stan Środowiska w powiecie lubaczowskim w 2012r. (źródło: WIOŚ w Reszowie 2013r.)

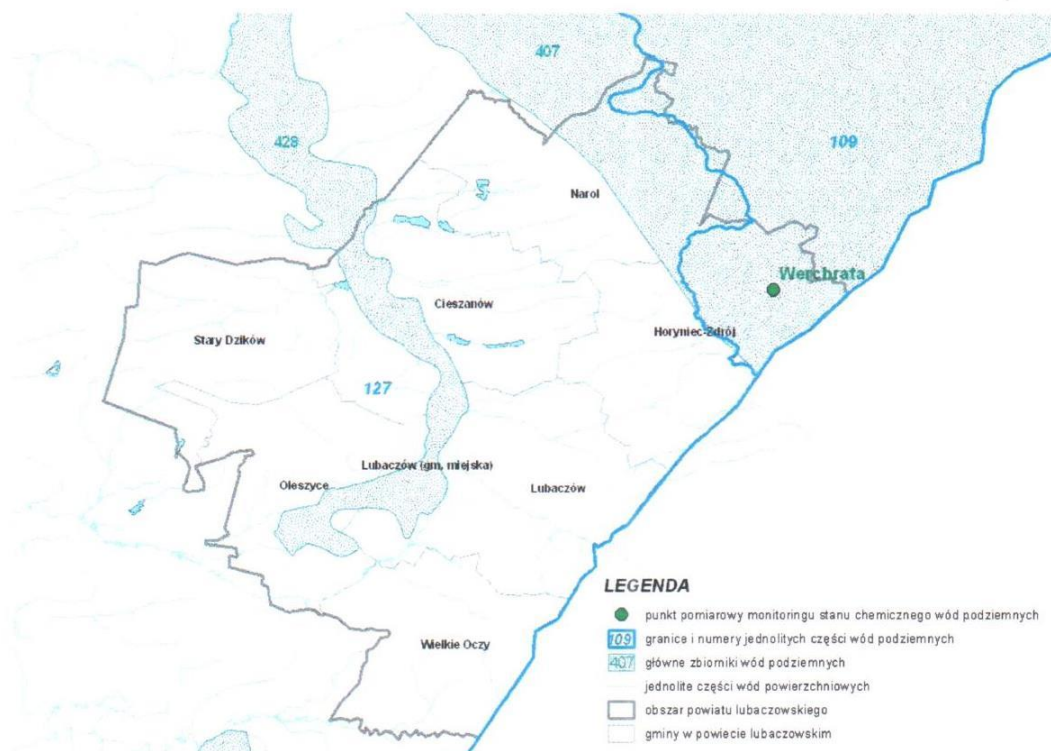

Ryc. 3. Rozmieszczenie wyników klasyfikacji stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych przy uwzględnieniu wymagań ustalonych dla obszarów chronionych na terenie woj. Podkarpackiego z wyodrębnieniem powiatu lubaczowskiego w 2012r. Źródło: Stan środowiska w powiecie lubaczowskim w 2012r, (źródło: WIOŚ w Rzeszowie 2013 r.)

3.1.2. Monitoring wód podziemnych

Monitoring wód podziemnych prowadzony jest w ramach Państwowego monitoringu środowiska na poziomie krajowym. Do prowadzenia badań i oceny stanu wód podziemnych zobligowany jest z mocy ustawy Prawo wodne, Państwowy Instytut Geologiczny.

Na terenie powiatu lubaczowskiego w gminie Horyniec-Zdrój w sołectwie Werchrata, badaniami objęta jest jedna jednolita część wód podziemnych o numerze 109 należąca do głównego zbiornika wód podziemnych (ZWP) nr 407 w obszarze dorzecza Wisły.

Ryc. 4. Rozmieszczenie punktu pomiarowo-kontrolnego monitoringu wód podziemnych na tle jednolitych części wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych na obszarze powiatu lubaczowskiego, 2012r., Źródło Stan środowiska w powiecie lubaczowskim w 2012r, (źródło: WIOŚ w Rzeszowie)

Na podstawie przeprowadzonych badań w 2012r. w punkcie pomiarowo-kontrolnym nr 1880 (Werchrata) wykazana została II klasa jakości wód, co spełnia warunki dobrego stanu chemicznego wód.

3.2. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

Założone cel średniookresowy

- przeciwdziałanie powodzi oraz skutkom odpływu wód opadowych - poprzez zwiększenie retencji i utrzymywanie cieków wodnych, a także związanej z nim infrastruktury w dobrym stanie.

Założone cele krótkookresowe

- opracowanie i wdrożenie dokumentów umożliwiających zarządzanie ryzykiem powodziowym

Mierniki realizacji celu: opracowanie planów ochrony przeciwpowodziowej, map zagrożenia powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Działania te koordynuje Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, w ramach projektu ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami).

Realizacja zadań projektu odbywa się w trzech etapach:

- utrzymanie w należyтым stanie technicznym koryt cieków wodnych, rowów oraz innych urządzeń istotnych z punktu widzenia ochrony powiatu przed powodzią

Mierniki realizacji celu: zwiększenie retencji rzek oraz potoków poprzez retencjonowanie i renaturyzację cieków stałych oraz obszarów podmokłych, wyrównywanie oraz spowalnianie spływów wód wezbraniowych (prace polegające na odtworzeniu krętości cieków, rozbiórka nieprzydatnych budowli hydrotechnicznych, przebudowa przepustów na mosty oraz brody), stymulowanie działań zatrzymujących wodę w glebie poprzez modernizację i konserwację urządzeń melioracji szczegółowych, budowa zbiorników małej retencji.

- utrzymanie w należyтым stanie wyposażenia magazynu przeciwpowodziowego

Miernik realizacji celu: ponoszenie nakładów na doposażenie oraz utrzymanie magazynu przeciwpowodziowego, utrzymanie magazynu w stanie gotowości, przegląd okresowy magazynu.

Obszar powiatu lubaczowskiego leży prawie w całości w Dorzeczu Wisły w zlewni Sanu, bowiem rzeki Szkło, Lubaczówka, Sołotwa, Przerwa, Wirowa, Różaniec, Łówczanka, Brusienka, Świdnica, Papiernia i Tanew toczą swoje wody do Sanu. Tylko rzeka Rata należy do zlewni Bugu. Wymienione rzeki mają charakter rzek nizinnych, z możliwością wystąpienia wezbrań opadowych oraz roztopowych. Wielkość zasobów wód powierzchniowych jest niestabilna.

W systemie zarządzania gospodarką wodną Dorzecze Wisły przynależy do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) w Krakowie, zaś Dorzecze Bugu do RZGW w Warszawie.

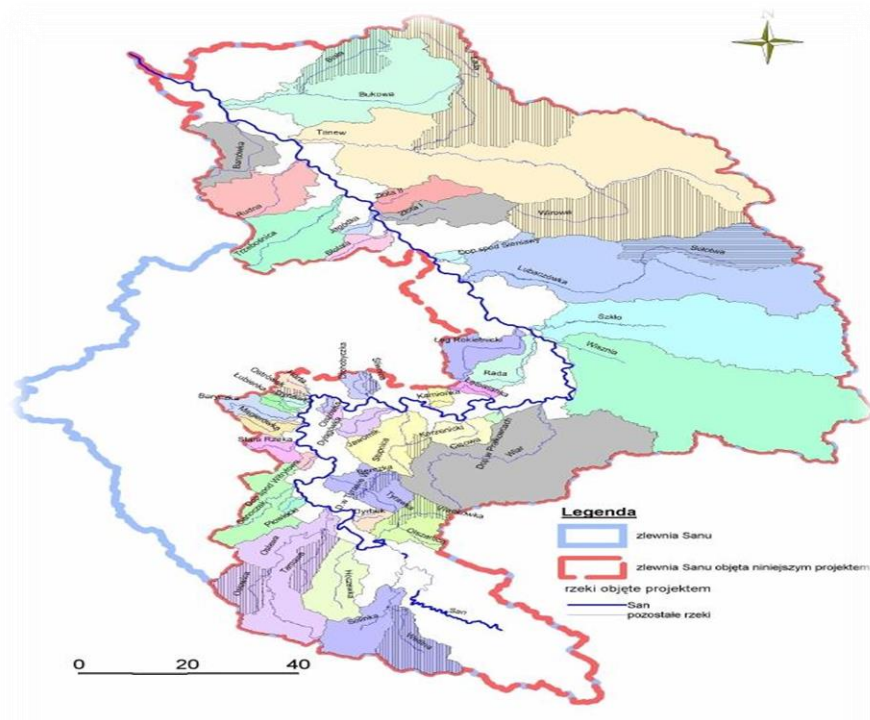
W 2011 r. KZGW przeprowadził analizę presji antropogenicznych w jednolitych częściach wód należących do dorzecza Wisły (m.in. obszar województwa podkarpackiego), a następnie uwzględnił jej wyniki w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Jedną z głównych presji oddziałujących na wody powierzchniowe i podziemne w województwie podkarpackim są znaczące pobory wody na potrzeby gospodarki komunalnej oraz przemysłu, a także obszarowe źródła zanieczyszczeń pochodzące od ludności nie podłączonej do kanalizacji, z hodowli zwierząt, nawozów mineralnych i składowiska odpadów przemysłowych uciążliwych dla środowiska.

W Obszarze Dorzecza Wisły, obejmujący powierzchnię 183180 km, wydzielonych jest jednolitych części wód:

- rzeki 2660,
- jeziora 483,
- wody przejściowe 5,
- wody przybrzeżne 6,
- wody podziemne 90.

Obszar Dorzecza Wisły z jednolitymi częściami wód podziemnych i powierzchniowych obejmujących obszar powiatu lubaczowskiego przedstawia poniższa mapka.

Ryc. 5. Jednolite części wód powierzchniowych w Obszarze Dorzecza Wisły (źródło: RZGW w Krakowie)

3.2.1. Obszary zagrożone

Obszary, które stanowią bezpośrednie zagrożenie związane z podtopieniami oraz powodzią, na terenie powiatu lubaczowskiego, to:

- a) miasto Lubaczów: rzeka Lubaczówka, wylewa równolegle do ul. Cichej, Orzeszkowej, wzdłuż ul. Podzamcze, Słonecznej, docierając do ul. Kochanowskiego;
- b) miasto Lubaczów: rzeka Sołotwa wylewa na łąki i ogródki działkowe, następnie rozlewa się w okolicy ul. Kochanowskiego, Matejki oraz Prusa;
- c) gmina Lubaczów: Lubaczówka wylewa na okoliczne łąki od miejscowości Wólka Krowicka do Lubaczowa, następnie rozlewiska następują w okolicach Dąbkowa, Opaki, Rudy Szczutkowskiej, wsi Prewedy i Kamienne;
- d) gmina Cieszanów: rzeki Buszcza oraz Łowczanka wylewają na drogę wojewódzką i łąki w okolicach Żukowa, następnie- tereny rolne w okolicach Starego Lublińca: rzeka Brusienka: teren miasta Cieszanów- powyżej i poniżej mostu na drodze wojewódzkiej: rzeka Wirowa wylewa w okolicach Starego Lublińca;
- e) gmina Narol: miasto Narol, przed mostem na drodze wojewódzkiej, woda podchodzi w okolice zabudowań gospodarczych;
- f) gmina Oleszyce: Lubaczówka wylewa w miejscowości Ruda, Nowa Grobla przed linią kolejową;
- g) gmina Stary Dzików: Wirowa wylewa w miejscowości Ułazów, Koziejówka (most na rzece) oraz w Starym Lublińcu.

Największe zagrożenie w przypadku awarii stanowi zbiornik wodny „Lubliniec” na rzece Wirowa w kilometrażu 16+330 - 17+430 o powierzchni 40 ha. I pojemności 425 tys. m³. Dopływy rzeki Wirowa i Parchówka aż do wymienionego zbiornika są chronione wałami przeciwpowodziowymi o dł. 9 700 mb.

3.2.2. Zakres rzeczowy i finansowy robót konserwacyjnych urządzeń wodnych

Na stan zagrożenia środowiska istotny wpływ ma konserwacja i eksploatacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych. Co roku Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie wykonuje prace związanych z usuwaniem szkód powodziowych jak również bieżącą konserwację urządzeń melioracji wodnych podstawowych. Tak na przykład w roku 2012 na terenie powiatu lubaczowskiego zostały wykonane roboty konserwacyjne na następujących obiektach melioracji podstawowych:

Tabela 2. Zakres robót konserwacyjnych wykonanych na obiektach melioracji podstawowych w 2012 r. w powiecie lubaczowskim (źródło: PZMiUW w Rzeszowie, Inspektorat w Lubaczowie)

L.p	Nazwa obiektu	Uregulowany		Nieuregulowany	
		Zakres rzeczowy - mb-	Zakres finansowy - zł -	Zakres rzeczowy - mb -	Zakres finansowy - zł-
1.	Wały p.powodziowe Ułazów	9650	9280,22		
2.	Lubaczówka	400	4233,43	300	32731,34
3.	Papiernia	2070	3816,69	360	790,77
4.	Przerwa	3230	10337,0	3570	9542,0
5.	Radruż	4200	8606,68	200	660,0
6.	Krwawica	2750	6588,08		
7.	Różaniec	3020	6715,38		
8.	Bachorka	5000	14548,75	200	1354,57
9.	Jasienica	5460	16017,48		
10.	Łówcza	2703	34620,35		
11.	Sołotwa	8050	13763,84		
12.	Lubówka	1070	17995,41		
13.	Świdnica	13424	55053,41		
14.	Buszcza	2964	26293,12		
15.	Ciek A	3192	6438,36		
16.	Parchówka	7350	24208,83		
17.	Brusienka	7868	48250,82		
18.	Grodzisko	5200	24024,00	524	607,67
19.	Łazanka	7042	28174,41		
20.	Zbiornik Lubliniec		14297,74		
21.	Kanał P	7218	24140,32		
22.	Łukawiec	6388	13900,00	60	262,98
23.	Zawadówka			530	2013,33
24.	Młodów			1964	6469,96
25.	Usuwanie tam bobrowych		8014,20		697,01
26.	Operat pomiarowy, szacunkowy		3199,50		
Razem		108249	422518,02	7708	55129,63

Należy podkreślić, że PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie, w roku 2012, wykonał roboty konserwacyjno- remontowe cieków na terenie powiatu lubaczowskiego na odcinku o długości 115957 mb na wartość 477647,65 zł. W robotach tych zawarta jest praca związana z usuwaniem tam wykonanych przez bobry, zlokalizowanych na urządzeniach melioracji wodnych podstawowych. Zaś w 2013 roku do ważnych działań z zakresu ochrony środowiska należy zaliczyć:

- Konserwacja w miejscowości Lubaczów rzeki Lubaczówka na odcinku o dł. 1,5 km i udrożnienie starego koryta na odcinku 0,713 km oraz usuwanie szkód powodziowych – koszt przedsięwzięcia ok. 30 tys. zł,

- W miejscowości Stare Sioło i Sucha Wola, gm. Oleszyce udrożnienie koryta i konserwacja potoku Bachorka na odcinku o długości 5,192 km – koszt przedsięwzięcia ponad 124 tys. zł.
- Udrożnienie koryta i konserwacja rzeki Wirowa, na odcinku o długości 14,85 km, w gminach Cieszanów i Stary Dzików (Stary Lubliniec, Ułazów, Stary Dzików i Moszczanica)- koszt przedsięwzięcia ponad 237 tys. zł.

Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych na terenie naszego powiatu utrzymywane są przez właścicieli gruntów oraz przede wszystkim przez jeszcze działające spółki wodne (Gminna Spółka Wodna: w Lubaczowie, w Wielkich Oczach, w Starym Dzikowie, w Oleszycach, w Cieszanowie oraz Spółka Wodna w Lubaczowie). Na naszym powiecie funkcjonuje 6 spółek wodnych, które swą działalnością obejmują ponad 3765 hektarów gruntów. Ich zadaniem statutowym jest utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych (czyli głównie rowów melioracyjnych oraz sieci drenarskich) na terenie ich działania. W roku 2013 Spółki Wodne na terenie powiatu lubaczowskiego wykonały następujące zakresy rzeczowe i finansowe:

Tabela 3. Zakres rzeczowy i finansowy wykonany przez Gminne Spółki Wodne działające na terenie powiatu lubaczowskiego, w roku 2013 (źródło: PZMiUW w Rzeszowie, Inspektorat w Lubaczowie)

Gminna Spółka Wodna	Powierzchnia zmeliorowana w tym pow. zdrenowane	Długość rowów	Wykonanie rzeczowe		Wykonanie finansowe - zł -	W tym dotacja - zł -
			Pow. Zmeliorowana -ha-	Długość rowów - km -		
GSW w Lubaczowie	806/508	24,2	806	21,1	32817	11000
GSW w Wielkich Oczach	619/603	22,0	610	8,4	21095	7200
GSW w Starym Dzikowie	261/184	10,1	174	4,7	10583	3600
GSW w Cieszanowie	1771/1418	64,1	1735	43,5	74557	18500
SW w Lubaczowie	85/-	9,0	85	9,9	14523	5400
GSW w Oleszycach	223/63	15,2	211	7,0	13438	5800
Razem	3765/2776	144,6	3621	94,6	167013	51500

W roku 2013, Gminne Spółki Wodne działające na terenie powiatu lubaczowskiego wykonały prace konserwacyjne na obszarze 3621 ha powierzchni zmeliorowanej, na długości rowów 94,6 km, na wartość 167013 zł. Spółki wodne działające na terenie powiatu lubaczowskiego, realizujące zadania w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, otrzymały pomoc finansową z budżetu Samorządu Województwa w formie dotacji w wysokości 51500 zł z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów utrzymania i eksploatacji urządzeń melioracji wodnych szczegółowych. Przyznawane dotacje mają na celu

zapobiegnięciu całkowitej dewastacji i zniszczeniu urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na gruntach rolników zrzeszonych w spółkach wodnych. Zwiększenie ilości urządzeń melioracji szczegółowych objętych utrzymaniem pozwoli na przywrócenie ich sprawności eksploatacyjnej. Zważywszy na to, że uchwalane przez członków spółek wodnych stawki z 1 ha zmeliorowanego gruntu, które przeznaczane są na utrzymanie i konserwację urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, wystarczają na zaspokojenie zaledwie ok. 20 – 35 % potrzeb. Stawki te w wielu przypadkach są niezmiennie od kilku lat, co skutkuje corocznym zmniejszaniem się ilości wykonywanych robót konserwacyjnych. Corocznie bowiem odnotowuje się wzrost kosztów materiałów, robocizny i usług sprzętu. W wyniku tego stan techniczny urządzeń melioracyjnych stale się pogarsza. Rowy melioracyjne porastają zakrzaczeniami i drzewami, ulegają coraz to większemu zamuleniu. Wiele z nich wymaga już odbudowy i renowacji. Sieć drenarska mająca w zdecydowanej większości odpływ do rowów melioracyjnych ulega stopniowemu zamulaniu z powodu braku odpływu wód. Niedostateczna konserwacja powoduje spowolniony odpływ wód, a nawet ich stagnację, co powoduje podtapianie przyległych terenów.

3.2.3. Ochrona przeciwpowodziowa

Ochrona przed powodzią odbywa się w kontekście Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 2007 r. (**tzw. Dyrektywa powodziowa**) w sprawie oceny ryzyka powodziowego. Wdrażanie zaleceń Dyrektywy powodziowej odbywa się w 3 etapach:

- **1 etap** - dokonanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego – został zakończony na k. 2011 r.
- **2 etap** - map zagrożeń i map ryzyka powodziowego - z terminem do k. 2013 r. Mapy te będą b. szczegółowe, opracowane w oparciu numeryczny model terenu (NMT) i dane hydrologiczne.
- **3 etap** - opracowanie planów zarządzania ryzykiem powodziowym – do k. 2015 r. Działania te realizuje KZGW w Warszawie, w ramach projektu ISOK (Informatyczny System Oslony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami).

Na terenie powiatu lubaczowskiego, w latach 2010 - 2013, doszło do wiosennych roztopów, opadów gradu oraz długotrwałych intensywnych opadów deszczu. W wyniku dużej ilości wody doprowadziło to, do dużych wezbrań w rzekach, a nawet wystąpień wody z koryt ciek. Wezbrane wody rzek i potoków poczyniły duże zniszczenia w obrębie koryt powodując liczne wyrwy i osunięcia skarp, a tym samym stwarzając zagrożenie dla przyległego terenu.

W roku 2011 na przełomie czerwca i lipca doszło do intensywnych opadów deszczu, połączonymi z burzami a nawet z gradobiciem. Największe straty powstały w infrastrukturze komunalnej w postaci uszkodzonych dróg i przepustów w:

- Gminie Oleszyce: ul. Spokojna, ul. Futorzańska ul. Orzeszkowej, w miejscowości Futory – droga powiatowa,
- Gminie Wielkie Oczy: w miejscowości Żmijowiska, droga Nr 1693R na dł. 1700mb,
- Gminie Horyniec-Zdrój: na Nr 1663R Horyniec-Radruż na dł. 3896 mb, na drodze Nr 1661R Horyniec-Nowiny Horynieckie na dł. 1958mb, na drodze Nr 2409R Nowe Brusno – PGR Polanka na dł. 4071 mb,
- Gminie Lubaczów: droga Nr 1695R Dąbrowa-Łukawiec na dł. 1750 mb, droga gminna w Szczutkowie na dł. 3250 mb,

- Gminie Sary Dzików w miejscowości Cewków, droga Nr 1553R na dł. 405 mb,
- Gminie Narol w miejscowości Piła, droga Nr 1637R Ruda Różaniecka – Piła, na dł. 3563, w miejscowości Łówcza droga Nr 1641R Łówcza – huta Złomy na dł. 2200 mb, w miejscowości Huta Złomy droga gminna na dł. 2780 mb, w miejscowości Lipsko droga Nr 1641R Lipsko-Huta Złomy na dł. 1000 mb.
- Gminie Cieszanów: uszkodzona i zamulona została kanalizacja burzowa z kręgów żelbetowych (na długości 130 mb), a także przepusty drogowe. Uszkodzone zostały pobocza drogi i zjazdy. Zamulone zostały rowy melioracyjne. Podtopione zostały też piwnice w budynkach komunalnych, a także zagrody i pola uprawne.
- Gminy Oleszyce: zniszczone zostały uprawy: tytoniu (10 ha), rzepaku (15 ha), buraków cukrowych (20 ha), wikliny (10 ha).

Ponadto zniszczona została zieleń – wyrwionych kilkanaście sztuk drzew w Cieszanowie. Na terenie Gminy Lubaczów, w miejscowości Budomierz, miała miejsce trąba powietrzna, która doprowadziła do zniszczenia dachów w budynku mieszkalnym, i innych obiektach (8szt. konstrukcji dachowych). Zerwane dachy i spadające drzewa uszkodziły słup energetyczny i zerwały przewody sieci elektryczne. Również w roku 2012 na terenie powiatu lubaczowskiego doszło do szkód w infrastrukturze komunalnej na wskutek zdarzeń losowych noszących znamion klęski żywiołowej spowodowanych przez gwałtowne burze i intensywne opady deszczu oraz gradu. Najbardziej zniszczeniom uległy drogi w Gminie Narol, w miejscowości Chlewiska, droga nr 2408R Łukawica- Chlewiska, na dł. 2721 mb oraz w miejscowości Łukawica, droga Nr 1723R Łukawica - Bienieszówka, na dł. 2503 mb. Zniszczone zostały też uprawy rolne (rzepak prawie w 100%), drogi polne, gminne. Zalane zostały piwnice w gospodarstwach rolnych, a w Szkole Podstawowej w Łukawicy zalana stołówka, kuchnia, kotłownia i pomieszczenia gospodarcze. Zalane zostały też: remiza i pompa OSP Łukawica oraz studnie w gospodarstwach rolnych. Zniszczenia też zostały wykazane w Gminie Wielkie Oczy. W wyniku burzy zniszczeniu uległy drogi gminne w miejscowościach: Żmijowiska, Wólka Żmijowska, Majdan Lipowiecki, Skolin, Kobylnica Wołoska –Szczeble. Połamane zostały drzewa, zamuleni uległo dużo rowów melioracyjnych oraz upraw rolnych. Również na terenie miasta Lubaczów doszło do uszkodzenia dróg i studzienek kanalizacyjnych.

Niekorzystne zjawiska atmosferyczne wystąpiły także w następnym roku. W miesiącu styczeń 2013r. na terenie powiatu lubaczowskiego miały miejsce opady marznącego deszczu, który doprowadził do blokad dróg, poprzez wyłomy drzew i oblodzenia nawierzchni jezdni oraz zerwania linii energetycznych. Wiele gmin naszego powiatu przez jakiś czas było pozbawionych prądu i wody. Na przełomie maja i czerwca 2013r. w wyniku gwałtownych burz połączonych z intensywnymi opadami deszczu i gradu, na terenie Gminy Horyniec-Zdrój, Stary Dzików, Wielkie Oczy, Cieszanów, powstały szkody w infrastrukturze gminnej i powiatowej (zniszczone drogi, oberwane pobocza, zamulone i rozmyte rowy, zniszczone i zamulone przepusty). W miejscowości Wólka Krowicka, gm. Lubaczów doszło do rozszczelnienia betonów przy studni S-1 Suw, zniszczona została opaska obudowy studni, oberwane skarpy i zamulenie rowu odprowadzającego wodę. Na terenie Gminy Wielkie Oczy doszło do podtopień gruntów rolnych, leśnych. W czerwcu 2013r. doszło nawet do oberwania chmury deszczowej w miejscowościach: Huta Różaniecka, Ruda Różaniecka i Narol Wieś. Poniższe zdjęcia obrazują zniszczenia jakie wystąpiły na terenie powiatu lubaczowskiego na przełomie 2010-2013 roku, w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych.

Ryc. 6. Nawałnica w miejscowości Zabiała w roku 2010 (źródło: własne)

Ryc. 7. Droga powiatowa nr 33319 w miejscowości Ułazów, gm. Stary dzików – rzeka Wirowa (19.05.2010r.) (źródło: własne)

Ryc. 8. Droga wojewódzka nr 863
w miejscowości Cieszanów – rzeka Brusienka
(20.05.2010r.) (źródło: własne)

Ryc. 9. Rzeka Brusienka (2010 r.) (źródło: własne)

Ryc. 10. Rzeka Przerwa w miejscowości Opaka, gm. Lubaczów (2010 r.) (źródło: własne)

Ryc. 11. Intensywne opady gradu w Gminie Narol (2012r.) (źródło: własne)

Ryc. 12. Intensywne opady deszczu w roku 2012 na terenie miasta Lubaczowa - skrzyżowanie ulic Unii Lubelskiej i Konopnickiej

3.3. Gospodarka odpadami

Założony cel średniookresowy

- ograniczenie ilości wytworzonych odpadów oraz poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi.

Podstawowe cele ekologiczne realizowane w ramach tego priorytetu dotyczą zwiększenia odzysku lub recyklingu odpadów poprzez przyjęcie określonych limitów czasowych i ilościowych. Przy realizacji tych celów planowane są działania zmierzające do:

- redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenie udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi, recyklingowi i unieszkodliwianiu innymi metodami niż składowanie oraz likwidacja zagrożeń wynikających ze składowania odpadów, zgodnie z Planem gospodarki odpadami;
- kierowania większej ilości odpadów ze składowisk do dalszej obróbki (budowa instalacji do odzysku, recyklingu i utylizacji odpadów);
- wykorzystania nowych technologii, zwłaszcza do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych (w tym spalarni).

Uchwalona w dniu 1 lipca 2011r. ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, która zmieniła dotychczasowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Ustawa ustanowiła nowe zasady finansowania, odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Właścicielami wytworzonych przez mieszkańców odpadów stały się gminy.

Ustawa nałożyła na gminy obowiązek wprowadzanie selektywnej zbiórki odpadów, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz do dnia 31 grudnia 2010r. osiągnięcia:

- poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo,
- poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo.

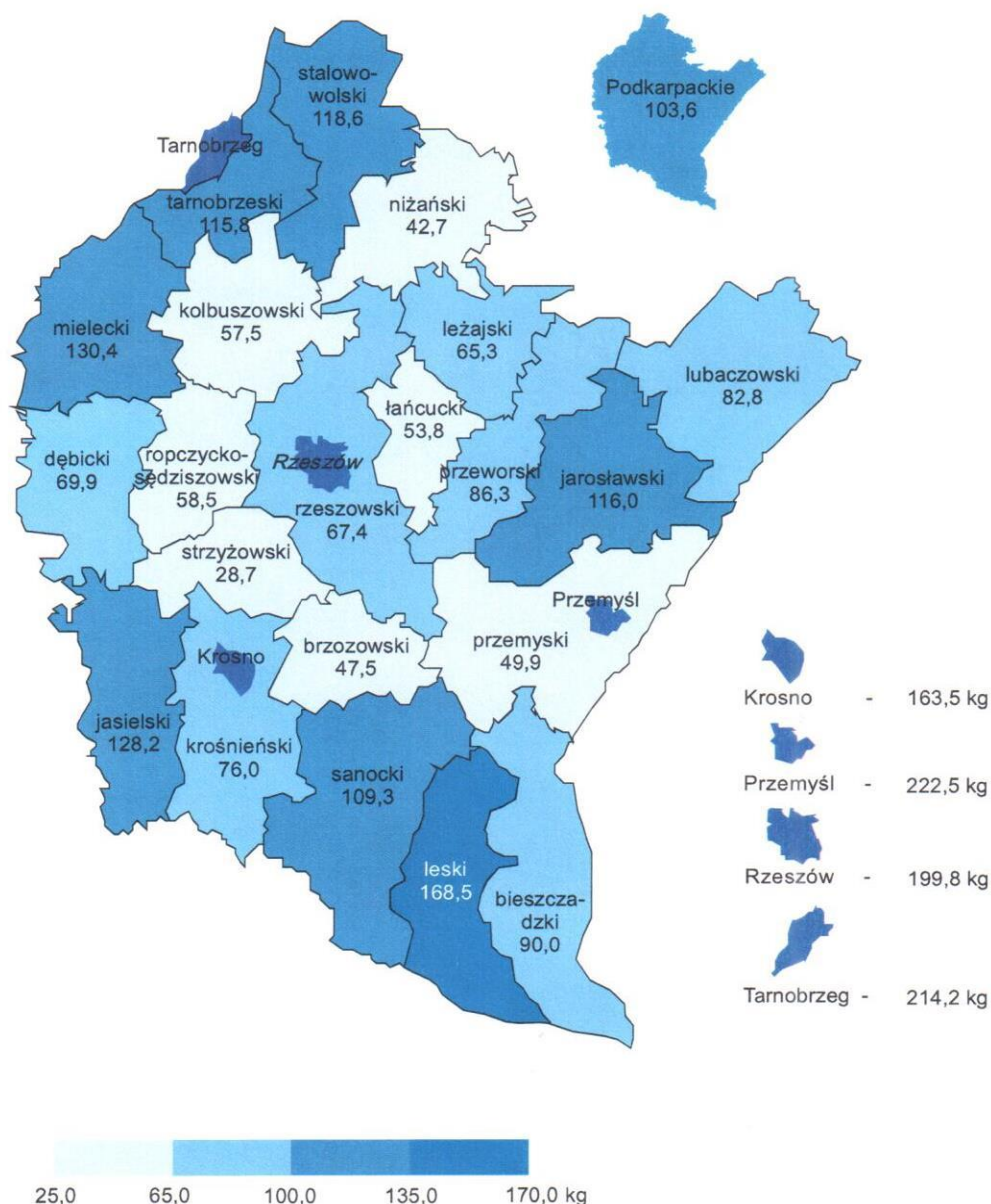
Dane dotyczące odpadów komunalnych w województwie podkarpackim zebrane zostały na podstawie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, przesłanych przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast do WIOŚ w Rzeszowie oraz Marszałka Województwa Podkarpackiego.

3.3.1. Wytwarzane odpady na terenie powiatu lubaczowskiego

Według zgromadzonych danych na terenie województwa w 2012r. zebrano ok. 411,6 tys Mg odpadów komunalnych, w tym ok. 339,8 tys. Mg odpadów niesegregowanych (zmieszanych), co stanowiło 82,6% odpadów zebranych z terenu całego województwa.

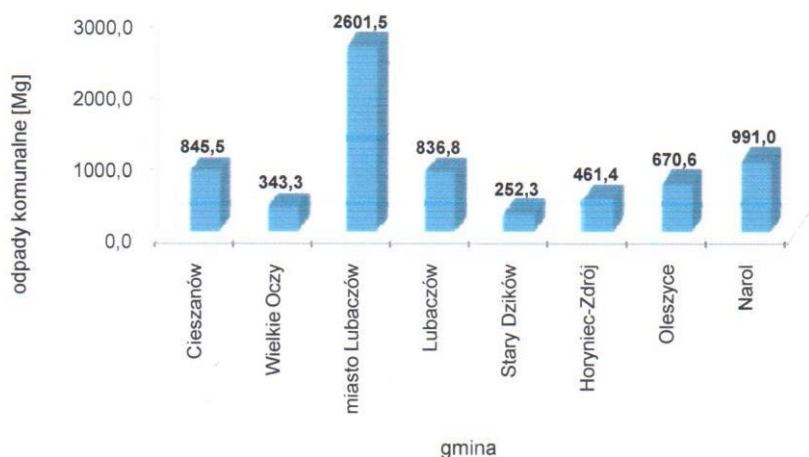
Natomiast pozostała część odpadów tj. 17,4 % (71,8 tys. Mg) została zebrana selektywnie. Natomiast ilość odpadów komunalnych zebranych (bez wyselekcjonowanych) z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca, na terenie powiatu lubaczowskiego, w porównaniu do innych powiatów województwa podkarpackiego, przedstawia poniższa mapa.

Ilość odpadów komunalnych (bez wyselekcjonowanych) zebranych z gospodarstw domowych w roku 2012w województwie podkarpackim, wyniosła 103,6 kg przypadająca na 1 mieszkańca, w powiecie lubaczowskim ilość tych odpadów wynosiła 82,8 kg na 1 mieszkańca. Należy podkreślić, że powiat sąsiedzki, tj. jarosławski wytwarza dużo więcej takich odpadów, gdzie na 1 mieszkańca przypada 116 kg odpadów.

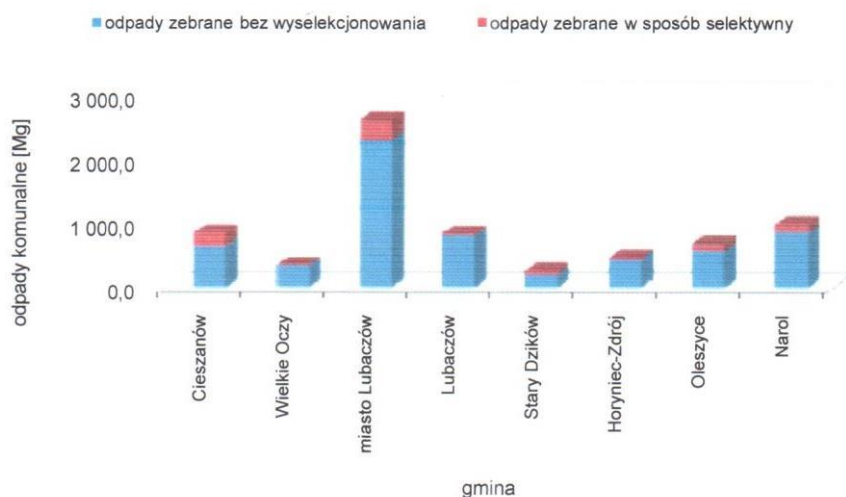

Ryc.13. Ilość odpadów komunalnych zebranych (bez wyselekcjonowanych) z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca w 2012r. na terenie powiatu lubaczowskiego, w porównaniu do innych powiatów województwa podkarpackiego, (Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Województwo Podkarpackie Podregiony, Powiaty, Gminy, Rzeszów 2013r)

Na terenie powiatu lubaczowskiego w roku 2012, zebrano 7002,36 Mg odpadów komunalnych, w tym 6141,32 Mg odpadów niesegregowanych (zmieszanych), które stanowiły 87,7 % odpadów zebranych z terenu powiatu. Ilość odpadów komunalnych, odpadów zebranych bez wyselekcjonowania, oraz zebranych w sposób selektywny zebranych w poszczególnych gminach powiatu lubaczowskiego, w roku 2012, przedstawiają poniższe wykresy.

Ryc. 14. **Wielkość odpadów komunalnych zebranych w powiecie lubaczowskim według gmin w 2012r.,** (Źródło WIOŚ w Rzeszowie, 2013r.)

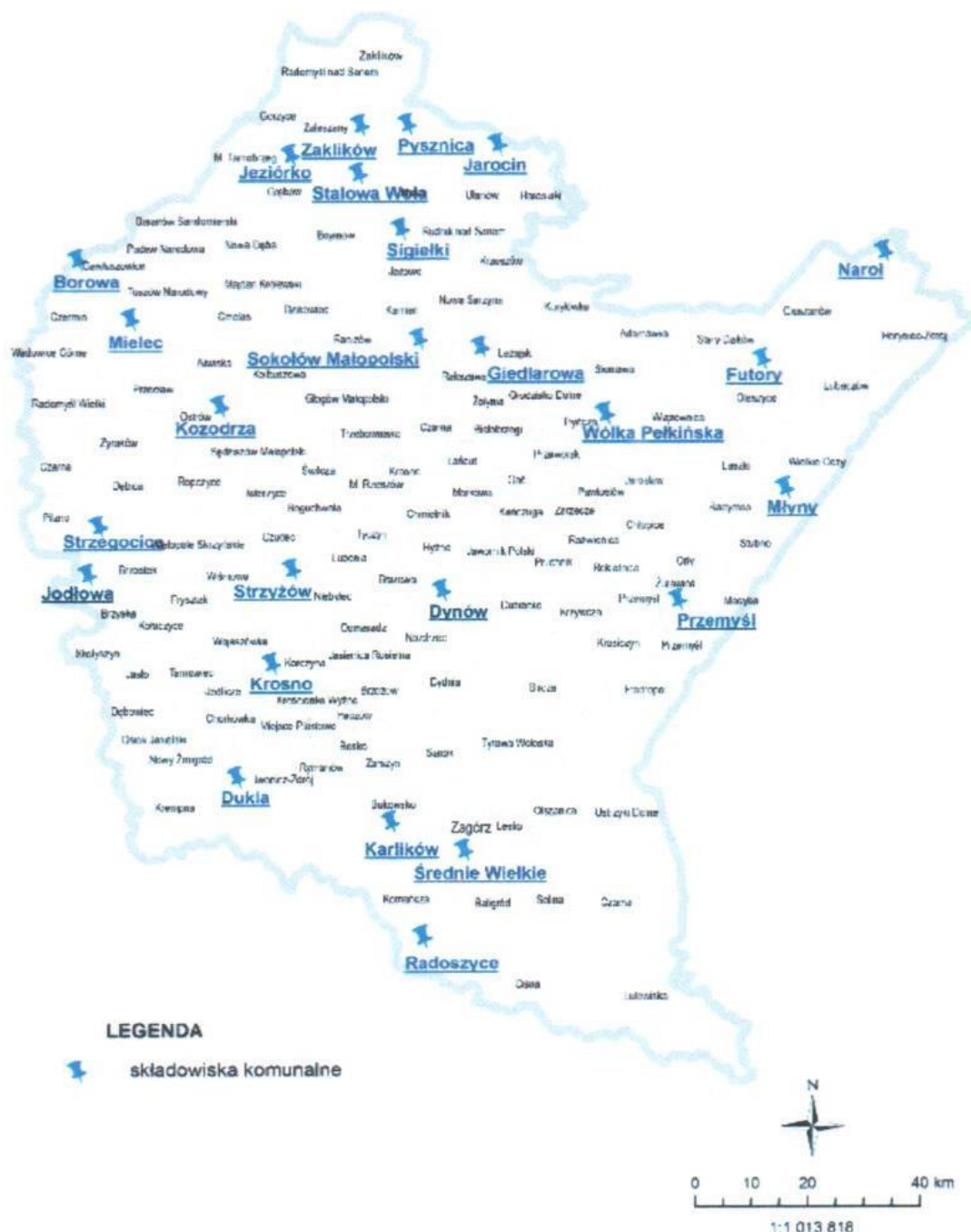
Ryc. 15. **wielkość odpadów komunalnych zebranych selektywnie i zmieszanych w powiecie lubaczowskim według gmin w 2012r.,** (Źródło WIOŚ w Rzeszowie, 2013r.).

W porównaniu do lat poprzednich ilość wytworzonych odpadów komunalnych kształtowała się na podobnym poziomie. Największe ilości odpadów komunalnych wytwarzanych jest na terenie miasta Lubaczów i w 2012r. ilość ta wynosiła 2601,5 Mg. Drugie

miejsce pod tym względem zajmuje gmina Narol, gdzie ilość wytwarzanych odpadów wyniosła 991,0 Mg. Najmniejsza ilość odpadów komunalnych została zebrana w Gminie Stary Dzików i Wielkie Oczy, gdzie wielkość ta wynosiła odpowiednio 252,3 Mg i 343,3 Mg.

Zebrane odpady komunalne w 88,6% zostały złożone na składowiskach odpadów, pozostałe 11,4 % odpadów poddane zostało procesom przetwarzania innym niż składowanie.

W 2012 roku na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało 25 składowisk odpadów komunalnych. Rozmieszczenie składowisk odpadów komunalnych na terenie województwa podkarpackiego na koniec roku 2012, przedstawia poniższa mapka.

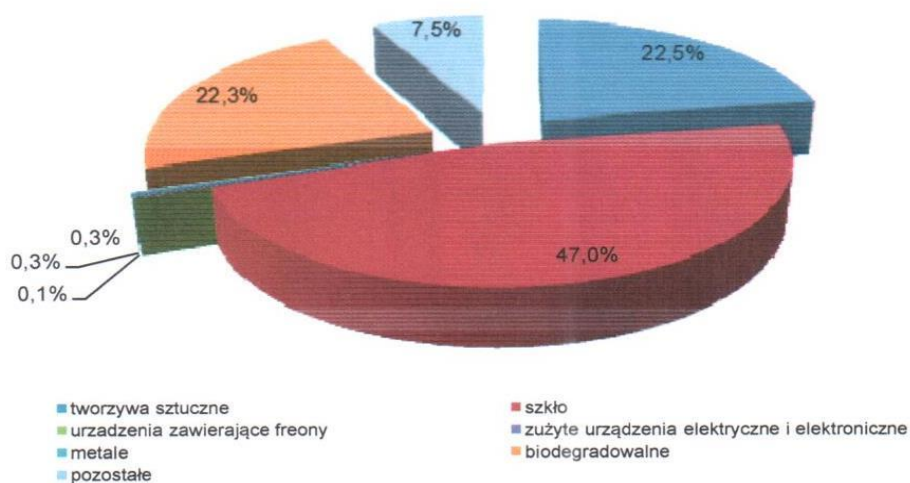

Ryc. 16. Rozmieszczenie składowisk odpadów komunalnych na terenie województwa podkarpackiego na koniec 2012r, (Źródło: WIOŚ Rzeszów, 2013 r.)

W 2012 r. na terenie powiatu lubaczowskiego funkcjonowały 2 składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (w Futorach i Narolu). Na składowiskach tych w 2012r. złożono odpady z terenu gminy Narol i Oleszyce w łącznej ilości 1176,5 Mg. Ponadto z terenu powiatu lubaczowskiego na składowisko odpadów w Młynach (gm. Radymno) wywieziono 5029,5 Mg odpadów.

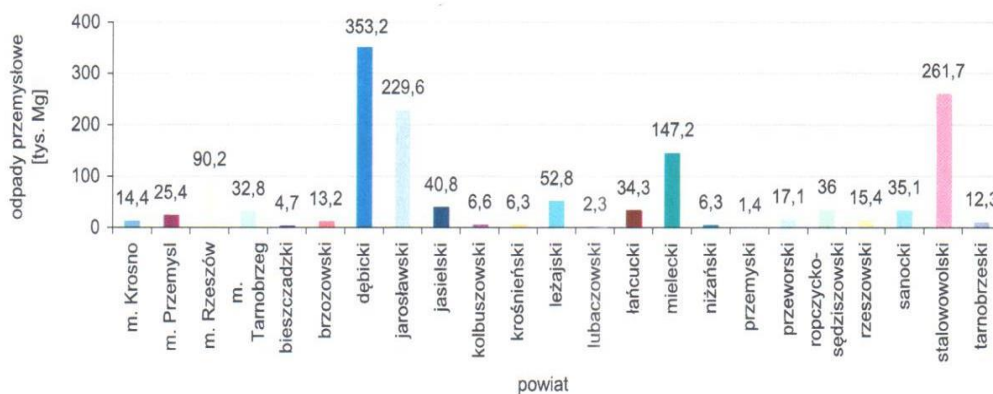
W powiecie lubaczowskim, w roku 2012 wysegregowano łącznie 861,0 Mg odpadów, w tym:

- szkła 404,8 Mg,
- tworzyw sztucznych 193,6 Mg,
- biodegradowalnych 191,7 Mg,
- metali 3,0 Mg,
- zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych 2,4 Mg,
- urządzeń zawierających freony 0,9 Mg,
- pozostałych 64,7 Mg.

Ryc. 17. Procentowy udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w powiecie lubaczowskim w 2012r., (Źródło: WIOŚ, Rzeszów 2013r.)

Powiat lubaczowski należy do regionów o jednym z najniższych wskaźników ilości wytwarzania odpadów przemysłowych na tle województwa podkarpackiego. Według danych GUS w województwie podkarpackim w 2012r. wytworzono 1439,1 tys. Mg odpadów przemysłowych, co stanowi niespełna 1,2 % odpadów przemysłowych powstałych na terenie kraju. W 2012r. na terenie powiatu lubaczowskiego wytworzono ogółem 2,3 tys. Mg odpadów przemysłowych, co stanowiło jedynie 0,15 % ogólnej ilości odpadów przemysłowych wytworzonych w 2012r. na terenie całego województwa podkarpackiego. Ilość odpadów przemysłowych wytworzonych w poszczególnych powiatach województwa podkarpackiego w roku 2012, przedstawia poniższy wykres.

Ryc. 18. Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych wytworzonych w poszczególnych powiatach województwa podkarpackiego w 2012r. (Źródło: WIOŚ Rzeszów, 2013 r.)

3.4. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu

Województwo podkarpackie zalicza się do rejonów Polski, gdzie występują znaczne obszary o korzystnych warunkach pod względem jakości powietrza. Powiat lubaczowski należy właśnie do jednych z nich.

W ramach podstawowego monitoringu środowiska dokonuje się corocznej oceny jakości powietrza i obserwacji jego zmian, w celu zapewnienia jak najlepszej jakości powietrza. Ocenę taką wykonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie na podstawie wyników badań uzyskiwanych w czasie bezpośrednich pomiarów jakości powietrza zwanych badaniami monitoringowymi oraz obliczeń modelowych i obiektywnych metod szacowania, czy metod łączonych. System monitoringu powietrza oparty jest na pomiarach stężeń zanieczyszczeń w powietrzu (tzw. imisji) na stacjach pracujących w ramach sieci pomiarowych. Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza odbywa się poprzez porównanie wyników tych pomiarów z dopuszczalnymi wartościami stężeń lub poziomami odniesienia dla poszczególnych zanieczyszczeń. Oceny stopnia zanieczyszczenia powietrza dokonuje się odrębnie dla każdej substancji w strefach, wydzielanych w granicach województwa.

Założone cele średniookresowe

- poprawa i utrzymywanie wymaganej prawem jakości powietrza atmosferycznego ze szczególnym uwzględnieniem zanieczyszczenia B(a)P.

Mierniki realizacji celu: redukcja niskiej emisji poprzez: eliminację spalania odpadów w paleniskach domowych, stosowanie odpowiedniego opału, poprawa sprawności w procesach spalania i stosowanie ekologicznych nośników energii, termomodernizacja

budynków indywidualnych i obiektów użyteczności publicznej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, monitoring i ocena jakości powietrza,

- ograniczenie emisji z transportu komunikacyjnego oraz niskiej emisji (z ogrzewania indywidualnego szczególnie w obszarze wystąpienia przekroczeń).

Mierniki realizacji celu: ograniczanie emisji komunikacyjnej i ochrona przed jej negatywnym oddziaływaniem poprzez budowę obejść drogowych miasta Lubaczów i innych miejscowości, modernizację istniejących połączeń komunikacyjnych, modernizacja transportu zbiorowego na terenie powiatu, odpowiednie utrzymanie zieleni oraz czystości nawierzchni ulic, informowanie społeczeństwa o aktualnych i spodziewanych zanieczyszczeniach powietrza przez portal internetowy „EkoPrognoza”, promowanie nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła, prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów, kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości.

Założone cele krótkookresowe

- ograniczenie emisji pyłu PM₁₀, PM_{2,5} ze szczególnym uwzględnieniem B(a)P.

Mierniki realizacji celu: realizacja zadań określonych w POP w zakresie PM₁₀, PM_{2,5} i B(a)P dla strefy podkarpackiej, modernizacja układów technologicznych kotłowni komunalnych i w obiektach użyteczności publicznej z wykorzystaniem paliw ekologicznych, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii ,promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (energia słońca, wiatru i wody).

3.4.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w powiecie są procesy energetycznego spalania paliw i komunikacja. Również warunki meteorologiczne występujące na przestrzeni roku, mają istotny wpływ na ilość emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń ze źródeł ciepłowniczych. Decydują one o zapotrzebowaniu na energię cieplną. Emisja zanieczyszczeń specyficznych z procesów przemysłowych praktycznie na terenie powiatu lubaczowskiego nie występuje.

Specyfika zarówno województwa podkarpackiego, jak i całej Polski sprawia, że za zły stan jakości powietrza (szczególnie w przypadku pyłu PM₁₀) odpowiedzialna jest głównie tzw. „niska emisja” czyli zanieczyszczenia pochodzące z indywidualnych systemów grzewczych. Podkreślić należy, że ogrzewanie oparte jest w głównej mierze na paliwie stałym, z przewagą węgla kamiennego oraz drewna, w mniejszych ilościach spalany jest koks. Na to nakłada się sytuacja społeczno-ekonomiczna, która powoduje, że głównym, a czasami jedynym kryterium przy wyborze sposobu ogrzewania (szczególnie gospodarstw domowych) jest czynnik ekonomiczny.

W ocenie ogólnej powiat lubaczowski nie posiada znaczących źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Poprawie efektywności energetycznej mają służyć w szczególności następujące rodzaje przedsięwzięć:

- 1) izolacja instalacji przemysłowych;
- 2) przebudowa lub remont budynków;
- 3) modernizacja:
 - a) urządzeń przeznaczonych do użytku domowego;
 - b) oświetlenia;
 - c) urządzeń potrzeb własnych;
 - d) urządzeń i instalacji wykorzystywanych w procesach przemysłowych;
 - e) lokalnych sieci ciepłowniczych i lokalnych źródeł ciepła;
- 4) odzysk energii w procesach przemysłowych;
- 5) ograniczenie:
 - a) przepływów mocy biernej;
 - b) strat sieciowych w ciągach liniowych;
 - c) strat w transformatorach;
- 6) stosowanie do ogrzewania lub chłodzenia obiektów energii wytwarzanej we własnych lub przyłączonych do sieci odnawialnych źródeł energii, w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne.

3.4.2. Stan powietrza atmosferycznego

Ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2012 roku wykonana została w oparciu o wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu ze stacji monitoringu powietrza działających w ramach Państwowego monitoringu środowiska, nadzorowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Analizie poddano wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń z 12 stacji i stanowisk pomiarowych włączonych do wojewódzkiej sieci monitoringu powietrza. Prowadzone były pomiary dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu. Pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, metali ciężkich w pyłe PM₁₀ (arsen, kadm, nikiel, ołów) oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. Na terenie powiatu lubaczowskiego nie był prowadzony monitoring powietrza atmosferycznego jednakże z uwagi na fakt, iż powiat lubaczowski położony jest w strefie strefy podkarpackiej w obrębie której był prowadzony monitoring w 10 punktach podaje się następujące wyniki monitoringu:

Zanieczyszczenia gazowe – na terenie strefy podkarpackiej w 2012 roku stężenia średnioroczne podstawowych zanieczyszczeń gazowych przedstawiają się następująco:

Nie stwierdzono przekroczeń obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych w powietrzu. Pozwoliło to na zakwalifikowanie strefy podkarpackiej pod względem zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami do klasy A.

Brak punktu pomiarowego na terenie naszego powiatu nie pozwala na jednoznaczne określenie skali zanieczyszczenia gazowego. Możemy opierać się jedynie na ocenie (tła zanieczyszczenia powietrza dla powiatu lubaczowskiego - wyliczeń stężeń w odniesieniu

do roku) sporządzonej poprzez oszacowanie poziomu emisji zanieczyszczeń powietrza na analizowanym obszarze z uwzględnieniem wyników badań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska prowadzonych w roku 2011r.

- dwutlenek siarki – od 7,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Jasło- 37,0% poziomu dopuszczalnego) – 10,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Przemysł – 50 % poziomu dopuszczalnego)
- dwutlenek azotu – 15,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Jasło – 39,5 % poziomu dopuszczalnego)
- benzen – od 1,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Tarnobrzeg – 36,0 % poziomu dopuszczalnego) – 2,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Przemysł- 50,0 % poziomu dopuszczalnego)

Stężenia średnioroczne metali w puli PM10 kształtowały się następująco:

Stężenia metali w pyłe zawieszonym w strefie podkarpackiej utrzymywały się na niskim poziomie. Nie stwierdzono przekroczeń obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych w powietrzu. Pozwoliło to na zakwalifikowanie strefy podkarpackiej do **klasy A**.

- arsen – od 1,3 ng/m^3 (Krosno – 21,6 % poziomu docelowego)
- kadm – od 0,1 ng/m^3 (20,0 % poziomu docelowego) -1,5 ng/m^3 (1,5 % poziomu docelowego)
- nikiel – od 1,6 ng/m^3 (8,0 %) – 2,2 ng/m^3 (11,0 %)
- ołów – od 0,02 ng/m^3 (4,0 %) – 0,04 ng/m^3 (8,0 %)

Zanieczyszczenia pyłowe:

Stężenie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz zawartego w pyłe zawieszonym PM 10 benzo(a)pirenu przekroczyły standardy jakości powietrza na terenie strefy podkarpackiej. Z tego względu strefa podkarpacka pod względem zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami została zaliczona **do klasy C**.

- pył zawieszony PM10 – od 31,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (78,3 % normy) - 49,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (124,5 % normy)
- pył zawieszony PM 2,5 – od 30,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (123,6 % normy) – 39,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (159,2 % normy)
- benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10 – d 3,3 ng/m^3 (330 %wartości docelowej) – 6,3 ng/m^3 (630 % wartości docelowej)

W 2012 roku na wszystkich stanowiskach pomiarowych strefy podkarpackiej został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM2.5 jak również poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji określony w 2012 r. na poziomie 27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

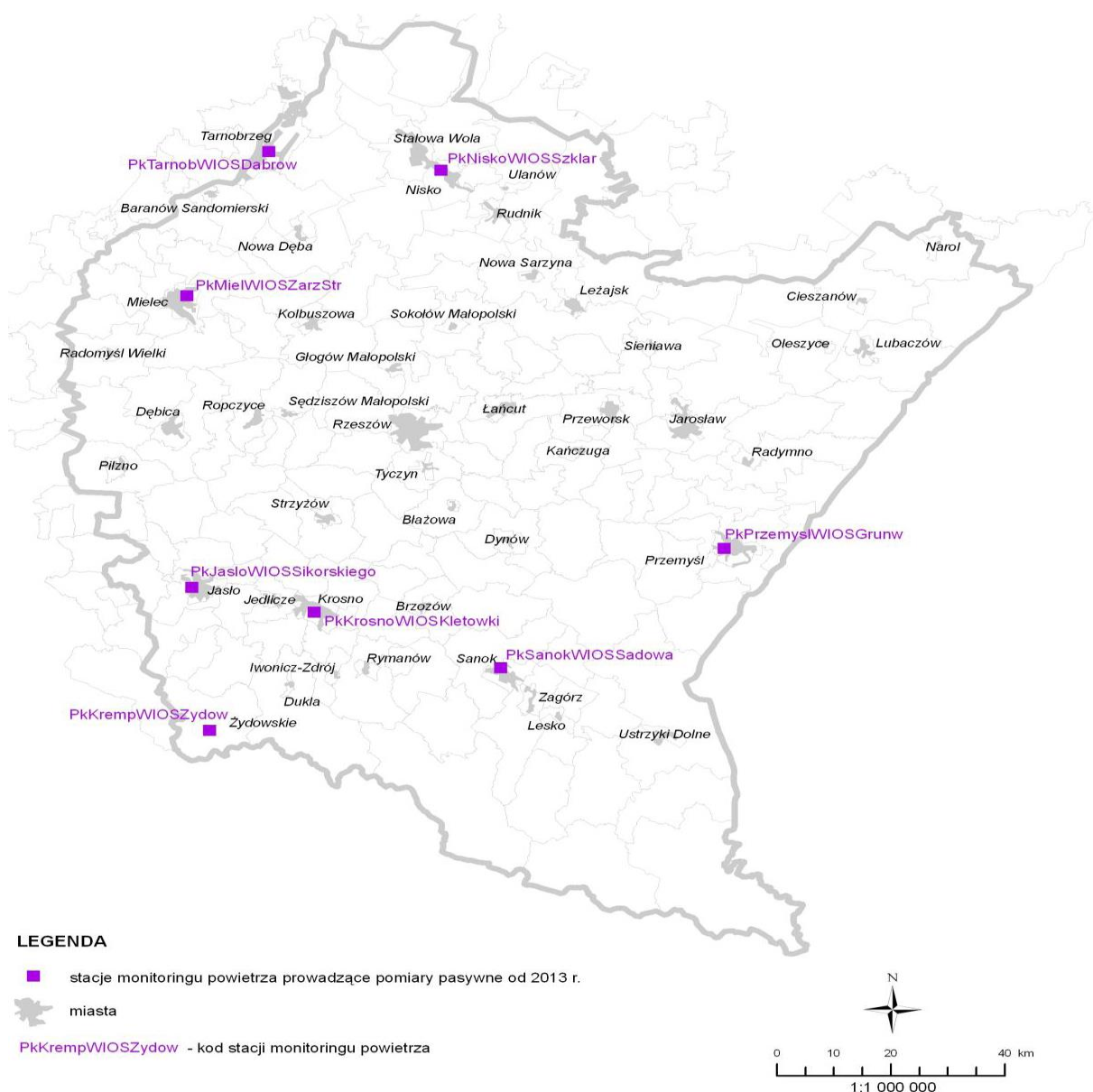
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie Delegatura w Przemyśle, na prośbę Starostwa Powiatowego w Lubaczowie z uwagi na brak punktów pomiaru monitoringu na terenie powiatu lubaczowskiego, sporządził ocenę zanieczyszczeń powietrza na naszym obszarze (tło zanieczyszczenia) dla roku 2013. Ocenę w zakresie zanieczyszczeń sporządzono poprzez oszacowanie poziomu emisji zanieczyszczeń powietrza na analizowanym obszarze z uwzględnieniem wyników badań WIOŚ w Rzeszowie w 2013r.

Stężenia zanieczyszczeń w odniesieniu do roku na terenie powiatu lubaczowskiego w stosunku do procentowego poziomu dopuszczalnego kształtowały się następująco:

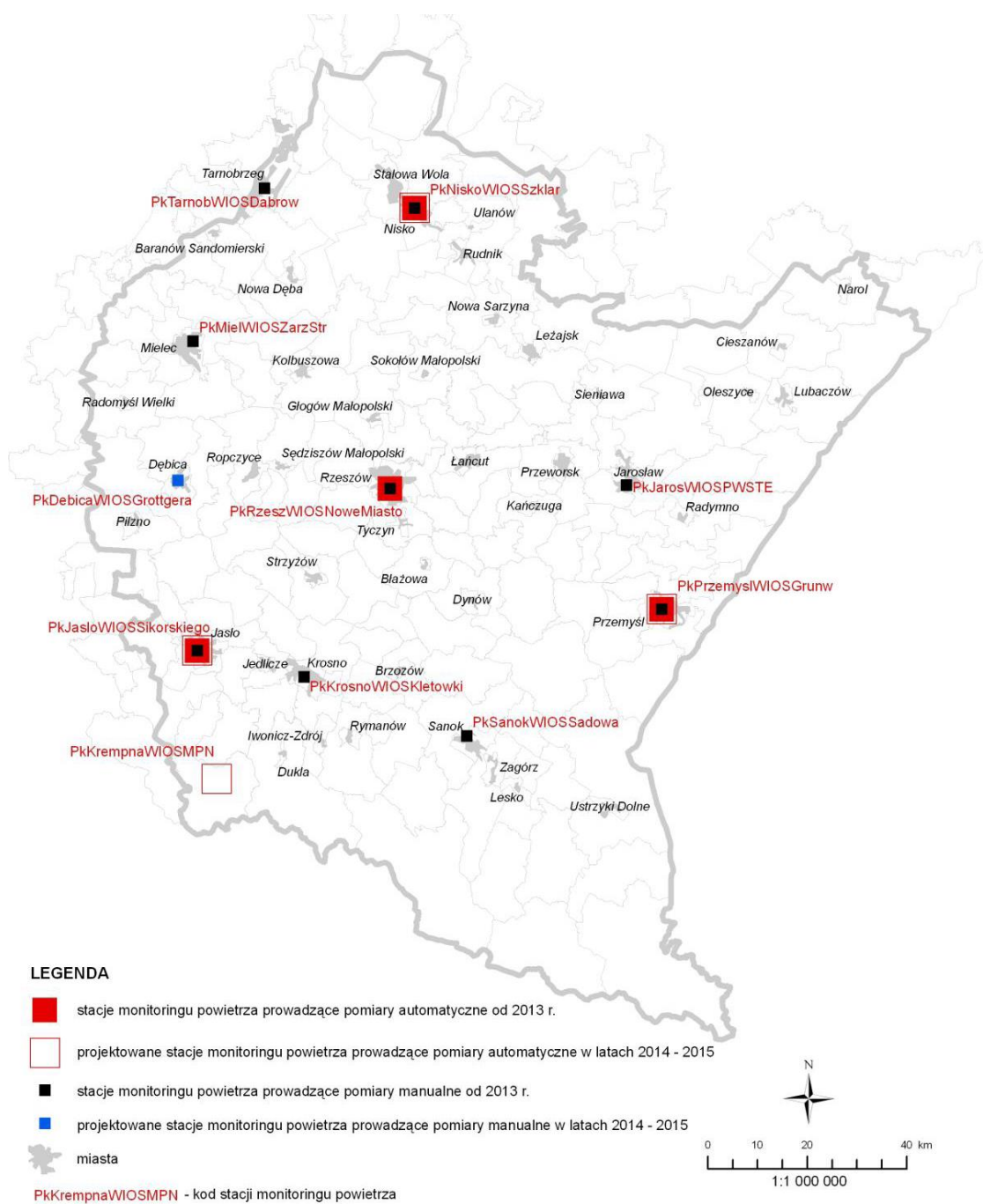
1. Dwutlenek siarki (SO_2) – 3,4-3,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (17,0-19,5)
2. Dwutlenek azotu (NO_2) - 4,2-5,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (10,5-12,8)
3. Pył zawieszony PM10 – 12,8-19,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (32,0-49,0)
4. Pył zawieszony PM2,5 – 10,9-14,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (43,6-59,6)
5. Benzen 1,1-1,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (22,0-28,0)
6. Benzo(a)piren 0,7-0,9 ng/m^3 70,0-90,0

7. Ołów 0,01-0,02 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (2,0-4,0)
8. Arsen 0,6-0,9 ng/m^3 (10,0-15,0)
9. Kadm 0,4-0,6 ng/m^3 (8,0-12,0)
10. Nikiel 0,6-0,8 ng/m^3 (3,0-4,0)

Według obliczeń WIOŚ na podstawie oszacowania poziomu emisji zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego dla powiatu lubaczowskiego (tło zanieczyszczania) zanieczyszczenie powietrza pod kątem w/w zanieczyszczeń mieściło się w granicach wartości dopuszczalnych. Największe zanieczyszczenia na naszym terenie dotyczyły zawartości benzo(a)pirenu, które kształtowały się na poziomie 0,7-0,9 ng/m^3 , co odpowiada 70,0 -90,0 % poziomu dopuszczalnego.

Ryc.19. Lokalizacja pasywnych stanowisk pomiarowych zanieczyszczeń powietrza włączonych do wojewódzkiego systemu monitoringu powietrza na lata 2013-2015 (źródło: WIOŚ w Rzeszowie)

Ryc. 20. Lokalizacja automatycznych i manualnych stacji pomiarowych zanieczyszczeń powietrza włączonych do wojewódzkiego systemu monitoringu powietrza na lata 2013-2015 (źródło: WIOŚ w Rzeszowie)

3.5. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych

Założone cele średniookresowe

- ograniczanie zużycia energii nieodnawialnej i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w powiecie do 15% (do 2020r.).

Mierniki realizacji celu: wzrost liczby użytkowników urządzeń i instalacji do produkcji energii opartych na źródłach odnawialnych (kolektorów słonecznych służące do ogrzewania ciepłej wody zarówno w gosp. indywidualnych jak również w budynkach użyteczności publicznej, wykorzystanie energii geotermalnej (pompy ciepła), budowa małych elektrowni wodnych, instalacja ogniw fotowoltaicznych); termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, bloków, domów, promocja i wspieranie sposobów wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej wśród mieszkańców powiatu, podnoszenie świadomości z zakresu energetyki odnawialnej na poziomie lokalnym i regionalnym – szkolenia.

Założone cele krótkookresowe

- wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii.

Mierniki realizacji celu: budowa instalacji do pozyskiwania i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych m.in. biomasy, wód geotermalnych, energii słonecznej, tworzenie bazy danych o odnawialnych źródłach energii w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i Transfer Wiedzy.

Z uwagi na brak danych o ewidencji o odnawialnych źródłach energii, trudno ocenić stan wykorzystania takich źródeł na naszym terenie. Wprawdzie istnieje „Baza Danych Odnawialnych Źródeł Energii Województwa Podkarpackiego”, ale nie posiada jeszcze dokładnej informacji w tym zakresie.

Jednakże można stwierdzić, że na terenie powiatu lubaczowskiego występują korzystne warunki naturalne, sprzyjające rozwojowi energii ze źródeł odnawialnych. W chwili obecnej najbardziej rozwinięty jest rynek kolektorów słonecznych, który silnie związany jest z dobrymi warunkami solarnymi. Ilość montowanych kolektorów słonecznych związany jest z rynkiem budowlanym i z sytuacją finansową gospodarstw domowych.

Wg w/w bazy, największa powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych jest na terenie Gminy Lubaczów, i wynosi 120 m². Na terenie miasta Lubaczów powierzchnia ta

wynosi 102 m², zaś na terenie Gminy Oleszyce 14 m², a najmniejsza powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych występuje w Gminie Stary Dzików i wynosi 6 m².

Nadleśnictwo Lubaczów w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Nowym Siole wykonało montaż ogniw baterii fotowoltaicznych.

Natomiast Urząd Miasta i Gminy Cieszanów roku 2013, dla prywatnego inwestora wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy fotowoltaicznej w miejscowości Cieszanów. Na pozostałych gminach brak danych.

Powiat lubaczowski ze względu na rolniczy charakter regionu posiada też duży potencjał w produkcji biomasy. Gmina Lubaczów wykazuje biomasę leśną i rolniczą na powierzchni 200 ha, średnia ilość odpadów w postaci gałęzi ok. 120 t. W Zespole Szkół Publicznych w Młodowie, gm. Lubaczów zainstalowany został kocioł 230 kW, typ kotła: CSA 230, spalane paliwo to zrębki.

Powiat Lubaczowski w roku 2011 zrealizował projekt pt "Odnawialne źródła energii – recepta na poprawę jakości środowiska naturalnego na obszarze Powiatu Lubaczowskiego i Rejonu Jaworowskiego" w ramach którego zostały zakupione maszyny do pozyskiwania biomasy przeznaczonej do ogrzewania budynków Zespołu Szkół w Oleszycach.

Na terenie Gminy Cieszanów (m. Gorajec) planowana jest inwestycja budowy biogazowni, przez prywatnego inwestora. Natomiast Gmina Narol do ewidencji w/w bazy zgłosiła inwestycje wytwarzające energię biogaz z osadów ściekowych, biogaz rolniczy, biogaz z utylizacji odpadów biologicznych.

Nasz powiat leży w strefie korzystnej pod względem możliwości pozyskiwania energii wiatru dla celów energetycznych, jednak ze względu na negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowych na cenne zasoby przyrodniczo-środowiskowe, zabudowę, wykorzystanie obszaru dla lokalizacji takich elektrowni jest utrudnione. Niemniej jednak planowana jest taka inwestycja na terenie miasta Lubaczów, w zachodniej części przy granicy z Oleszycami, przez prywatnego inwestora.

Najkorzystniejsze warunki dla lokalizacji elektrowni wodnych posiada rzeka San. Na terenie powiatu lubaczowskiego projektowana jest elektrownia wodna na terenie Gminy Narol, na rzece Tanew, o mocy 0,01MW, a także zbiornik wodny z możliwością lokalizacji elektrowni wodnej tj. zbiornik na starym korycie rzeki Tanew, rodzaj piętrzenia: młyn, wysokość spadku 1m, powierzchnia zbiornika 1,5 ha.

Powiat lubaczowski leży w rejonie perspektywicznej dla wykorzystania wód geotermalnych w obszarze Zapadliska Przedkarpackiego (wody mioceńskie i jurajskie). Na naszym terenie zlokalizowany jest zbiornik jury środkowej.

3.6. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów

Założone cele średniookresowe

- ochrona i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Mierniki realizacji celu: prowadzenie czynnej ochrony na obszarach objętych wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody, przywracanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków na obszarach NATURA 2000 oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów, prowadzenie szeroko zakrojonej edukacji ekologicznej, wspieranie prac badawczych i inwentaryzacyjnych w zakresie oceny stanu oraz rozpoznania zagrożeń różnorodności biologicznej na obszarze powiatu, dokumentowanie form ochrony przyrody obejmujących obszary i obiekty cenne przyrodniczo i krajobrazowo, wdrażanie zapisów planów zadań ochronnych dla obszarów NATURA 2000.

- ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów leśnych oraz edukacja dotycząca racjonalnego użytkowania lasów.

Mierniki realizacji celu: sukcesywna przebudowa monokultur leśnych na rzecz wielogatunkowych i zgodnych z siedliskiem, odbudowa potencjału produkcyjnego ekosystemów leśnych naruszonych w wyniku katastrof i pożarów (przygotowanie materiału rozmnożeniowego), zwiększanie zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów położonych w enklawach kompleksów leśnych, które przyczyniają się do tworzenia zwartych i ciągłych struktur krajobrazu (korytarzy ekologicznych), opracowanie i realizacja planów urządzania lasów PGL oraz uproszczonych planów dla lasów niepaństwowych, z uwzględnieniem programu ochrony ekosystemów leśnych i różnorodności przyrodniczej; monitoring zagrożeń lasów oraz monitoring bazy nasiennej i materiału szkółkarskiego, inwentaryzacja wielkoobszarowa zintegrowana z monitoringiem stanu lasów, prowadzenie banku danych o lasach wszystkich kategorii, wykonanie opracowań określających potencjalne tereny do zalesień i zadrzewień.

- utrzymanie zadrzewień śródpolnych umożliwiających zachowanie i odtworzenie funkcji lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych.

•

Mierniki realizacji celu: utrzymanie ciągłości i tworzenie korytarzy ekologicznych (migracji zwierząt), wprowadzenie i kształtowanie zadrzewień śródpolnych na terenach o małej lesistości, ochrona dolin rzecznych i ważnych lokalnych korytarzy ekologicznych.

- zachowanie korzystnego wpływu lasu na równowagę środowiska i warunki życia ludzi.

Mierniki realizacji celów: zalesianie terenów wyłączonych z użytkowania rolniczego, intensyfikacja działań na rzecz podnoszenia świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństw, szkolenie właścicieli lasów niepaństwowych nt. prawidłowych zasad zagospodarowania lasów i prowadzenia gospodarki leśnej, projekty edukacyjne i informacyjne.

- ochrona zasobów genowych w rolnictwie i sadownictwie.

Mierniki realizacji celów: ochrona zasobów genowych w obszarze rolnictwa i sadownictwa polegać będzie na wprowadzeniu do obrotu wyłącznie materiału siewnego populacji miejscowych, materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych, tradycyjnych odmian warzyw oraz mieszanek roślin pastewnych. Nadzór nad stosowaniem materiału rozmnożeniowego w rolnictwie będzie prowadzić PIORiN. Kompetencje ww. Inspekcji pozwolą na kontrolę upraw, które mogą być założone z zastosowaniem materiału genetycznie zmodyfikowanego.

Założone cele krótkookresowe

- zachowanie właściwego stanu ochrony cennych ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.

Mierniki realizacji celu: ilość wykonanych zadań z zakresu ochrony czynnej siedlisk i gatunków, liczba wykonanych inwentaryzacji przyrodniczych; wdrażanie zaleceń dotyczących ochrony przyrody, a zawartych w planach ochrony rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych; modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjno-turystycznej.

- stworzenie formalno - prawnych i organizacyjnych podstaw skutecznej ochrony zasobów leśnych.

Mierniki realizacji celu: powierzchnia gruntów leśnych przeznaczonych do zalesienia; powierzchnia lasów objęta dokumentacją planów urządzania lasu, uproszczonych planów urządzania lasu oraz liczba planów poddana strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

- intensyfikacja działań ukierunkowanych na prowadzenie trwale zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Mierniki realizacji celu: przebudowa drzewostanów zmienionych i silnie uszkodzonych lub niezgodnych z siedliskiem; odbudowa potencjału produkcyjnego ekosystemów leśnych naruszonych w wyniku katastrof leśnych i pożarów; zalesienia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego; opracowanie planów urządzania lasów, w tym opracowanie uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów niepaństwowych, z uwzględnieniem programu ochrony ekosystemów leśnych i różnorodności przyrodniczej pod kątem zadań wynikających z dyrektyw Unii Europejskiej, wyposażenie służb ratowniczych w sprzęt do likwidacji pożarów lasów, monitoring lasów pod wzgl. zagrożenia pożarowego.

Działania w zakresie zalesień powinny być prowadzone m.in. na obszarach charakteryzujących się słabą jakością gleb, mało przydatnych lub nieprzydatnych rolniczo, a także zdegradowanych i zdewastowanych przez działalność przemysłową, narażonych na erozję oraz osuwiskowych. Należy jednak pamiętać by nie zalesiać ekosystemów cennych przyrodniczo np. torfowiska, murawy kserotermiczne, półnaturalne łąki (powinny pełnić rolę użytków ekologicznych). Nie należy też zwiększać lesistości na obszarach o wysokim wskaźniku lesistości, a faktyczne wyznaczenie gruntów do zalesień powinno nastąpić po uwzględnieniu uwarunkowań natury organizacyjno-przestrzennej, względów ekologiczno-krajobrazowych oraz spraw własności(krajowy program zwiększania lesistości). Zakładane

działania dotyczące ochrony poprawy stanu i zapewnienie trwałości lasów prowadzone będzie na całym obszarze powiatu, jako proces ciągły.

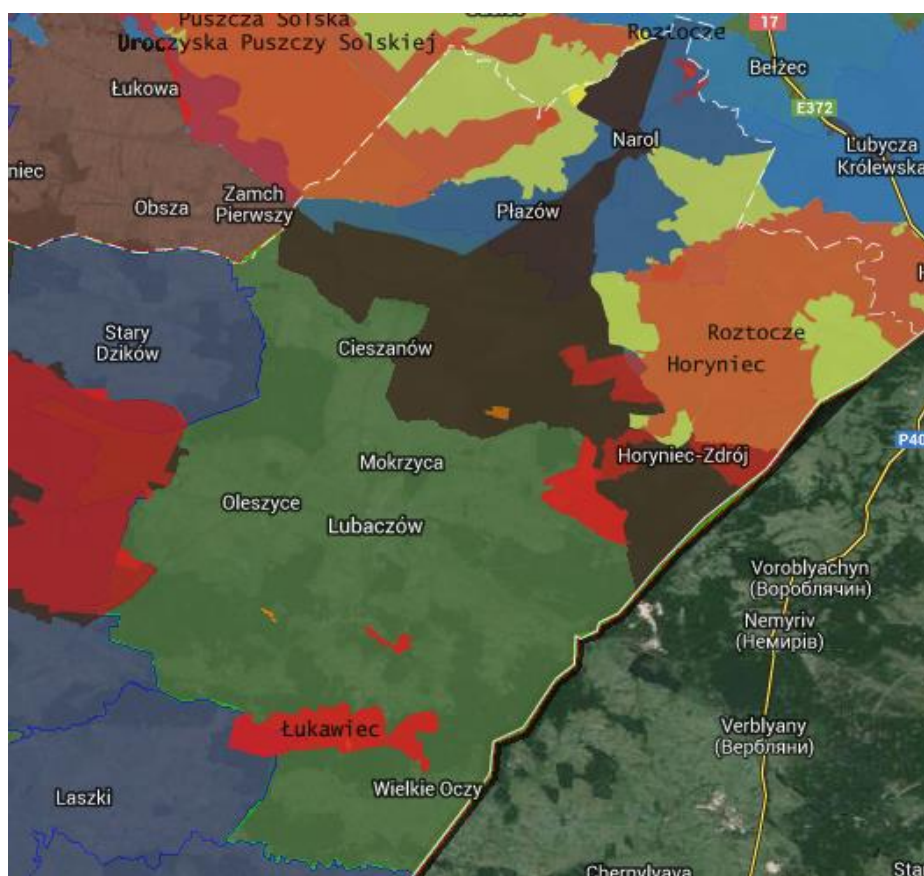
3.6.1. Formy ochrony przyrody

Obszar powiatu lubaczowskiego zróżnicowany jest fizjograficznie, i posiada bogatą przyrodę z niepowtarzalnym gdzie indziej krajobrazem, ze szczególnym dużym stopniem zalesienia. Posiada wiele cennych obiektów przyrodniczych objętych różnymi formami ochrony, do których zalicza się: Obszary Natura 2000 (Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO - ostoje ptasie): Puszcza Solska (PLB06008) Roztocze(PLB060012), Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO - ostoje siedliskowe): Horyniec (PLH180017) Lasy Sieniawskie (PLH180054) Łukawiec(PLH180024) Minokąt (PLH060089) Uroczyska Puszczy Solskiej (PLH060034) Uroczyska Roztocza Wschodniego(PLH180030) ; Parki Krajobrazowe (Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej, Południoworoztoczański Park Krajobrazowy); Obszary Chronionego Krajobrazu - Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu ; Rezerваты przyrody –Minokąt, Jedlina, Bukowy Las, Źródła Tanwi, Moczary, Kamienne, Solokija), stanowiska dokumentacyjne : świątynia słońca, piaskownia w Dziewięcierzu; użytki ekologiczne - 90 , zespoły przyrodniczo - krajobrazowe (Uchwała Nr 36/VI/92 Rady Miasta i Gminy w Cieszanowie z dnia 18 sierpnia 1992 r.), pomniki przyrody (175). Reasumując na terenie powiatu lubaczowskiego znajdują się: 2 stanowiska dokumentacyjne, 1 zespół przyrodniczo – krajobrazowy, 2 obszary chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni ok. 40 tys. ha, 2 parki krajobrazowe o powierzchni 23,9 tys. ha, 7 rezerwatów przyrody o powierzchni 391 ha oraz obszary Natura 2000 o powierzchni ok. 59 tys. ha.

Tabela. 4. **Rejestr Rezerwatów Przyrody na terenie powiatu lubaczowskiego** (opracowano na podstawie informacji z RDOŚ).

Nazwa rezerwatu	Data aktu tworzącego	Rodzaj rezerwatu	Lokalizacja rezerwatu	Powierzchnia zgodna z aktem tworzącym (ha)	Przedmiot ochrony	Miejsce opublikowania aktu powołującego
Jedlina	25.01.1995r.	leśny	Cieszanów	66,97	Starodrzewie jodłowe	M.P.Nr Poz. 79
Minokąt	11.12.1995r.	leśny	Kadłubiska, Narol	23,47	Las jodłowo-bukowy z charakterystycznym runem buczyny karpackiej	M.P.Nr 5, poz. 48
Bukowy Las	21.12.1998r.	leśny	Ruda Różaniecka, Narol	86,29	Kompleks lasów bukowych o wysokim stopniu naturalności	Dz.U.Nr 161, poz. 1083
Źródła Tanwi	21.12.1998r.	torfowiskowy	Huta Złomy, Narol	186,54	Naturalne zespoły torfowiskowe oraz bory bagienne i wilgotne z licznymi gatunkami chronionymi roślin zielonych	Dz.U.Nr 161, poz. 1105

Moczary	19.04.2004r.	florystyczny	Kobylnica Rуска, wielkie Oczy	12,25	Bagienne stanowisko czosnku siatkowego <i>Pallium victorialis</i> , występującego w runie grądu subkontynentalnego <i>Tilio-Carpinetum</i>	Dz.Urz.Woj. Podkarpackiego Nr 42, poz. 444
Kamienn e	19.04.2004r.	leśny	Opaka, Lubaczów	8,27	Zespół świetlistej dąbrowy <i>Potentillo albae</i> – <i>Quercetum</i> z licznymi chronionymi roślinami w runie	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 42, poz. 447
Sołokija	8.12.1989r.	florystyczny	Dziewięci erz, Horyniec-Zdrój	7,43	Naturalne skupiska jałowca pospolitego o zróżnicowanych, osobliwych formach pokrojowych	M.P.z 1989r. Nr 44, poz. 357

Legenda:

- ☒ Obszary Chronionego Krajobrazu (w weryfikacji)
- ☒ Obszary Specjalnej Ochrony
- ☒ Parki Krajobrazowe (w weryfikacji)
- ☒ Parki Narodowe
- ☒ Rezerwaty
- ☒ Specjalne Obszary Ochrony

Ryc. 21 . Formy ochrony przyrody występujące na terenie powiatu lubaczowskiego (źródło: GDOŚ)

3.6.2. Plan Zadań Ochronnych

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, jako partner beneficjenta wiodącego – Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, realizuje projekt nr POIS.05.03.00-00-186/09, w ramach którego mają powstać plany zadań ochronnych dla 406 obszarów Natura

2000 na terenie całej Polski. Projekt współfinansowany jest w 80% ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach V Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, a w 20% z budżetu Państwa. Całkowity koszt to ok. **25 mln zł**, okres realizacji – lata 2009-2013.

Na terenie województwa podkarpackiego projekt obejmuje wykonanie planów zadań ochronnych dla 21 obszarów Natura 2000, przy czym Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie jest organizatorem procesu 16 spośród nich: 3 ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym, włączonych do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, jako obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz 13 obszarów o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW; projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk – SOO), wyznaczonych dla ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki. Łączna powierzchnia, którą obejmą plany zadań ochronnych opracowywane przez RDOŚ w Rzeszowie to 309711,35 ha (17% województwa). Dla pozostałych 5 obszarów Natura 2000 plany zadań ochronnych sporządza Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie obszary: PLB060005 Lasy Janowskie, PLB060008 Puszcza Solska, PLH060031 Uroczyska Lasów Janowskich, PLH060034 Uroczyska Puszczy Solskiej, PLH060097 Dolina Dolnej Tanwi).

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Obowiązek jego sporządzenia wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r.; Nr 151; poz. 1220, z późn. zm.), szczegółowy zakres określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (DzU z 2010 r.; Nr 34; poz.186). Podstawowym celem jego opracowania jest wskazanie działań niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony, jak też określenie zagrożeń czyli sposobów użytkowania/zagospodarowania terenu, z których należałoby zrezygnować. Aby zdobyć możliwie najszerszą akceptację społeczną dla proponowanych zapisów, przygotowanie projektów PZO jest jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje mogą aktywnie w nim uczestniczyć jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Skład ZLW może być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. Na terenie powiatu lubaczowskiego obecnie trwają konsultacje społeczne dla projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Horyniec PLH180017

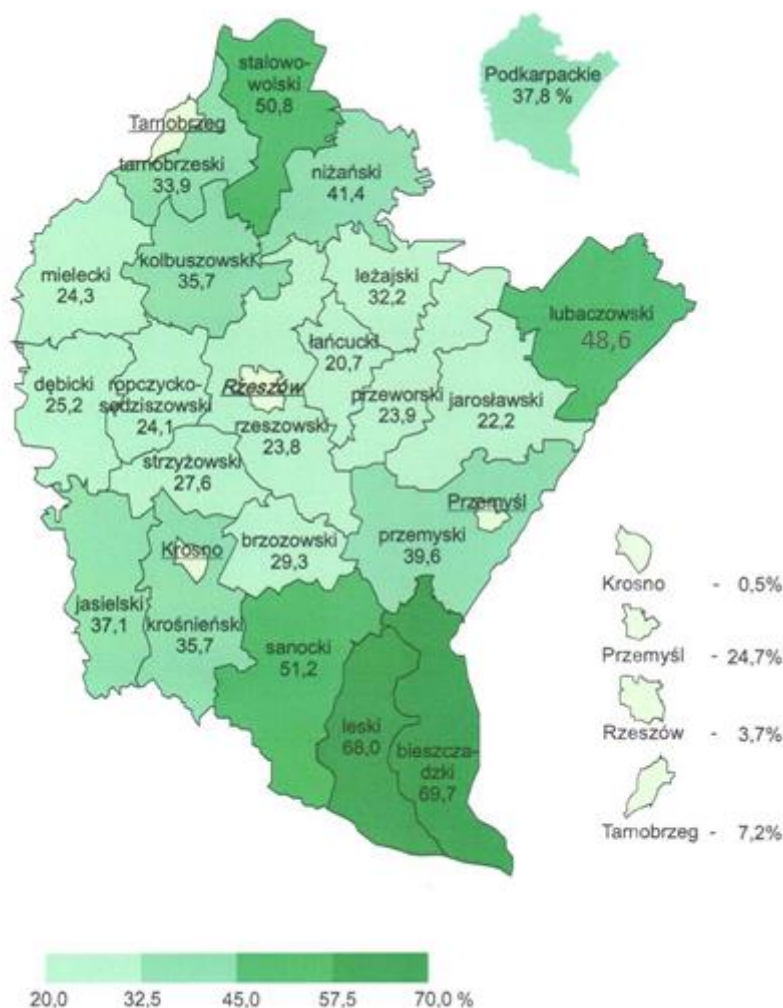
3.6.3. Lasy na terenie powiatu lubaczowskiego

Powiat Lubaczowski ze wskaźnikiem lesistości 48,6 %, należy do najbardziej zalesionych regionów w województwie podkarpackim, gdzie wskaźnik lesistości wynosi 37,8%. powierzchni ogólnej. Największa lesistość występuje w gminie Horyniec-Zdrój (57,7% powierzchni gminy), Narol (56,9 % powierzchni gminy) i Wielkie Oczy (54,7 % powierzchni gminy). Należy zaznaczyć, że zdecydowaną większość w powiecie stanowią lasy w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - 82,6 %. W imieniu Skarbu Państwa lasami zarządza 5 Nadleśnictw: Narol (zarządza lasami na powierzchni 15870 ha), Lubaczów

(21 330,14 ha) i Oleszyce (11 799 ha) oraz w niewielkim stopniu Nadleśnictwo Jarosław i Sieniawa.

Tabela 5. **Struktura powierzchniowa lasów w powiecie lubaczowskim w 2013 roku**
(źródło: opracowanie własne, GUS)

Gmina	Powierzchnia lasów ogółem [ha]	Własność Skarbu Państwa [ha]		Lasy prywatne (osoby fizyczne, wspólnoty gruntowe,) [ha]	Lasy Mienia Komunalnego Gmin [ha]
		Razem [ha]	W tym w zarządzie PGL LP		
Lubaczów Miasto	291,8	256,6	250,6	35,2	-
Miasto-Gmina Cieszanów	8732,10	7486,7	7470,7	404,1	841,3
Miasto-Gmina Narol	11819,1	8966,10	8870,10	1717,7	1135,3
Miasto-Gmina Oleszyce	7572,3	6420,0	6414,0	389,3	763,0
Miasto-Gmina Horyniec-Zdrój	11963,4	10340,8	10308,8	863,10	759,5
Lubaczów-obszar wiejski	8013,2	6511,8	6484,8	490,6	1010,8
Stary Dzików	7036,4	4929,7	4922,7	580,9	1525,8
Wielkie Oczy	8136,1	6333,6	6324,6	1081,1	721,4
Razem	63564,5	51245,4	51046,4	5562,0	6757,10

Ryc. 22. Lesistość powiatu lubaczowskiego na tle innych powiatów w województwie podkarpackim w 2012 roku (źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Województwo Podkarpackie, Podregiony, Powiaty, Gminy, Rzeszów 2013)

Starosta Lubaczowski, zgodnie z zapisem art. 5 Ustawy o lasach prowadzi nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa (na powierzchni LNWSP ok. 12,5 tys. ha). Gospodarka leśna w tej grupie własności prowadzona jest na podstawie uproszczonego planu urządzenia lasu. Nadzór polega na możliwości ingerowania w działalność podmiotu nadzorowanego, wraz z pociąganiem do odpowiedzialności osób, nakazywania naprawienia uchybień, z zagrożeniem karami dyscyplinarnymi w razie niewykonania tychże nakazów.

3.7. Ochrona przed hałasem

Założony cel średniookresowy

- zmniejszenie uciążliwości hałasu, poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.

Mierniki realizacji celu: budowa obejść drogowych miasta Lubaczów i innych miejscowości, modernizacja istniejących połączeń komunikacyjnych, modernizacja transportu zbiorowego na terenie powiatu, odpowiednie utrzymanie zieleni oraz czystości nawierzchni ulic, monitoring hałasu.

Założony cel krótkookresowy

- zmniejszenie zagrożenia ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza komunikacyjnym.

Mierniki realizacji celu: bieżący monitoring hałasu, modernizacja dróg, wymiana nawierzchni, skuteczne i konsekwentne ograniczenie ruchu, prędkości, tonażu, promocja komunikacji zbiorowej, promocja komunikacji rowerowej i budowa ścieżek rowerowych.

Hałas jest specyficznym czynnikiem zanieczyszczającym środowisko. Zagrożenie hałasem charakteryzuje się dużą powszechnością występowania i najczęściej jest pochodną wielu niekorzystnych czynników, z których podstawowymi są nadmierna urbanizacja i duże zagęszczenie tras komunikacyjnych.

Badanie, ocenę i obserwację zmian stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach Państwowego monitoringu środowiska. Zgodnie z Dyrektywą 2002/49/EC Parlamentu Europejskiego wszystkie polskie miasta o liczbie ludności powyżej 250 tys. mieszkańców muszą mieć sporządzoną mapę akustyczną. Powiat lubaczowski, z uwagi na niski wskaźnik ludności nie jest zobligowany do posiadania strategicznej mapy akustycznej, dającej możliwość całościowej oceny stopnia zagrożenia hałasem na terenie miasta i innych miejscowości, oraz stwierdzenia przyczyn tego stanu oraz możliwość realizacji ogólnych prognoz (tendencji) zmian hałasu.

3.7.1. Monitoring hałasu

Na terenie powiatu lubaczowskiego ostatnie pomiary monitoringowe hałasu komunikacyjnego, które zostały przeprowadzone przez WIOŚ pochodzą z roku 2005. Wówczas punkty pomiarowe, które zostały zlokalizowane przy ulicach wlotowych, wylotowych, osiedlowych i przy szpitalu biegnących przez centrum miasta, wykazały, że na 15 punktów pomiarowych, przekroczenia dopuszczalnego poziomu w dzień (60 dB) stwierdzono w 14 punktach, natomiast w nocy (50 dB) w 13 punktach. Natężenie ruchu pojazdów wynosiło od 91 - 598 pojazdów/godzinę w dzień, w tym udział pojazdów ciężkich od 0 - 12,1%, natomiast w nocy od 6 – 105 pojazdów/godzinę, w tym ciężkich - 0 - 10,9%. Równoważny poziom hałasu

w porze dnia kształtował się w granicach 56,4 dB (ul. Szopena) do 72,3 dB (ul. Mickiewicza obok szpitala), a w porze nocy od 43,8 dB (ul. Szopena) do 60,3 dB (ul. Mickiewicza obok szpitala). Badania te nie wykazały w mieście Lubaczów terenów zagrożonych hałasem, gdyż w żadnym z punktów pomiarowych nie wystąpiło przekroczenie wartości dopuszczalnych poziomu hałasu, tj. 75 dB w dzień i 67 dB w nocy. Porównując do skali ocen subiektywnego odczucia uciążliwości hałasu (według PZH), wyniki pomiarów wykazywały na dużą i średnią uciążliwość hałasu panującego w sąsiedztwie głównych ulic miasta Lubaczowa.

W obecnej chwili, z uwagi na brak badań prowadzonych w tym zakresie, na naszych terenach, w ramach monitoringu środowiska przez WIOŚ, trudno określić szczegółowe warunki akustyczne panujące w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacji i okolic. Jedynie przeprowadzona w roku 2011 Ekspertyza Nr 469/AE/2011 „Mapy akustyczne obszarów położonych w otoczeniu dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3.000.000 pojazdów rocznie”, przez Instytut Techniki Górniczej Zakład Wibroakustyki Stosowanej, na zlecenie Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, data opracowania grudzień 2011r., obejmująca odcinek drogi DW 866 Dachnów-Lubaczów może przybliżyć warunki akustyczne drogi od skrzyżowania ulic: Wyszyńskiego i Unii Lubelskiej, ulicę Unii Lubelskiej, ulicę Baziaka, ulicę Mickiewicza aż do Dachnowa, na odcinku o dł. 5,6 km.

Wyniki ekspertyzy wykazały, że nasze tereny wokół drogi wojewódzkiej DW866 na tle innych dróg wojewódzkich objętych badaniem są istotnie mniej narażone na ponadnormatywną emisję dźwięku, niemniej jednak występują niewielkie przekroczenia wartości. Liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas nie przekracza 200 mieszkańców. Najwięcej osób narażonych jest na przekroczenia w zakresie do 5 dB. Żaden z obiektów specjalnych nie znajduje się w obszarze występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

W roku 2012 na zlecenie tut. organu zostało wykonane przez Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, badanie pomiaru hałasu pochodzącego od transportu kołowego na Drodze Wojewódzkiej nr 867 (ul. Wyszyńskich w Lubaczowie), będącej w zarządzie Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkiego w Rzeszowie. Badanie zostało przeprowadzone w dniu 15.11.2012. (w porze dziennej) oraz 15/16.11.2012r. (w porze nocy), w jednym punkcie pomiarowym zlokalizowanym przy ul. Wyszyńskiego w Lubaczowie, w okolicy stawów hodowlanych Łowiska „Pod Młynem” Polskiego Związku Wędkarskiego, Okręg Przemyski.

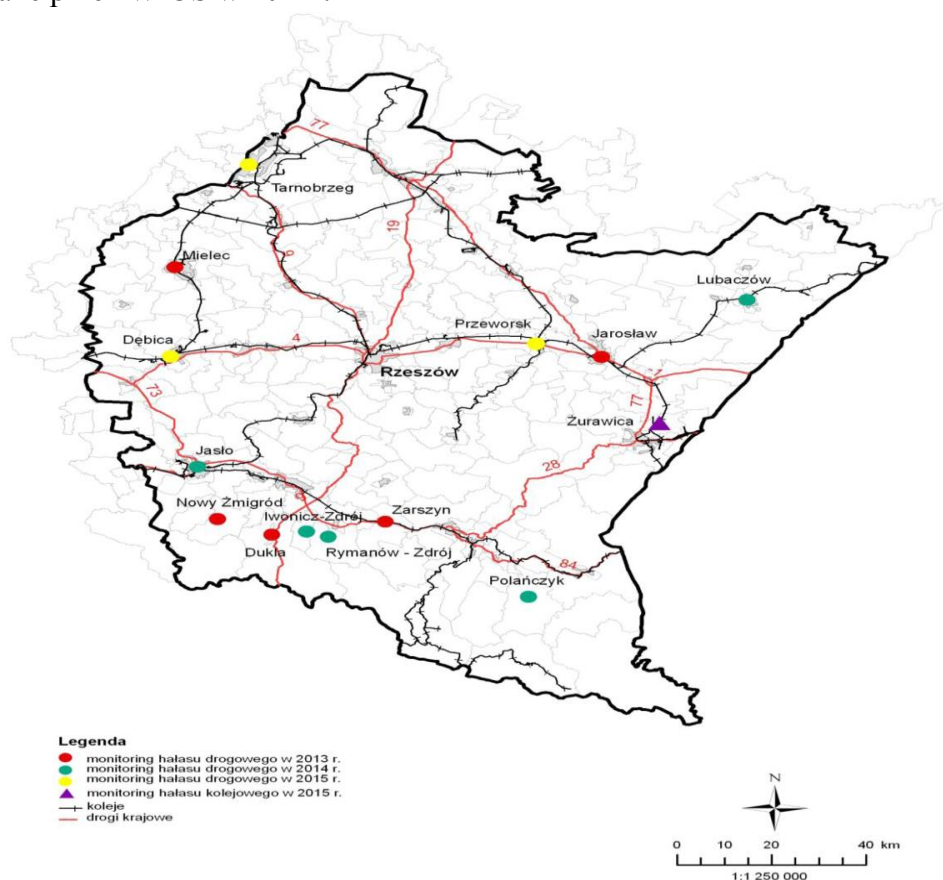
Na podstawie analizy pomiarów hałasu w punkcie zlokalizowanym na terenie zakwalifikowanym na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Lubaczowa, uchwalonego Uchwałą Rady Miejskiej w Lubaczowie Nr 103/XXIX/2001 z dnia 28 września 2001r. z późn.zm., jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, stwierdza się, że poziom hałasu zmierzony w porze dnia i nocy, nie spełnia wymagań odnośnie wartości dopuszczalnych określonych przepisami. Należy podkreślić, że w miesiącu październik 2012r., ukazało się Rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, zmieniając dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektromagnetyczne, wyrażone

wskaźnikami L_{AeqD} oraz L_{AeqN} , w rozbiciu na poszczególne rodzaje terenu, przedziały czasowe, drogi oraz inne obiekty będące źródłem hałasu.

Wyznaczone wartości równoważnego poziomu hałasu, w badanym punkcie wyniosły 67,2 dB dla pory dnia oraz 58,6 dB dla pory nocy, co oznacza, że zgodnie z nowymi wytycznymi w/w rozporządzenia, przekraczają wartości dopuszczalnych poziomów hałasu wyrażonymi wskaźnikami L_{AeqD} oraz L_{AeqN} wynoszących odpowiednio 61 dB dla pory dziennej i 56 dB dla pory nocnej, dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Przekroczenia poziomów hałasu wahają się w granicach 6,2 dB dla pory dziennej oraz 2,6 dB dla pory nocnej, co oznacza, że największe przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu mają miejsce w porze dziennej, nieco mniejsze przekroczenia występują w porze nocnej.

W roku 2013, na terenie powiatu lubaczowskiego WIOŚ nie przeprowadzał badań pomiarowych poziomu hałasu.

W ostatnich latach na pogorszenie się klimatu akustycznego, szczególnie na terenie miasta Lubaczów oraz w miejscowościach położonych przy szlakach tranzytowych, wpłynęła zwiększona ilość poruszających się pojazdów samochodowych. Wzrost natężenia ruchu spowodowany jest głównie gwałtownym rozwojem motoryzacji, jak również otwarciem przejścia granicznego w Budomierzu. Należy zaznaczyć, że zgodnie z wyznaczonymi obszarami monitoringu hałasu w województwie podkarpackim w latach 2013-2015, szczegółowe badania monitoringu akustycznego na terenie miasta Lubaczów zostaną wykonane przez WIOŚ w 2014r.

Ryc.23. Lokalizacja obszarów monitoringu hałasu w województwie podkarpackim w latach 2013-2015 (źródło : WIOŚ w Rzeszowie, 2012 rok)

3.8. Ochrona zasobów kopalin

Założony cel średniookresowy

- ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów kopalin.

Mierniki realizacji celu: racjonalna gospodarka zasobami kopalin i bieżąca rekultywacja terenów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku eksploatacji; udokumentowanie złóż kopalin w dokumentach z zakresu planowania przestrzennego; ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin.

Założone cele krótkookresowe

- racjonalne gospodarowanie zasobami surowców mineralnych.

Mierniki realizacji celu: ewidencja ilości wydanych koncesji na eksploatację złóż kopalin; bieżąca rekultywacja i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych; współpraca organów koncesyjnych (organów administracyjnych - Minister Środowiska, Marszałek woj. podkarpackiego, Starosta i organów nadzorujących: OUG - m.in. nad złożami borowiny w Podemsczyźnie i wód leczniczych w Horyńcu-Zdroju i złożami gazu); wzmocnienie systemu kontroli nielegalnego wydobywania surowców i eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin; ochrona udokumentowanych złóż kopalin oraz wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego;

- propagowanie dziedzictwa geologicznego regionu, poprzez rozwój geoturystyki.

Mierniki realizacji celu: współuczestnictwo samorządu Powiatu przy tworzeniu Geoparku „Kamienny Las na Roztoczu”.

3.8.1. Tereny osuwiskowe

Obszar powiatu lubaczowskiego, zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym, zaliczany jest do makroregionu Kotliny Sandomierskiej. Na obszarze tym nie występują procesy osuwiskowe, ponieważ charakteryzuje się on niewielkimi różnicami w ukształtowaniu

powierzchni ziemi. Brak występowania utworów piaskowcowo-lupkowych przekłada się na to, że nie powstają powierzchniowe ruchy mas ziemnych.

3.8.2. Eliminacja nielegalnej eksploatacji

Na przestrzeni kilkunastu lat, na terenie powiatu lubaczowskiego, w wyniku nielegalnej eksploatacji powstało 6 wyrobisk kopalin (Gorajec, Dachnów, Stare Sioło, Łukawiec, Moszczanica, Wielkie Oczy). Podjęte działania mają na celu zabezpieczenie wyrobisk przez ich właścicieli, przed ponawianiem prób nielegalnej eksploatacji a także doprowadzenie do rekultywacji zdegradowanych powierzchni.

3.8.3. Koncesjonowanie wydobywania kopalin

Wydobywanie kopalin odbywa się na zasadzie koncesji udzielonej przez Starostę Lubaczowskiego: dla złóż o powierzchni do 2 ha, przewidywanym rocznym wydobyciu poniżej 20000 m³, bez użycia materiałów wybuchowych.

W latach 2011-2013 na terenie powiatu lubaczowskiego funkcjonowały trzy podmioty gospodarcze wydobywające kopalinę:

- na złożu surowców ilastych „Smolinka”,
- na złożu piasku „Nowa Grobla”,
- na złożu wapienia „Brusno”,

Szczegółowe dane wymienionych złóż przedstawia poniższa tabela: „Wykaz podmiotów gospodarczych posiadające koncesje na wydobywanie kopalin oraz wielkość rocznego wydobycia”.

3.8.4. Dokumentowanie nowych złóż piasku: Ruda Różaniecka, Łukawiec, Góra Smerecka

W 2009 roku zostały udokumentowane zasoby złóż piasku w Rudzie Różanieckiej w ilości 18 6778 m³. W roku 2010 rozpoczęto działania związane z udokumentowaniem złoża piasku w Łukawcu polegające na uzyskaniu koncesji na wydobywanie i rozpoznanie złoża, a następnie koncesji na wydobywanie kopalin. W 2011r. podjęto stosowne działania koncesyjne dla złoża piasku Góra Smerecka. Udokumentowane zasoby geologiczne złoża piasku Góra Smerecka wynoszą 118 704m³, natomiast zasoby geologiczne złoża piasku Łukawiec wynoszą 132 933m³.

TABELA 6 . Wykaz podmiotów gospodarczych posiadających koncesje na wydobywanie kopalin oraz wielkość rocznego wydobycia (źródło: opracowanie własne)

Nazwa przedsiębiorcy	Nazwa złoża	Położenie/ gmina	Rodzaj kopaliny	Numer decyzji koncesyjnej	Data wydania decyzji koncesyjnej	Termin obowiązywania	Wydobycie [t] [m ³]*		
							2011	2012	2013
Usługi Transportowe Gałas , Oleszyce	Nowa Grobla II	Oleszyce	Piasek	RG-7510-15/2004	16.08.2005 r.	31.12.2014 r.	29806 t	13936 t	6256 t
Zakład Ceramiki Budowlanej Cegielnia CER-BAT s.c. HBA Batycki, Basznia Dolna	Smolinka 1	Lubaczów	Surowce ilaste	RG-7510-4/2003	07.04.2003 r.	31.12.2013 r.	0,0*	0,0	0,0*
Wapiennik-Węgierka Krystyna Malmuk, Jarosław	Brusno	Horyniec –Zdrój	Kamień wapienny	OS-IV-7512/36/95 RG-7510-14/2007	01.06.1995 r. 7.08.2007r. zmiana terminu obowiązywania	31.12.2007 r. 31.12.2022 r.	7087 t	8881 t	5950 t
Zakład Ceramiki Budowlanej Cegielnia CER-BAT s.c. HBAE Batycki, Basznia Dolna	Smolinka 2	Lubaczów	Surowce ilaste	RG-7510-7/2007	28.08.2007 r.	30.06.2017 r.	4669 m ³	2457 m ³	1350 m ³
Zakład Usług Terenowych „Łukawiec” Marian Rogowski ul. Leśna 4/1, 37-627 Wielkie Oczy	Łukawiec	Wielkie Oczy	Piasek	RG.7510-28/2010	02.02.2010 r.	02.02.2010 r.	2960 t	0,0 t	0,0 t

*jednostki: m³ -surowce ilaste , t – piasek, kamień wapienny

TABELA 7. Złoża kopalin występujących na terenie powiatu lubaczowskiego
(źródło: opracowanie własne)

Lp.	Nazwa Gminy	Rodzaj kopaliny	Nazwa złoża	Wielkość zasobów
1.	Horyniec-Zdrój	wapienie	Brusno,	7353 tys. ton
			Brusno Węgierka	296, 99 tys. ton
			Niwki	15509 tys. ton
			Nowiny Horynieckie	10932 tys. ton
		piaski kwarcowe	Dziwiewierz	4369 tys. ton
		torfy	Podemszczyzna	371, 73 tys. m ³
		piaski o innych zastosowaniach	Niwki	15509 tys. ton
		Woda	Horyniec	26, 4 m/h
2.	Stary Dzików	piaski szklarskie	Koziejówka	2474 tyś. ton
		gaz	Dzików	70, 7 mln. m ³
3.	Oleszyce	piaski	Pod Tereszką,	470 tys. ton
			Nowa Grobla	987 tys. ton
		gaz	Uszkowce	108, 29 mln. m ³
		iłły, gliny ceramiki budowlane	Futory	79, 8 tys. m ³
4.	Cieszanów	piaski	Lubliniec Nowy,	10, 97 tys. ton
			Cieszanów	13, 0 tys. ton
		iłły ceramiki różnej	Żuków Doliny	33917 tys. m ³
			Cieszanów	8515 tys. m ³
5.	Lubaczów	ropa naftowa	Lubaczów,	115, 93 tys. ton
			Cetynia	45 tys. ton
		gaz	Lubaczów,	872, 10 mln. m ³
			Cetynia	79, 60 mln. m ³
		siarka	Basznia	102528 tys. ton
		iłły ceramiki budowlanej	Basznia,	5427 tys. m ³
6.	Wielkie Oczy	piasek	Łukawiec	132,933 tyś. m ³

3.8.5. Tereny zdegradowane – przemysłowe

Na terenie powiatu lubaczowskiego grunty zdegradowane i zdewastowane wymagające rekultywacji zajmują odpowiednio 13,55 ha i 14.85 ha, co stanowi 0,02 % ogólnej powierzchni powiatu. Największą ich część to grunty zdewastowane i zdegradowane znajdujące się w Gminie Lubaczów, powstałe w wyniku górnictwa i kopalnictwa siarkowego. Są to tereny po byłej Kopalni Siarki „Basznia” znajdujące się w miejscowościach Basznia Górna, Sieniawka i Podlesie o powierzchni 27,21 ha.

Likwidacja i rekultywacja terenów byłej Kopalni Siarki „Basznia” odbywa się sukcesywnie z uwagi na kosztowność i złożoność procesu. Zakończenie rekultywacji (wg. Aktualizacji rekultywacji z 2008 r.) jest planowane na 2014 rok. Finalnym celem rekultywacji jest ukształtowanie właściwości fizyko-chemicznych i biologicznych gleb do poziomu dobrej jakości, przy założeniu, że poprawa ta ma charakter istotny i trwały. Planowane jest wznowienie wydobywania siarki.

Inne tereny z gruntami zdegradowanymi i zdewastowanymi występują w gminie Narol (0,46 ha) oraz w gminie Cieszanów (0,70 ha) oraz Wielkie Oczy (0,03 ha). Są to m.in. wyrobiska po kopalniach i składowiska odpadów.

3.9. Ochrona powierzchni ziemi i przywrócenie wartości ekologicznej gleb

Założone cele średniookresowe

- przywracanie funkcji rolniczych, rekreacyjnych i przyrodniczych terenom zdegradowanym i zdewastowanym oraz ich rekultywacja.

Mierniki realizacji celu: sukcesywna rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych w wyniku różnorodnej działalności, w tym eksploatacji surowców, składowania odpadów, spowodowanych czynnikami naturalnymi oraz rewitalizacja terenów przemysłowych;

- ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele.

Mierniki realizacji celu: bieżąca identyfikacja i likwidacja szkód powstałych w powierzchni ziemi (przekroczeń standardów gleby i ziemi); monitoring gleb; wspieranie rolnictwa ekologicznego, przedsięwzięć rolno-środowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt, promocja produkcji zdrowej żywności, wspieranie gospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach do prowadzenia gospodarki rolnej (ONW); wspieranie dobrych praktyk rolniczych i przestrzeganie zasad dotyczących ochrony gleb w działalności gospodarczej (zrównoważony rozwój), wdrażanie zasad racjonalnego użytkowania i kształtowania obszarów tzw. problemowych rolnictwa, poprzez dążenie do rozwoju alternatywnej działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy, wykorzystując istniejący potencjał gospodarczy i walory turystyczno - krajobrazowe.

Założone cele krótkookresowe

- rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych i zdewastowanych.

Mierniki realizacji celu: zakończenie rekultywacji terenów po byłej kopalni siarki „Basznia”, wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz zagospodarowania terenów zdegradowanych.

- prowadzenie monitoringu jakości gleb rolniczych.

Mierniki realizacji celu: ilość pobranych próbek glebowych oraz prób wód gruntowych pod kątem zawartości składników pokarmowych oraz azotanów w wodach gruntowych.

- ochrona złóż wód leczniczych i borowiny

Mierniki realizacji celu: prowadzenie monitoringu ilościowego i jakościowego wód leczniczych i borowiny w Horyńcu Zdroju i Podemsczyźnie.

- ograniczenie negatywnego wpływu procesów gospodarczych na środowisko glebowe.

Mierniki realizacji celu: nowoczesna produkcja poprzez modernizację gospodarstw rolnych; wspieranie gospodarstw ekologicznych, promowanie programów rolno-środowiskowych, odsetek gleb zakwaszonych poddanych zabiegom wapnowania, podejmowanie działań stymulujących i ułatwiających prowadzenie realnej ochrony użytków rolnych na poziomie pola, gospodarstwa, zlewni – dotyczy obszarów problemowych zagrożonych erozją wodną.

3.9.1. Stan gleb na terenie powiatu lubaczowskiego

Monitoring jakości gleb i ziemi prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, obejmuje przede wszystkim określenie odczynu gleby, zasobności w składniki mineralne oraz wydawanie zaleceń w zakresie zapobiegania procesom chemicznej degradacji gleb. Badania chemiczne i analizy fizykochemiczne gleb są wykonywane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Rzeszowie, które pozwalają ustalić poziom zakwaszenia gleb, a także na bieżące monitorowanie poziomu zachodzących zmian w chemizmie środowiska glebowego.

W pierwszym półroczu 2012 roku badaniami objęto 1 905 ha użytków rolnych położonych w obrębie 7 gmin, w sumie przebadano 1 307 próbek pobranych w 314 gospodarstwach rolnych. Zaś w 2013r. badaniami objęto 2640 ha użytków rolnych w obrębie 8 gmin, a ilość pobranych próbek wyniosła 1443, w obrębie 190 gospodarstw rolnych.

Porównując uzyskane w 2013 roku wyniki badań do lat poprzednich stwierdzamy kilkuprocentowe różnice, które obrazuje poniższa tabela.

TABELA 8. Zestawienie wyników badań badanych gleb na terenie powiatu lubaczowskiego w latach 2011-2013 (źródło: SCHR w Rzeszowie)

LATA	pH - % udział gleb			% udział gleb o zasobności								
				P ₂ O ₅			K ₂ O			Mg		
	b. kw. i kw.	lek.kw.	oboj. zas.	b.n. i n	śr.	b.w. wys.	b.n. niska	śr.	b.w. wys.	b.n. niska	śr.	b.w. wys.
2011	63	25	12	31	22	47	60	27	13	48	23	29
2012	59	26	15	34	26	40	51	31	18	48	24	28
2013	53	29	18	35	28	37	44	34	22	45	30	25

Z powyższych danych możemy wywnioskować, że gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym w stosunku do poprzednich lat wykazują tendencję spadkową, a jeżeli chodzi o gleby lekko kwaśne wykazują tendencję wzrostową. Natomiast wzrósł udział gleb o odczynie obojętnym, zasadowym, osiągając poziom 18% w stosunku do badania z roku 2011. Udział gleb o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym kształtuje się na poziomie 53 % - fakt ten potwierdza, że wapnowanie gleb nadmiernie zakwaszonych uznać należy obecnie za podstawowe i pilne zadanie, mające na celu nie tylko poprawę warunków wzrostu i rozwoju roślin, ale ochronę żywności przed zanieczyszczeniami metalami ciężkimi.

Zasobność gleb w fosfor jest przeciętna, 35 % próbek wykazało bardzo niską i niską zawartość P_2O_5 . Średnią zawartość mieszczącą się w przedziale 10,1-15,0 mg/100g gleby wykazało 28% prób objętych badaniami. Największy udział gleb wykazujących deficyt przyswajalnego fosforu stwierdzono w obrębie gmin Wielkie Oczy i Lubaczów (50-66%).

Zawartość przyswajalnego potasu (K_2O) jest nieznacznie gorsza, gdyż ok. 44 % gleb wykazało bardzo niską i niską zasobność. Zawartość średnią odnotowano w 34% oznaczonych prób. Największe niedobory przyswajalnego potasu stwierdzono na użytkach rolnych gmin Stary Dzików, Lubaczów, Horyniec Zdrój (53-80%).

Niekorzystnie przedstawia się sytuacja z zawartością magnezu, tylko 25 % badanych gleb wykazała wysoką lub bardzo wysoką zawartość. Największy deficyt magnezu stwierdzono w obrębie gmin Cieszanów, Lubaczów i Stary Dzików (ok. 53 % UR).

W roku 2013 zostały wykonane badania próbek na zawartość azotu mineralnego (N-min.) w poziomie 0-60 cm – 30 punktów oraz zawartość metali ciężkich w glebach zlokalizowanych w obrębie powiatu lubaczowskiego. Najwyższą zawartość azotu mineralnego (N-min) odnotowano w miejscowości Stary Lubliniec, gm. Cieszanów, wynoszącą w wysokości 447 kg N-min/ha.

Okręgowa stacja Chemiczna – Rolnicza w Rzeszowie, w roku 2013, przeprowadziła też badania gleb na zawartość metali ciężkich w glebach. Ilość próbek pobranych do analizy wynosiła 11, a badaniami objęto gminy: Cieszanów, Lubaczów i Oleszyce.

Tabela 9. Zawartość metali ciężkich w glebach zlokalizowanych w obrębie powiatu lubaczowskiego (na podstawie badań Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Rzeszowie w roku 2013)

Gmina	Ilość próbek	Zawartość w mg/kg p.s m gleby													
		Cd		Pb		Ni		Zn		Cu		Cr		Hg	
		Od do	śr	Od do	śr	Od do	śr	Od do	śr	Od do	śr	Od do	śr	Od do	śr
Cieszanów	4	<0,30 0,30	<0,30	8,5 13,7	11,8	6,5 10,1	8,2	17 36	24,2	4,0 11	6,5	13,0 18	15,5	0,0204 0,0354	0,026
Lubaczów	5	<0,30 0,30	<0,30	12,4 15,4	13,5	5,0 10,1	9,0	8,7 30,0	24,8	4,0 5,0	4,9	12,0 18	15,6	0,218 0,0366	0,0283
Oleszyce	2	0,32 0,35	0,33	8,3 11,6	10,0	6,1 6,3	6,2	23,0 38	30,5	4,0 4,3	4,1	12,0 15	13,5	0,0184 0,0272	0,0228
Wartość dopuszczalna		4,0		100		100		300		150		150		2,0	

Zestawienie wyników badań na zawartość metali ciężkich w glebie wskazuje, że zawartości nie są przekroczone, co oznacza, że gleby są czyste bez przekroczeń wartości normatywnych. Stwierdzona zawartość jest zawartością naturalną.

3.9.2. Gleby użytkowane rolniczo

Obszar użytków rolnych w powiecie lubaczowskim stanowi blisko 40,9% ogółu powierzchni powiatu. Szczegółową strukturę użytków rolnych oraz gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w gminach powiatu lubaczowskiego przedstawia poniższa tabela.

TABELA 10. Struktura użytków rolnych oraz gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w gminach powiatu lubaczowskiego w 2010 roku [w ha] (źródło: opracowanie własne, GUS)

Gmina	Użytki rolne [ha]							Łącznie
	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska	Grunty zdewastowane	Grunty zdegradowane w ha	Grunty wyłączone z produkcji rolnej ha Kl. I –III na koniec 2013r.	
Lubaczów miasto	1163	7	320	274	-	-	-	1764
Oleszyce	4434	64	1079	1186	-	-	0,2164	6763,22
Cieszanów	7472	41	2266	1644	-	0,70	0,2872	11423,99
Narol	6138	16	718	810	0,46	-	-	7682,46
Stary Dzików	4671	19	1719	1268	-	-	0,502	7677,5
Wielkie Oczy	2939	5	1231	1439	0,03	-	0,01	5614,04
Horyniec Zdrój	5290	8	668	1255	-	-	-	7221,0
Lubaczów	6291	26	2343	1864	14,36	18,40	0,856	10557,62
Razem	38398	186	10344	9736	14,85	19,10	1,8716	58699,83

Z powyższych danych wynika, że struktura użytkowania gruntów ornych wynosi ponad 65% powierzchni w stosunku do powierzchni wszystkich użytków rolnych, natomiast użytki zielone (łąki oraz pastwiska) stanowią ponad 30% powierzchni użytków rolnych. Najmniejszy udział tj. 0,05% zaznacza się pod względem powierzchni gruntów zdegradowanych i zdewastowanych. Powiat lubaczowski charakteryzuje się dobrymi warunkami do produkcji rolnej, w swej strukturze bonitacyjnej gleb notuje się przewagę klasy III oraz IV. Zgodnie z założeniami projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla Województwa Podkarpackiego, powiat lubaczowski leży w strefie intensyfikacji produkcji rolnej.

3.9.3. Programy rolnośrodowiskowe realizowane na terenie powiatu lubaczowskiego

Gospodarowanie metodami ekologicznymi aktywizuje naturalne zasoby gospodarstwa i zapewnia trwałą żyzność gleby, zdrowotność zwierząt, wysoką jakość biologiczną płodów rolnych. Ponadto rolnictwo ekologiczne umożliwia praktyczną realizację zasad ekorozwoju i dążenia do tego by nowoczesność i postęp nie oznaczały degradacji gleby, wody, krajobrazu, obniżenia zdrowia i zwierząt, a także marnotrawstwa nieodnawialnych zasobów przyrody.

Głównym celem programu jest poprawa środowiska przyrodniczego na obszarach wiejskich, a w szczególności przywracania walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo oraz zachowanie różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich poprzez: promowanie zrównoważonego systemu gospodarowania, odpowiednie użytkowanie gleb i ochronę wód, ochronę zagrożonych lokalnych ras zwierząt gospodarskich i lokalnych odmian roślin uprawnych.

Programy rolno środowiskowe to jedno ze schematów pomocowych, zawartych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, który polega na realizacji określonych działań w ramach pakietów rolnośrodowiskowych. Jego realizacja ma się przyczynić do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i zachowania na nich cennej różnorodności biologicznej. Jest sposobem skutecznej ochrony krajobrazu oraz półnaturalnych elementów przyrody – łąk, pastwisk, upraw, starych sadów wraz z ich florą i fauną. Głównym założeniem programu jest promowanie produkcji rolnej opartej na metodach zgodnych z wymogami ochrony środowiska i przyrody. Rolnicy posiadają szeroki wachlarz możliwości wyboru działań rolnośrodowiskowych spośród 9 pakietów rolnośrodowiskowych podzielonych na 49 wariantów.

Tabela 11. Wykaz pakietów rolnośrodowiskowych oferowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na lata 2007-2013.

Numer pakietu	Nazwa pakietu	Cel zadania
1	Rolnictwo zrównoważone	Promowanie zrównoważonego sposobu prowadzenia działalności rolniczej, polegającego na racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody i ograniczenia negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko. Podstawą jest odpowiednie zmianowanie i dobór roślin oraz ograniczenie nawożenia.
2	Rolnictwo ekologiczne	Prowadzenie produkcji rolnej w sposób wykorzystujący naturalne procesy zachodzące w gospodarstwie rolnym. Zakazane jest stosowanie jakichkolwiek substancji syntetycznych. Substancja organiczna pozyskiwana jest w wyniku

		stosowania nawozów organicznych i odpowiedniego zmianowania
3	Ekstensywne trwałe użytki zielone	Celem jest ochrona bądź podniesienie walorów przyrodniczych trwałych użytków rolnych. W ramach pakietu trwałe użytki zielone mogą być użytkowane w sposób kośny, pastwiskowy, kośno-pastwiskowy.
4 i 5	Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami NATURA 2000 oraz Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach NATURA 2000	Zadaniem pakietów nr 4 i 5 jest ochrona cennych przyrodniczo siedlisk i zagrożonych gatunków ptaków. Powodem zmniejszania się powierzchni siedlisk jest między innymi zaniechanie użytkowania rolniczego.
6	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	Celem pakietu jest zachowanie lokalnych roślin uprawnych. Realizacja założeń poszczególnych wariantów ma się przyczynić do rozszerzania dostępności materiału siewnego lokalnych odmian roślin uprawnych oraz ich upowszechnienie. Ochroną zostały objęte również sady tradycyjne.
7	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Zadaniem tego pakietu jest ochrona zagrożonych wyginięciem rodzimych ras zwierząt gospodarskich.
8	Ochrona gleb i wód	Głównym założeniem jest ochrona gleb oraz wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego.
9	Strefy buforowe	Głównym celem pakietu jest ochrona przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego.

Wszystkie pakiety programu rolno środowiskowego mogą być realizowane na terenie całego kraju. Pewne ograniczenia wynikające z Dyrektywy Azotanowej dotyczą rolników prowadzących działalność rolniczą na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu (tak zwanego OSN). Spośród wszystkich pakietów jakie mają do wyboru rolnicy największym zainteresowaniem w 2010 roku w powiecie lubaczowskim cieszył się pakiet nr 8 „Ochrona gleb i wód” (170 wniosków), a także pakiet nr 3 „Ekstensywne trwałe użytki zielone” (156 wniosków). W 2011 roku – pakiet nr 8 „Ochrona gleb i wód” (150 wniosków), pakiet nr 1 „Rolnictwo zrównoważone” (76 wniosków) i pakiet nr 4 „Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami NATURA 2000” (79 wniosków). W 2012 roku – pakiet nr 8 „Ochrona gleb i wód” (140 wniosków), pakiet nr 4 „Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami NATURA 2000” (125 wniosków), oraz pakiet nr 1 „Rolnictwo zrównoważone” (59 wniosków).

W 2013r. liczba złożonych wniosków z deklaracją pakietów rolnośrodowiskowych przedstawiała się następująco: pakiet nr 1 „Rolnictwo zrównoważone” – 50 szt., pakiet nr 2 „Rolnictwo ekologiczne” – 9 szt., pakiet nr 3 „Ekstensywne trwałe użytki zielone” – 10 szt., pakiet nr 4 „Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami NATURA 2000” – 144 szt., pakiet nr 5 „Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach NATURA 2000” – 22 szt., pakiet nr 6 „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie” – 3 szt., pakiet nr 7 „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie” – 4 szt., pakiet nr 8 „Ochrona gleb i wód” – 120 szt. (źródło: ARiMR w Lubaczowie – Biuro Powiatowe w Lubaczowie).

3.10. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Założony cel średniookresowy

- ochrona mieszkańców i środowiska powiatu lubaczowskiego przed działaniem promieniowania elektromagnetycznego.

Mierniki realizacji celu: utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym, monitoring pól elektromagnetycznych.

Założony cel krótkookresowy

- kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych.

Mierniki realizacji celu: prowadzenie okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (na terenie miasta Lubaczów – ul. Jasna).

W Polsce podstawowym aktem normatywnym w zakresie ochrony środowiska przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008, Nr 25 poz. 150). Zgodnie z tą ustawą ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz na zmniejszeniu poziomów pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

3.10.1. Monitoring pól elektromagnetycznych

Ocena i obserwacja zmian poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wykonywana jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Na terenie powiatu lubaczowskiego, w roku 2011 pomiary poziomów pól elektromagnetycznych prowadzono w Lubaczowie na osiedlu Jagiellonów i w Starym

Dzikowie. Wówczas wartość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wyniosła 0,51 V/m (+/- 0,1 V/m), natomiast w Starym Dzikowie wyniosła 0,2 V/m.

W roku 2012 na terenie powiatu lubaczowskiego WIOŚ w Rzeszowie nie prowadził badań pól elektromagnetycznych. Natomiast Starostwo Powiatowe w Lubaczowie, z uwagi na liczne niepokojące sygnały od mieszkańców miasta Lubaczów o negatywnych oddziaływaniach anten zamontowanych na maszcie, położonym w centrum miasta, zleciło wykonanie pomiarów badań, które byłyby podstawą lub wykluczeniem zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

Ocenę poziomu promieniowania dokonano w pięciu strategicznych punktach:

1. Na balkonie budynku Starostwa, pok. nr 15 (dz. nr 2524/8);
2. Przy budynku Poczty Polskiej ul. Mickiewicza 3 (dz. nr 2526);
3. Na trzecim piętrze Szkoły Podstawowej Nr 1, ul. Konopnickiej 5, (dz. nr 2402/3);
4. Na trzecim piętrze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, ul. Mickiewicza 45, (dz. nr 2345);
5. Przy budynku Publicznego Gimnazjum Nr 2, ul. Kopernika 22 (dz. nr 2769/2).

Przeprowadzone badania wykazały następujące wartości natężeń pól w poszczególnych punktach pomiarowych:

TABELA 12 . Wartości natężeń pola elektrycznego oraz gęstości mocy w poszczególnych punktach pomiarowych (źródło: Sprawozdanie z badań pól elektromagnetycznych w 2012 roku - WIOŚ w Rzeszowie)

Pole elektryczne i gęstość mocy	jednostka	Punkt pomiaru				
		1	2	3	4	5
Natężenie pola elektrycznego	V/m	1,0 +/- 0,2	1,6 +/- 0,3	0,8 +/- 0,2	0,9 +/- 0,2	0,7 +/- 0,1
Gęstość mocy	W/m ²	(2,0 +/- 0,4) x10 ⁻³	(7,0 +/- 1,0) x10 ⁻³	<2,0 x10 ⁻³	(2,0 +/- 0,4) x10 ⁻³	<2,0 x10 ⁻³

Najwyższe wartości natężeń pola elektrycznego i gęstości mocy zostały wykazane przy budynku Poczty Polskiej na działce nr 2526 wynoszące ok. 1,6 V/m oraz 7,0x10⁻³ W/m², nieco niższe wartości zostały wykazane na balkonie budynku Starostwa, pokój nr 15 wynoszące 1,0 V/m oraz 2,0 x10⁻³ W/m². W pozostałych punktach pomiarowych wartości natężeń wynosiły poniżej 1 V/m oraz 2,0 x10⁻³ W/m².

Przeprowadzone badania wykazały, że wartości składowe elektrycznej pola oraz gęstości mocy, w punktach w/w nie przekraczają wartości dopuszczalnych wynoszących 7 V/m oraz 0,1 W/m² dla zakresu częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz. Badane poziomy pól elektromagnetycznych pochodzące od urządzeń nadawczo-odbiorczych, zlokalizowanych na wieży telekomunikacyjnej TP S.A, zlokalizowanej przy ul. Jasnej 1 w Lubaczowie, spełniają wymagania Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

W 2013 roku na terenie miasta Lubaczów dla obiektu BT-22419 Lubaczów zlokalizowanego na ul. Jasa 1, 37-600 Lubaczów Laboratorium Badawcze Emila Gonet i spółka, sp. j. ul. Wojska Polskiego 3/104, 72-200 Nowogard wykonało pomiar natężenia pola elektromagnetycznego w następujących punktach miasta Lubaczowa: przed budynkiem Starostwa, na parkingu koło Starostwa, na skwerze na wschód od Starostwa, wzdłuż ul. Mickiewicza, na Rynku, koło Powiatowego Banku Spółdzielczego, na parkingu koło Banku Spółdzielczego, na ul. Jasnej, na parkingu przy ul. Jasnej, na ul. Jasnej obok Starostwa, na ul. Żeromskiego, na ul. Kazimierza Wielkiego, wzdłuż ul. Unii Lubelskiej, na skwerze przy ul. Unii Lubelskiej i ul. Konopnickiej, na skwerze przy ul. Unii Lubelskiej i ul. Jasnej, na parkingu przy ul. Konopnickiej, Budynek Poczty Polskiej przy ul. Mickiewicza, Placówka PLUS-ul. Mickiewicza, Powiatowy Bank Spółdzielczy-parter, Sklep EJMAX, Starostwo-klatka schodowa I-piętro oraz II-piętro.

Wyniki pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego w otoczeniu stacji bazowej telefonii komórkowej sieci PLUS BT-22419 Lubaczów, w paśmie częstotliwości 80 MHz-50 GHz wykazały następujące wartości w poszczególnych miejscach:

- na parkingu koło Powiatowego Banku Spółdzielczego – 1,7 V/m

- na parkingu przy ul. Jasnej - 1,6 V/m

- na ul. Jasnej koło Powiatowego Banku Spółdzielczego - 1,4 V/m

- koło Powiatowego Banku Spółdzielczego - 1,1 V/m

w pozostałych punktach wartość wyniosła poniżej 1,0 V/m.

Wyniki wykazały, że wartość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w zakresie częstotliwości 80 MHz- 50 GHz w miejscach dostępnych dla ludności w otoczeniu stacji bazowej telefonii komórkowej sieci PLUS BT22419 Lubaczów wynosi 1,7 V/m i nie przekracza dopuszczalnej wartości granicznej wynoszącej 7 V/m.

Zgodnie z art. 152 ustawy z dnia 27.04.2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 1232), instalacje mogące negatywnie oddziaływać na środowisko, z której emisja nie wymaga pozwolenia, podlegają zgłoszeniu organowi ochrony środowiska. Dotyczy to m.in. instalacji wytwarzających pole elektromagnetyczne stacji bazowych telefonii komórkowej.

Na podstawie sprawozdań z pomiarów natężeń pola elektromagnetycznego wykonanych dla celów ochrony środowiska, załączanych do niektórych w/w zgłoszeń, można stwierdzić, że w 2013 roku na terenie powiatu lubaczowskiego, wartości natężeń pola elektromagnetycznego, przedstawiały się następująco:

TABELA 13. Wartości natężeń pola elektromagnetycznego na wybranych punktach zlokalizowanych na terenie powiatu lubaczowskiego (źródło: Sprawozdania z pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego stanowiące załącznik do Formularza zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne, przedkładane do Starostwa Powiatowego w Lubaczowie)

L.p	Lokalizacja instalacji wytwarzającej pola elektromagnetyczne	Wartość natężenia pola elektromagnetycznego mierzonego w otoczeniu stacji - V/m -
1	Cewków, dz. 1784/6 – gm. Stary Dzików (BT-22901)	Poniżej 1,0
2	Płazów, dz. 119/2 – gm. Narol (BT-24427)	Poniżej 1,0
3	Basznia Dolna, dz. 1350, gm. Lubaczów (BT-24428 Basznia Górna)	Poniżej 2,0
4	Łukawiec, dz. 2411/8, gm. Wielkie Oczy (BT-24607)	Poniżej 2,0
5	Krowica Hołodowska, dz. 1218, gm. Lubaczów (BT-24608 Budomierz)	Poniżej 2,0
6	Horyniec-Zdrój, ul. Mickiewicza 8 (PRZ22765Horyniec Zdrój)	Poniżej 0,5
7	Oleszyce Miasto, ul. Rynek 21 (PRZ22740 Oleszyce)	Przy budynku z wieżą - 2,37 Przy budynku ul. Krótka 2 - 2,83 Przy budynku ul. 3-go Maja 21 - 2,62 Przy budynku ul. 3-go Maja 17 - 2,2 Rynek, budynki mieszkalne - 2,63 W pozostałych miejscach poniżej - 2,0

Na podstawie przedstawionych wartości, należy stwierdzić, że najwyższe wartości natężeń pola elektromagnetycznego występują w mieście Oleszyce, ul. Rynek 2, i wynoszą niecałe 3 V/m.

Pomiary przeprowadzone zarówno przez WIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, jak też na zlecenie Starostwa Powiatowego w Lubaczowie, jak również przez podmioty prowadzące instalacje wytwarzające pole elektromagnetyczne stacji bazowych, wykazały, że w miejscach dostępnych dla osób postronnych, nie występują pola elektromagnetyczne o poziomach wyższych od dopuszczalnych tj. 7 V/m.

4. Stan realizacji przedsięwzięć wynikających z harmonogramu rzeczowo-finansowego

W harmonogramie zostały ujęte zadania mające służyć realizacji przyjętych w Programie celów strategicznych średniookresowych i krótkookresowych. Poniższe zestawienie przedstawia stan zrealizowanych inwestycji na terenie powiatu lubaczowskiego, w latach 2011-2013, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiskowych.

TABELA . 14. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony przyrody i krajobrazu – zestawienie finansowo-rzeczowe**

Lp.	Rodzaj zadania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji	Wydatki na realizację (tys. PLN)			Źródło finansowania
					2011	2012	2013	
1	2	3	4	5	6			
1.	Wykonanie nasadzeń zieleni na terenie działki Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	4,0			4,0	Środki własne
2.	W ramach programu „Krajowy Program Zwiększenia Lesistości Kraju” Nadleśnictwo Oleszyce dokonało zalesienia 7,40 ha gruntów porolnych w leśnictwie Lipina	Nadleśnictwo Oleszyce Ul. Zielona 4B, Oleszyce	2011-2012	46,0		46,0		Środki własne
	Wykonanie prac taksacyjnych oraz sporządzenie dokumentacji w postaci aneksów do uproszczonych planów urządzenia lasu dla osób fizycznych, na terenie gmin: Cieszanów, Narol, Stary Dzików, Horyniec-Zdrój, Lubaczów, Wielkie Oczy	Powiat Lubaczowski	2011	6,8	6,8			Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
	Wykonanie pielęgnacji starodrzewia występującego	Powiat Lubaczowski	2011	6,0	6,0			Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z

	przy zabytkowym parku podworskim w Oleszycach							opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
3.	Wykonanie prac taksacyjnych oraz sporządzenie dokumentacji w postaci aneksów do uproszczonych planów urządzenia lasu dla osób fizycznych, na terenie gmin: Cieszanów, Narol, Stary Dzików, Horyniec-Zdrój, Oleszyce, Lubaczów	Powiat Lubaczowski	2012-2013	8,6			8,6	Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
4.	Wykonanie prac z zakresu urządzania lasu dotyczących sporządzenia aneksów do uproszczonych planów urządzenia lasów, obejmujących obręby: Ruda Różaniecka, Narol Wieś, Narol Miasto, Wola wielka, Chotylub, Polanka Horyniecka, Podemszczyzna, Nowiny Horynieckie, Wólka Horyniecka, Skolin, Bihale, Łukawiec, Stare Sioło, Borowa Góra	Powiat Lubaczowski	2012	3,0		3,0		Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
5.	Konserwacja zabytkowego drzewostanu w m. Huta Kryształowa	Gmina Lubaczów	2012	27,6		27,6		WFOŚiGW, środki własne

W gminie Cieszanów w roku w 2011 wydano zaświadczenia dla osób chętnych do realizacji działania dot. zalesiania gruntów rolnych, na pow. 22,59 ha, a w 2012 r. wydano takich zaświadczeń na pow. 7,46 ha. W 2013r. nie było chętnych do działania związanego z zalesianiem gruntów.

NZOZ Sanatorium Uzdrowskie „Bajka” ul. Sobieskiego 3, Horyniec-Zdrój utrzymuje z własnych środków na swoim terenie park, w skład którego wchodzi piękne stare drzewa, alejki, muszla koncertowa, las, łąka oraz dwa stawy. Cały wymieniony krajobraz dostępny jest nie tylko dla kuracjuszy ale także dla mieszkańców.

TABELA.15 . Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony powietrza – zestawienie finansowo-rzeczowe**

Lp.	Rodzaj zadania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji tyś PLN	Wydatki na realizację (tyś. PLN)			Źródło finansowania
					2011	2012	2013	
1	2	3	4	5	6			
1.	Termomodernizacja hali sportowej	Urząd Miasta Lubaczów	2011-2013	2330	200	394	1030	Ministerstwo Sportu, WFOŚiGW
2.	Termomodernizacja obiektów oświatowych: Szkoła Podstawowa Nr 2 i Gimnazjum Nr 2	Urząd Miasta Lubaczów	2013	1320	0	0	1208	Budżet miasta, środki UE
3.	Termomodernizacja obiektów oświatowych: Przedszkole Nr 1 i Przedszkole Nr 3	Urząd Miasta Lubaczów	2013-2014	1350	0	0	0	Budżet miasta, środki UE
4.	Budowa obwodnicy Opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej	Urząd Miasta Lubaczów	b.d	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki podmiotów uczestniczących w postępowaniu
5.	Zmiana rodzaju paliwa z gazowego na biomasę. Przebudowa kotłowni gazowych na kotłownię na biomasę w budynkach: ZSP w N.Lublińcu, ZSP w Cieszanowie, ZSP w Dachnowie, SP w Siole, SP w Niemstowie, UMiG w Cieszanowie, Biblioteka ul. Kościuszki w Cieszanowie, Centrum edukacji Wczesnoszkolnej w Cieszanowie	Urząd Miasta i gminy Cieszanów	13.10. 2010 29.06. 2012r.	2784,14	999, 82	1651, 34	-	Dotacja RPOWP Środki własne
6.	Termomodernizacja budynku biblioteki w Cieszanowie	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012	67,04		67,04		Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
7.	Termomodernizacja budynku wiejskiego Domu Kultury w Dachnowie	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012	108,31		108,31		PROW
8.	Termomodernizacja budynku socjalnego w Niemstowie	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012	32,00		32,00		RPOWP
9.	Termomodernizacja Zespołu Szkół Publicznych w Wielkich Oczach	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	178,2			178,2	Środki własne, EFRR

10.	Termomodernizacja Zespołu Szkół Publicznych w Łukawcu	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	798,2			798,2	Środki własne, EFRR
11.	Termomodernizacja budynku Biblioteki Publicznej w Kobylnicy Wołoskiej	Urząd gminy Wielkie Oczy	2013	833,3			833,3	Środki własne, EFRR
12.	Modernizacja kotłowni Zespołu Szkół w Cewkowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	378,0		378,0		Środki własne NFOŚiGW w Warszawie
13.	Termomodernizacja Zespołu Szkół w Cewkowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	1397,0		1397,0		Środki własne NFOŚiGW w Warszawie
14.	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Ułazowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	592,0		592,0		Środki własne NFOŚiGW w Warszawie
15.	Termomodernizacja budynku „starej szkoły” w Starym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	291,0	291,0			Środki własne NFOŚiGW w Warszawie EFRR (RPOWP na lata 2007-2013)
16.	Zamontowanie dystrybutora SK700-II 8-4-8 osadnika na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	38,5			38,5	Środki własne
17.	Modernizacja kotłowni olejowej na gazowo-olejową (wymiana palników olejowych na dwupaliwowe gazowo-olejowe wraz z wykonaniem wewnętrznej instalacji gazowej) w CRR KRUS w Horyńcu Zdroju	Centrum Rehabilitacji Rolników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Horyńcu Zdroju ul. Sanatoryjna 2, Horyniec-Zdrój	2012	168,14		168,14		Fundusz Składkowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników w Warszawie
18.	Modernizacja kotłowni polegająca na demontażu pieca Eca IV na nowocześniejszy kocioł parowy w NZOZ Sanatorium Uzdrowskie „Bajka” w Horyńcu-Zdroju ul. Sobieskiego 3	NZOZ Sanatorium Uzdrowskie „Bajka” dawny „Metalowiec” ul. Sobieskiego 3, Horyniec-Zdrój	2011	65,54	65,54			Środki własne
19.	Ograniczenie niskiej emisji w powiatowych obiektach pomocy społecznej poprzez: -termomodernizację Środowiskowego Domu Samopomocy w Lubaczowie,	Powiat Lubaczowski	2013	267,48			267,48	RPO Środki własne

	- modernizację kotłowni DPS w Rudzie Różanieckiej			557,38			557,38	
20.	Modernizacja kotłowni w budynku gminy „Pastorówka” w m. Podlesie	Gmina Lubaczów	2011	55,2	55,2			RPO WP 2007-2013 , środki własne
21.	Modernizacja kotłowni w budynku GOK w miejscowości Bałaje	Gmina Lubaczów	2012	16,5		16,5		RPO WP 2007-2013 , środki własne
22.	Modernizacja kotłowni w budynku GOK w m.Krowica Sama	Gmina Lubaczów	2012	11,2		11,2		RPO WP 2007-2013 , środki własne
23.	Modernizacja kotłowni w budynku GOK w m. Dąbków	Gmina Lubaczów	2012	15,6		15,6		RPO WP 2007-2013 , środki własne
24.	Modernizacja kotłowni w budynku Centrum Integracji Społecznej w m. Dąbrowa	Gmina Lubaczów	2011	23,9	23,9			RPO WP 2007-2013 , środki własne
25.	Modernizacja kotłowni w budynku Zespołu Szkół w Lisich Jamach	Gmina Lubaczów	2011-2012	73,0	73,0			WFOŚiGW w Rzeszowie , środki własne
26.	Termomodernizacja GOK w Narolu	Gmina Narol	2011	330				PROW
27.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Rudzie Różanieckiej, Huta Złomy, Dębiny, Narol, Huta Różaniecka	Gmina Narol	2013	1032,34			1032,34	EFRR

TABELA, 16 . Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony przed hałasem – zestawienie finansowo-rzeczowe**

Lp.	Rodzaj zadania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji i tys.PLN	Wydatki na realizację (tys. PLN)			Źródło finansowania
					2011	2012	2013	
1	2	3	4	5	6			
1.	Przebudowa dróg wojewódzkich – partycypacja miasta w budowie, przebudowie chodników w ciągu drogi wojewódzkiej nr 867 (ul.Dąbka) i nr 866 (ul. Mickiewicza, Unii Lubelskiej), budowa chodnika przy ul. Baziaka wraz z parkingiem na 120 miejsc	Urząd Miasta Lubaczów	2011-2014	b.d	30	635	502	Budżet województwa, dotacja celowa z budżetu miasta

2.	Przebudowa dróg powiatowych na terenie miasta, partycypacja w kosztach budowy/przebudowy	Urząd Miasta Lubaczów	2011-2014	b.d	150	100	100	Budżet powiatu, dotacja celowa z budżetu miasta
3.	Budowa, przebudowa dróg miejskich: przebudowa dróg w centrum miasta: Kopernika, Piłsudskiego, Konery, Krasickiego. Budowa chodnika ul. Chrobrego, przebudowa ul. Partyzantów, remonty, utwardzanie dróg osiedlowych, przebudowa ul. Leśnej	Urząd Miasta Lubaczów	2011-2014	3500	2070	152	1096	Budżet gminy, środki zewnętrzne
4.	Ustawienie znaków drogowych dot. ograniczenia tonażowego na drogach gminnych	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012	13,1		13,1		Środki własne
5.	Modernizacja drogi osiedlowej na odcinku 0,45 km – ST. Lubliniec	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	278,8	278,8			Budżet państwa, środki własne
6.	Modernizacja drogi gminnej na odcinku 0,66 km w Niemstowie	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	218,3	218,3			Budżet państwa, środki własne
7.	Modernizacja drogi gminnej przez zalew na odcinku 1,6 km Niemstów	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	708,9	708,9			Budżet państwa, środki własne
8.	Modernizacja drogi na Folwarkach na odcinku 2,0 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	494,0	494,0			Budżet państwa, środki własne
9.	Modernizacja drogi na Dolinach na odcinku 0,4 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	184,7	184,7			Budżet państwa, środki własne
10.	Modernizacja dróg gminnych: Ul. Gajerskiego, Ogrodowa na odcinku 0,3 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	283,2	283,2			Budżet państwa, środki własne
11.	Modernizacja drogi gminnej w Nowym siole p.	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	111,3	111,3			Budżet państwa,

	stawy na odcinku 0,4 km							środki własne
12.	Modernizacja drogi gminnej w Chotylubiu (do lasu) na odcinku 0,5 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	226,0	226,0			Budżet państwa, środki własne
13.	Modernizacja drogi gminnej Gorajec-Dąbrówka na odcinku 1,1 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	413,0	413,0			Budżet państwa, środki własne
14.	Modernizacja drogi w Gorajcu na odcinku 0,65 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	261,8	261,8			Budżet państwa, środki własne
15.	Modernizacja drogi w Nowym siole (p.wieś) na odcinku 4,2 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	1847,5	1847,5			Budżet państwa, środki własne
16.	Modernizacja drogi w Dachnowie (Kolonia) na odcinku 0,8 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	222,3	222,3			Budżet państwa, środki własne
17.	Modernizacja drogi w Dachnowie (Zakarczma) na odcinku 1,1 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	372,5	372,5			Budżet państwa, środki własne
18.	Modernizacja drogi gminnej w Dachnowie ul. Szkolna i Obwodnica na odcinku 2 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	654,2	654,2			Budżet państwa, środki własne
19.	Modernizacja drogi w St. Lublińcu (do zalewu) na odcinku 1,3 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	504,9	504,9			Budżet państwa, środki własne
20	Modernizacja drogi gminnej St.-Lubliniec-Lubliniec Oś., na odcinku 2,4 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011	715,5	715,5			Budżet państwa, środki własne
21	Modernizacja drogi w Dolinach (przez wieś), na odcinku 0,95 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012	429,4	-	429,4		Budżet państwa, środki własne
22	Modernizacja drogi w Niemstowie (przez wieś), na odcinku 0,76 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012	266,0	-	266,0		Budżet państwa, środki własne
23	Modernizacja drogi w Dachnowie k. cerkwi, na odcinku 0,15 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012	85,8	-	85,8		Budżet państwa, środki własne

24	Modernizacja drogi w Folwarkach (Pańska), na odcinku 1,5 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2013	445,3	-	-	445,3	Budżet państwa, środki własne
25	Modernizacja drogi w Gorajcu (przez wieś) na odcinku 0,36 km	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2013	278,0	-	-	278,0	Budżet państwa, środki własne
26	Przebudowa drogi powiatowej nr 1662R Nowe Brusno-Horyniec-Zdrój na odcinku o dł. 3,578 km	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2011	1987,14	1987,14	-	-	Środki własne 15% Powiatu 15% UM RPO 70%
27	Remont drogi Niwki Horynieckie od skrzyżowania z drogą woj. do osiedla mieszk. na odcinku 1,400 km	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2011	267,54	267,54	-	-	Środki ministerialne 80% Środki własne
28	Przebudowa drogi ul. Armii Krajowej na odcinku 0,240 km	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2011	76,90	76,90			Środki własne
29	Przebudowa drogi gminnej ul. Legionów na odcinku 0,170 km	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2011	81,3	81,3			Środki własne
30	Przebudowa drogi gminnej 005058R w Werchracie na odcinku 0,600 km oraz przebudowa drogi gminnej 0050556R na odcinku 1,060 km Dziewięcierz-Moczary	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2012	322,9		322,9		Środki ministerialne 80%
31	Przebudowa drogi powiatowej nr 1662R Nowe Brusno-Horyniec-Zdrój na odcinku 3,700 km oraz drogi nr 2409R na odcinku 0,320 km	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2012	1356,43		1356,43		Środki własne 25% Środki powiatu 25% NPPDL 50%
32	Przebudowa wewnętrznych dróg osiedlowych na terenie osiedli mieszkaniowych po byłych PGR w Radrużu, Niwkach Horynieckich, Werchracie, Dziewięcierzu oraz Podemsczyźnie	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2012	353,86		353,86		Środki ANR 80%

33	Odbudowa drogi gminnej nr 005052R w Krzywe na odcinku 1,0 km	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2013	208,03			208,03	Środki ministerialne 80%
34	Przebudowa drogi gminnej nr 005077R w Wólce Horynieckiej	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2013	62,01			62,01	Środki własne
35	Przebudowa drogi gminnej Majdan Lipowiecki – Wielkie Oczy na odcinku 0,788 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2011	389,0	389,0			Środki własne, PUW
36	Odbudowa drogi gminnej Wólka Żmijowska – droga do Cyrana (dz. 95), na odcinku 0,135 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2012	414,0		414,0		Środki własne
37	Odbudowa drogi gminnej od skrzyżowania z drogą Wólka Żmijowska przez wieś do drogi do Cyrana (dz. 48/2) na odcinku 0,155 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2012	324,0		324,0		Środki własne
38	Odbudowa drogi gminnej Skolin-Czapłaki-Budzyń droga Nr 1053321 na odcinku 0,180 km oraz na działce nr 570 Skolin na odcinku 0,150 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2012	54,0		54,0		Środki własne
39	Odbudowa drogi gminnej Skolin-Czapłaki-Budzyń droga Nr 1053321 na odcinku 0,034 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2012	7,0		7,0		Środki własne
40	Odbudowa drogi gminnej Kobylnica Wołoska droga nr ewid. 677/2 i 394, na odcinku 0,150 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2012	43,0		43,0		Środki własne
41	Odbudowa drogi gminnej Kobylnica Wołoska Podłóży dz. ewid. nr 677/2 na odcinku 0,045 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2012	13,0		13,0		Środki własne
42	Remont drogi nr 105303 Majdan Lipowiecki-Wielkie Oczy na odcinku 1,233 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2012	457,0		457,0		Środki własne, PUW

	(masa bitumiczna) oraz drogi nr 105312 Kobylnica Wołoska (Szczoble) na odcinku 0,350 km (podbudowa warstwa kamienna i powierzchniowe utwardzenie)							
43	Przebudowa nawierzchni drogi do kościoła w m. Kobylnica Wołoska na odcinku 0,138 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	71,0			71,0	Środki własne
44	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej do pól w m. Potok Jaworowski na odcinku 0,217 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	33,0			33,0	Środki własne
45	Odbudowa drogi gminnej Skolin-Czaplaki nr 105321 w m. Skolin na odcinku 1,560 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	254,0			254,0	Środki własne, PUW
46	Przebudowa drogi nawierzchni drogi dojazdowej do gruntów rolnych Bihale-Niwa w m. Bihale na odcinku 0,455 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	46,0			46,0	Środki własne, UM Rzeszów
47	Przebudowa nawierzchni drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Łukawiec na dz. ewid. 1284 na odcinku 0,110 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	12,0			12,0	Środki własne, UM Rzeszów
48	Przebudowa nawierzchni drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Łukawiec na dz. ewid. 1681 na odcinku 0,260 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	35,0			35,0	Środki własne, UM Rzeszów
49	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Bihale-Glinki na odcinku 1,480 km	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	411,0			411,0	Środki własne, PUW
50	Przebudowa Małego Rynku w Wielkich Oczach poprzez przebudowę nawierzchni ciągu	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	82,0			82,0	Środki własne

	pieszo-jezdnego łącz. Ul. Krzywą z ul. Zieloną na odcinku 0,119 km (kostka brukowa)							
51	Przebudowa drogi dojazdowej do Ośrodka Zdrowia wraz z budową miejsc parkingowych w Wielkich Oczach	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	75,0			75,0	Środki własne
52	Przebudowa drogi dojazdowej do pól w Starym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	29,52	29,52			Środki własne
53	Przebudowa drogi dojazdowej do cmentarza w m. Ułazów	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	38,42	38,42			Środki własne
54	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej w m. Moszczanica	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	31,8	31,8			Środki własne
55	Remont drogi gminnej w m. Nowy Dzików	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	12,3	12,3			Środki własne
56	Przebudowa nawierzchni drogi do gruntów rolnych w Nowym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	45,25	45,25			Środki własne
57	Przebudowa nawierzchni drogi wewnętrznej w Nowym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	29,85	29,85			Środki własne
58	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Cewków	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	44,79	44,79			Środki własne
59	Remont drogi dojazdowej do pól w Starym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2011	19,68	19,68			Środki własne
60	Przebudowa drogi dojazdowej „Dąbrowa” w Ułazowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	220,07		220,07		Środki własne Urząd Wojewódzki
61	Przebudowa drogi „Polna” w Starym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	270,99		270,99		Środki własne Urząd Wojewódzki
62	Przebudowa nawierzchni drogi do gruntów rolnych „Za Gorajem” w Nowym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	46,83		46,83		FOGR środki własne

63	Przebudowa nawierzchni drogi do gruntów rolnych „Wygon Karamboli” w Cewkowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	38,83		38,83		FOGR środki własne
64	Przebudowa nawierzchni drogi „Koło Kantora” w Moszczanicy	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	29,94		29,94		Środki własne
65	Przebudowa nawierzchni drogi „Koło Gocha” w Starym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	32,18		32,18		Środki własne
66	Przebudowa nawierzchni drogi „Wygon-Zajęc-Wajs” w Nowym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	9,4		9,4		Środki własne
67	Przebudowa nawierzchni drogi „Łącznik koło sklepu” w nowym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2012	23,55		23,55		Środki własne
68	Odnowa nawierzchni drogi woj. nr 865 w m. Cieszanów na odcinku 1,400 km	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich Rejon Dróg Wojewódzkich ul. Wyszyńskiego 31, Lubaczów	2011	1303,55	1303,55			Środki własne PZDW
69	Odnowa nawierzchni drogi woj. nr 865 w m. Oleszyce na odcinku 1,631 km	PZDW	2011	1484,35	1484,35			Środki własne PZDW
70	Odnowa nawierzchni drogi woj. nr 865 w m. Cieszanów na odcinku 1,520 km	PZDW	2012	830,89		830,89		Środki własne PZDW
71	Odnowa nawierzchni drogi woj. nr 867 w m. Stare Sioło	PZDW	2012	119,17		119,17		Środki własne PZDW
72	Modernizacja drogi woj. nr 866 Lubaczów-Budomierz na odcinku 11,37 km oraz budowa drogi na odcinku 1,78 km a także budowa ścieżek rowerowych na tej trasie o długości 7,037 km	PZDW	2011-2012	59695,39	35425,26	24270,13		Regionalny Program Operacyjny
73	Budowa ciągu pieszo-jezdnego na	PZDW	2012-2014	184,72		184,72		Środki PZDW

	drodze woj. nr 866w m.Lubaczów na odcinku 0,161 km							Urząd Miasta Lubaczów
74	Przebudowa drogi woj. nr 866 z budową chodnika oraz placów parkingowych przy ul. Baziaka w Lubaczowie na odcinku 0,409 km	PZDW	2012	616,09		616,09		Środki PZDW Urząd Miasta Lubaczów
75	Budowa drogi woj. nr 867 Sieniawa Hrebenne na odcinku 2,178 km Prusie-granica województwa	PZDW	2003-2014	4641,74	948,39	2158,07	0	Środki własne Województwa Podkarpackie
76	Modernizacja drogi leśnej w Leśnictwie Gorajec	Nadleśnictwo Narol ul. Boh. Września 1939r. nr 38, 37-610 Narol	2011	323,0	323,0			Środki własne
77	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Jezioro	Nadleśnictwo Narol	2011	326,0	326,0			Fundusz Leśny
78	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Huta Różaniecka	Nadleśnictwo Narol	2011	630,0	630,0			Fundusz Leśny
79	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Huta Różaniecka	Nadleśnictwo Narol	2011	788,0	788,0			Fundusz Leśny
80	Budowa drogi leśnej w Leśnictwie Gorajec	Nadleśnictwo Narol	2011-2013	1116,0	9,0	839,0	268,0	Fundusz Leśny
81	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Chotyłub	Nadleśnictwo Narol	2011-2013	1381,0	6,0	1375,0		PROW
82	Budowa drogi leśnej w Leśnictwie Wola Wielka	Nadleśnictwo Narol	2011-2012	1917,0	11,0	1906,0	-	Fundusz Leśny
83	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Gorajec	Nadleśnictwo Narol	2011-2012	770,0	282,0	488,0	-	Fundusz Leśny
84	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Złomy	Nadleśnictwo Narol	2010-2012	768,0	-	768,0	-	PROW
85	Budowa drogi leśnej w Leśnictwie Złomy	Nadleśnictwo Narol	2012	336,0	-	336,0	-	Fundusz Leśny
86	Budowa drogi leśnej w Leśnictwie Łowcza	Nadleśnictwo Narol	2012	204,0	-	204,0	-	Fundusz Leśny
87	Przebudowa drogi leśnej w	Nadleśnictwo Narol	2012	479,0	-	479,0		Fundusz Leśny

	Leśnictwie Kadłubiska							
88	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Chotylub	Nadleśnictwo Narol	2012	1184,0		1184,0		Fundusz Leśny
89	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Lubliniec	Nadleśnictwo Narol	2012	1246,0		1246,0		Fundusz Leśny
	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Płazów	Nadleśnictwo Narol	2012	703,0		703,0		Fundusz Leśny
90	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Wola Wielka	Nadleśnictwo Narol	2012-2013	1823,0		1744,0	79,0	Fundusz Leśny
91	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Lubliniec	Nadleśnictwo Narol	2012-2013	1236,0		689,0	547,0	Fundusz Leśny
92	Przebudowa drogi leśnej w Leśnictwie Chotylub	Nadleśnictwo Narol	2013	22,0			22,0	Środki własne
93	Wykonanie pomiaru hałasu w jednym punkcie na ul. Wyszyńskiego w Lubaczowie oraz pomiar hałasu przemysłowego w jednym punkcie w obrzeżach zbiornika wodnego k. Młyna w Lubaczowie a także pomiary natężenia pola elektrycznego w pięciu punktach zlokalizowanych w pobliżu wieży na ul. Jasnej 1 w Lubaczowie	Powiat Lubaczowski	2012	5,4		5,4		Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
94	Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1634R Gr. Województwa - Huta Różaniecka – Żuków na odcinku 13,557 km oraz 1635R Huta Różaniecka przez wieś na odcinku 1,609 km	Powiat Lubaczowski	2011	6180,013	6180,013			Dotacje RPO dotacja Gminy Cieszanów Dotacje Gminy Narol Środki własne
95	Przebudowa drogi powiatowe nr 1674R Lubaczów-Szczutków-Duńkowice o długości 13,496 km	Powiat Lubaczowski	2011	5679,75	5679,75			Dotacje RPO dotacja Gminy Lubaczów Dotacje Gminy Oleszyce

								Środki własne
96	Przebudowa dróg powiatowych nr 1688R Lubaczów-Basznia Dolna odcinku 1,320 km oraz Basznia Dolna –Wólka 6Horyniecka na długości 3,289 km	Powiat Lubaczowski	2011	1945,1	1945,1			Dotacje RPO dotacja Gminy Lubaczów Środki własne
97	Przebudowa drogi powiatowej nr 1662R Nowe Brusno-Horyniec-Zdrój na odcinku o dł. 3,578 km	Powiat Lubaczowski	2011	2003,29	2003,29			Dotacje RPO dotacja Gminy Horyniec-Zdrój Środki własne
98	Przebudowa drogi powiatowej nr 1667R Zalesie-Sucha Wola na odcinku o dł. 3,330 km	Powiat Lubaczowski	2011	1903,15	1903,15			Dotacje RPO Gmina Oleszyce Środki własne
99	Przebudowa drogi powiatowej nr 1656R Cieszanów – Nowe Sioło na długości 4,119 km	Powiat Lubaczowski	2011	2035,30	2035,30			Dotacja RPO Gmina Cieszanów Środki własne
100	Poprawa dostępności do przejścia granicznego Budomierz-Hruszew poprzez przebudowę dróg powiatowych: nr 1680R Lisie Jamy-Dąbrowa, nr 1679R Lubaczów-Krowica Lasowa, nr 1694R Łukawiec-Krowica Hołodowska – Wielkie Oczy	Powiat Lubaczowski	2011	3628,30	3628,30			Dotacja z NPPDL 9budżet państwa) Dotacja gminy Lubaczów Środki własne
101	Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1607R dojazd do stacji PKP Oleszyce na długości 0,850 km i nr 1671R Oleszyce-Borchów-Lubaczów na długości 5,984 km	Powiat Lubaczowski	2011	2660,06	2660,06			Dotacja z NPPDL Dotacja Gminy Oleszyce Dotacja Gminy Lubaczów Dotacja Miasta Lubaczów Środki własne

102	Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 2407R Narol Wieś-Podlesina na długości 3,445 km	Powiat Lubaczowski	2011	1936,26	1936,26			Dotacja z NPPDL Dotacja Gminy Narol Środki własne
103	Przebudowa drogi powiatowej nr 2407R Narol Wieś – Podlesia na odcinku 0,300 km	Powiat Lubaczowski	2011	79,65	79,65			Dotacja gminy Narol Środki własne
104	Odbudowa nawierzchni dróg powiatowych w ramach programu usuwania skutków klęsk żywiołowych: -dr nr 1694R Łukawiec-Krowica Hołodowska na długości 3,858 km -dr nr 1682R Lubaczów – Borowa Góra o długości 3,177 km	Powiat Lubaczowski	2011	2548,24	2548,24			Dotacja ze środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych Dotacja Gminy Lubaczów Środki własne
105	Odbudowa nawierzchni drogi powiatowej nr 1663R Horyniec-Radruż na odcinku 1,800 km	Powiat Lubaczowski	2012	594,73		594,73		Dotacja ze środków na usuwanie klęsk żywiołowych Dotacja Gminy Horyniec-Zdrój Środki własne
106	Odbudowa drogi powiatowej nr 1641R Łówcza – Huta Złomy o długości 1,710 km	Powiat Lubaczowski	2012	841,23		841,23		Dotacja ze środków na usuwanie klęsk żywiołowych Dotacja Gminy Narol Środki własne
107	Odbudowa drogi powiatowej nr 1646R Kowalówka-Gorajec-Nowe Sioło na odcinku 1,720 km uszkodzonej w czasie powodzi w 2010r.	Powiat Lubaczowski	2012	1011,73		1011,73		Dotacja RPO dotacja Gminy Cieszanów Środki własne oraz kary umowne naliczone

								Wykonawc y
108	Przebudowa drogi powiatowej nr 1662R Nowe Brusno-Horyniec-Zdrój na odcinku 3,700 km oraz drogi nr 2409R na odcinku 0,320 km	Powiat Lubaczowski	2012	1359,50		1359,50		Dotacja NPPDL środków Gminy Horyniec-Zdrój Środki własne
109	Przebudowa drogi powiatowej nr Lubaczów-Futory na odcinku 0,723 km	Powiat Lubaczowski	2012	294,9		294,9		Dotacja NPPDL środków Gminy Horyniec-Zdrój Środki własne
110	Przebudowa chodnika dla pieszych przy drodze powiatowej nr 1684R –ul. M.Konopnickiej w Lubaczowie oraz budowa chodnika dla pieszych przy drodze powiatowej nr 2501R –ul. Orzeszkowej w Lubaczowie	Powiat Lubaczowski	2012	200		200		Gmina Miejska Lubaczów Środki własne
111	Odbudowa drogi powiatowej nr 1637R Ruda Różaniecka – Piła na odcinku 3,563 km	Powiat Lubaczowski	2013	1232,21			1232,21	Dotacja ze środków na usuwanie klęsk żywiołowy ch Dotacja Gminy Narol i Cieszanów środki własne
112	Odbudowa drogi powiatowej nr 2606R Wielkie Oczy-Żmijowiska-Wólka Żmijowska na odcinku 1,700 km	Powiat Lubaczowski	2013	793,38			793,38	Dotacja ze środków na usuwanie klęsk żywiołowy ch Dotacja Gminy Wielkie Oczy środki własne
113	Przebudowa drogi powiatowej nr 1553R Cewków – stary Dzików-	Powiat Lubaczowski	2013	624,86			624,86	Dotacja NPPDL środków

	Oleszyce na odcinku 0,541 km							Gminy Oleszyce środki własne
114	Przebudowa drogi powiatowej Krowica Hołodowska – Cetynia na odcinku 1,500 km	Powiat Lubaczowski	2013	802,34			802,34	Dotacja NPPDL, środki Gminy Lubaczów, środki własne
115	Przebudowa drogi gminnej nr 104905R ul. Leśnej w Lubaczowie	Powiat Lubaczowski	2013	846,96			846,96	Dotacja NPPDL Środki Miasta Lubaczów Środki własne
116	Przebudowa drogi dojazdowej wraz z miejscami postojowymi do bloku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Leśnej w Lubaczowie	Powiat Lubaczowski	2013	110,1			110,1	Środki Miasta Lubaczów Środki własne
117	Przebudowa drogi powiatowej nr 1699R – droga dojazdowa do stacji PKP poprzez budowę chodnika na odcinku 0,327	Powiat Lubaczowski	2013	99,76			99,76	Środki Gminy Horyniec-Zdrój
118	Przebudowa drogi gminnej Futory-Dubiki-Futory wm. Futory	Urząd miasta i Gminy Oleszyce	2011	676,78	676,78			NPPDL – PUW Rzeszów, środki własne i środki powiatu
119	Naprawa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Stare Oleszyce	Urząd Miasta i Gminy Oleszyce	2011	41,90	41,90			Urząd Marszałkowski FOGR, środki własne
	Naprawa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Zalesie	Urząd Miasta i Gminy Oleszyce	2011	20,49	20,49			Urząd Marszałkowski FOGR, środki własne
120	Przebudowa drogi osiedlowej ul. Zielona w Oleszycach	Urząd Miasta i gminy Oleszyce	2012	187,9		187,90		ANR Rzeszów, środki własne

121	Odbudowa drogi gminnej ul. Zagrodowa w Oleszycach	Urząd Miasta i gminy Oleszyce	2013	70,82			70,82	Środki własne
122	Naprawa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Oleszyce Stare	Urząd Miasta i Gminy Oleszyce	2013	20,48			20,48	Urząd Marszałkowski FOGR, środki własne
123	Naprawa drogi dojazdowej do gruntów rolnych położonych w m. Nowa Grobla	Urząd Miasta i Gminy Oleszyce	2013	16,33			16,33	Urząd Marszałkowski FOGR, środki własne
124	Naprawa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Zalesie	Urząd Miasta i gminy Oleszyce	2013	69,06			69,06	Urząd Marszałkowski FOGR, środki własne
125	Przebudowa drogi gminnej ul. Św.Jana w Oleszycach	Urząd Miasta i Gminy Oleszyce	2013	74,92			74,92	Środki własne
126	Ustawienie znaków drogowych dot. ograniczenia prędkościowego i tonażowego na drogach gminnych	Gmina Lubaczów	2011-2013	2,65	0,9	0,8	0,95	Środki własne
127	Przebudowa drogi gminnej ul. Partyzantów i Armii Krajowej	Gmina Narol	2010-2011	683		683		RPO środki własne

TABELA.17 . Realizacja przedsięwzięć w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii – zestawienie finansowo-rzeczowe

Lp.	Rodzaj zadania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji	Wydatki na realizację (tys. PLN)			Źródło finansowania
					2011	2012	2013	
1	2	3	4	5	6			
1.	Siłownie wiatrowe w zachodniej części przy granicy z Oleszycami – w celu produkcji energii elektrycznej na terenie m. Lubaczów	Inwestor prywatny (m.Lubaczów)	2012-2019	b.d	b.d	b.d	b.d	Środki prywatne
2.	Montaż kolektorów słonecznych na obiektach użyteczności publicznej Gminy Miejskiej: Przedszkole, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum	M. Lubaczów	2009-2015	b.d	b.d	b.d	b.d	Realizacja w ramach termomodernizacji (56 kolektorów) budżet gminy

	Nr 2, budynek dawnej Przychodni							miejskiej, środki zewnętrzne
3.	Wydanie decyzji (1) o środowiskowych uwarunkowaniach i decyzji (1) lokalizacyjnej na budowę biogazowni w m. Gorajec, dla prywatnego inwestora	Inwestor prywatny (gm. Cieszanów)	2012-2013	b.d	b.d	b.d	b.d	Środki prywatne
4.	Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na budowę farmy fotowoltaicznej w m. Cieszanów dla prywatnego inwestora	Inwestor prywatny (gm. Cieszanów)	2013	b.d	b.d	b.d	b.d	Środki prywatne
5.	Montaż ogniw baterii fotowoltaicznych w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Nowym Siole przez Nadleśnictwo Lubaczów	Nadleśnictwo Lubaczów Ul. Słowackiego 20, 37-600 Lubaczów	2013	12,0			12,0	Środki własne
6.	Poprawa efektywności energetycznej budynków Liceum Ogólnokształcącego i Zespołu Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie poprzez termomodernizację oraz montaż kolektorów słonecznych i kogeneratora	Powiat Lubaczowski	2010-2011	2082,46	2082,46			EFRR RPO Środki własne
7.	Realizacja projektu „Odnawialne źródła energii – recepta na poprawę jakości środowiska naturalnego na obszarze Powiatu Lubaczowskiego i Rejonu Jaworowskiego”. Projekt współfinansowany w ramach programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś – Ukraina na lata 2007-2013. Projekt obejmował: I. Po stronie ukraińskiej: zakup oraz instalację kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 253 m ² wraz z osprzętem dla Szpitala w Nowojaworowsku, II. Po stronie polskiej zakup maszyn do pozyskiwania biomasy przeznaczonej do ogrzewania budynków Zespołu Szkół w Oleszycach: - ciągnik rolniczy z napędem na 4 koła, - osprzęt współpracujący z ciągnikiem (kompatybilny) tj. ładowacz czołowy hydrauliczny o udźwigu min. 2250 kg, profesjonalne ramie hydrauliczne wielofunkcyjne o zasięgu roboczym min. 7m,	Powiat Lubaczowski Rejon Jaworowski	2011	1807,019	1807,019			1626,317 dofinansowanie z programu 58,056 środki Rejonu Jaworowskiego 122,645 środki Powiatu Lubaczowskiego

	głowica grzebieniowa do ścinania krzaków i gałęzi do średnicy min. 9 cm, piła do ścinania gałęzi, rozdrabniacz gałęzi, frezarka do poboczy z taśmociągiem oraz przyczepa tandem 14 t.							
8.	Modernizacja systemu ciepłej wody użytkowej – modernizacja systemu grzewczego w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Hucie Różanieckiej	Gmina Narol	2013	148,58			148,58	EFRR

TABELA 18. Realizacja przedsięwzięć w zakresie **ochrony gleb** – zestawienie finansowo-rzeczowe

Lp.	Rodzaj zadania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji	Wydatki na realizację (tyś. PLN)			Źródło finansowania
					2011	2012	2013	
1	2	3	4	5	6			
1.	Rekultywacja składowiska	Urząd Miasta Lubaczów	2010-2013	2640	2560	0	78	Budżet gminy, środki UE
2.	Rekultywacja wysypiska odpadów	Urząd Gminy Horyniec - Zdrój	2011-2013	47,7	23,4	12,5	11,8	Środki własne
3.	Monitoring gleb	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2011-2013	6,0	2,0	2,0	2,0	Środki własne
4.	Ochrona gleby poprzez ochronę katodową zbiorników paliwowych na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen. Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	3,0			3,0	Środki własne
5.	Wykonanie instalacji piezometrów na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	1,3			1,3	Środki własne
6.	Wykonanie tacy szczelnej na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	63,0			63,0	Środki własne
7.	Dofinansowanie wykonania badań gleb na zawartość	Powiat Lubaczowski	2011	2,0	2,0			Środki z opłat i kar środowiskowych przeznaczonymi

	makroelementów (P_2O_5 , K_2O , Mg oraz pH) oraz ustalenia dawki wapna na przebadaną powierzchnię w gospod. rolnych							na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej
8.	Dofinansowanie na wykonanie badań gleb na zawartość makroelementów w (P_2O_5 , K_2O , Mg oraz pH) oraz ustalenia dawki wapna na przebadaną powierzchnię w gospod. rolnych oraz badanie chemiczne gleb i wody z terenu pola górniczego po byłej kopalni „Siarka” i przyległych gruntów użytkowanych rolniczo (22 próbek gleby i 3 próbki wody)	Powiat Lubaczowski	2012	4,15		4,15		Środki z opłat i kar środowiskowych przeznaczonymi na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej
9.	Dofinansowanie wykonania badań gleb na zawartość makroelementów w (P_2O_5 , K_2O , Mg oraz pH) oraz ustalenia dawki wapna na przebadaną powierzchnię w gospod. rolnych oraz badanie gleb na zawartość metali ciężkich	Powiat Lubaczowski	2013	2,3			2,3	Środki z opłat i kar środowiskowych przeznaczonymi na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Gmina Lubaczów w ramach przedsięwzięć związanych z zakresu ochrony gleb przed erozją, wysyła pouczenia właścicielom gruntów najbardziej zaniedbanych, o ich ustawowych obowiązkach wynikających z utrzymywania gruntów w należytym stanie. Takich pouczeń Gmina Lubaczów w roku 2011 wysłała 1, w roku 2012 wysłała 8, a w roku 2013 wysłała 14 i wszczęło jedno postępowanie administracyjne.

TABELA 19 . Realizacja przedsięwzięć w zakresie ochrony gospodarki wodno-ściekowej – zestawienie finansowo-rzeczowe

Lp.	Rodzaj zadania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji	Wydatki na realizację (tys. PLN)			Źródło finansowania
					2011	2012	2013	

1	2	3	4	5	6			
1.	Budowa nowych studni na miejskim ujęciu wody, budowa dwustronnego zasilania w wodę Miasta-Gminy Lubaczów	Urząd Miasta Lubaczów	2013-2015	1000	0	39	100	Budżet gminy, WFOŚiGW
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej, ul. Wyszyńskiego, 3-go Maja, naprawa kanalizacji	Urząd Miasta Lubaczów	2013-2019	11400	0	360	60	Budżet gminy, WFOŚiGW, środki UE
3.	Budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w m. Nowe Brusno i Polanka Horyniecka	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2011-2014	3200	136,3	-	908,4	Środki własne i UE (PROW)
4.	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Horyniec Zdrój	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2011-2013	193,8	-	82,4	111,4	Budżet państwa i środki własne
5.	Budowa oczyszczalni ścieków i modernizacja sieci kanalizacyjnej	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	2013-2014	282,0	-	-	25,00	Budżet państwa i środki własne
6.	Modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy Cieszanów na dług. 17,02 km (wymiana w studni wodomierzy szt. 34, budowa pompowni 1 szt, wymiana węzłów 375 szt., wymiana Zasów szt. 470 oraz wymiana hydrantów 293 szt.)	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012-2013	4257,3	-	1008,0	3249,3	RPO, środki własne
7.	Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Łukawiec o długości 507,5 m	Urząd Gminy Wielkie Oczy	2013	33,0			33,0	Środki własne
8.	Rozbudowa stacji uzdatniania wody	Urząd Gminy Stary Dzików	2013	1771,0			1771,0	BGK, EFRROW (PROW na

	w Starym Dzikowie							lata 2007-2013), środki własne, WFOŚiGW w Przemysłu,
9.	Rozbudowa i remont istniejącej kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Starym Dzikowie, Cewkowie, Nowym Dzikowie	Urząd Gminy Stary Dzików	2013	820,0			820,0	BGK, EFRROW (PROW na lata 2007-2013), środki własne, WFOŚiGW w Przemysłu,
10.	Wykonanie przyłącza wodociągowego (od wpięcia w magistralę do studzienki wodomierzowej) na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	21,3			21,3	Środki własne
11.	Wykonanie przyłącza i kanalizacji deszczowej (od separatora oleju do wpięcia w kolektor-odbiornik) na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	7,3			7,3	Środki własne
12.	Wykonanie sieci kanalizacji deszczowo-przemysłowej - cała instalacja na terenie na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130, do separatora oleju	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	80,8			80,8	Środki własne
13.	Wykonanie przyłącza i sieci kanalizacji sanitarnej na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130 od budynku	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	19,2			19,2	Środki własne

	do miejsca wpięcia do odbiornika							
14.	Wykonanie betonowego seperatora stacji bez osadnika na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	3,3			3,3	Środki własne
15.	Wykonanie betonowego osadnika szlamu na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	5,75			5,75	Środki własne
16.	Wybudowanie betonowej nadstawki seperatora i osadnika na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	2,36			2,36	Środki własne
17.	Wykonanie odwodnienia liniowego (ACO DREIN) osadnika na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	19,6			19,6	Środki własne
18.	Posadowienie zbiornika z wykonaniem fundamentów przy dogodnych warunkach gruntowo- wodnych na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	60,0			60,0	Środki własne
19.	Posadowienie seperatora oleju stacji (wraz z osadnikiem szlamu) na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie,	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	9,0			9,0	Środki własne

	ul. Gen Dąbka 130							
20.	Zainstalowanie dwóch zbiorników paliwowych (2 komory 50 m ³) osadnika na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	91,6			91,6	Środki własne
	Wykonanie instalacji paliwowej wraz ze studzienką zlewową i zaworami oddechowymi osadnika na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	60,7			60,7	Środki własne
21.	Budowa nowej oczyszczalni ścieków galwanicznych w ramach projektu pn. "Innowacyjne rozwiązania w produkcji wyrobów galanteryjnych" polegającego na m.in. na zakupie maszyn i urządzeń, w tym automatycznej oczyszczalni ścieków galwanicznych w Zakładzie Wyrobów Galanteryjnych Sp.z o.o. ul. Kościuszki 141, Lubaczów	Zakład Wyrobów Galanteryjnych Sp.z o.o. ul. Kościuszki 141, 37-600 Lubaczów	2012	387,0		387,0		EFRR Budżet Państwa Środki własne
22.	Wykonanie remontu kanalizacji przy Zakładzie Wyrobów Galanteryjnych Sp.z o.o. ul. Kościuszki 141, 37-600 Lubaczów	Zakład Wyrobów Galanteryjnych Sp.z o.o. ul. Kościuszki 141, 37-600 Lubaczów	2012	8,0		8,0		Środki własne
23.	Budowa zbiornika retencyjnego w Leśnictwie Kolonia (obr.ewid. Stare	Nadleśnictwo Oleszyce ul. Zielona 4B,	2011	116,0	116,0			Infrastruktura i Środowisko

	Sioło) oraz 2 zastawek na ciekach wodnych w Leśnictwie Dzików (obr. Ewid. Nowy Dzików i Niemstów) przez Nadleśnictwo Oleszyce w ramach programu „Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałania powodzi i suszy na terenach leśnych”	37-630 Oleszyce						Środki własne
24.	Budowa 6 brodów i 3 zastawek na terenie Leśnictwa Lubliniec przez Nadleśnictwo Narol	Nadleśnictwo Narol	2011-2013	191,0	9,0	24,0	158,0	Infrastruktura i Środowisko Środki własne
25.	Budowa 2 brodów w obrębie Leśnictwa Chotylub przez Nadleśnictwo Narol	Nadleśnictwo Narol	2011-2013	69,0		1,0	68,0	Infrastruktura i Środowisko Środki własne
26.	Przebudowa kanalizacji w budynku Nadleśnictwa Narol	Nadleśnictwo Narol	2013	160,0			160,0	Środki własne
27.	Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków w budynku w leśnictwie Werchrata	Nadleśnictwo Lubaczów	2013	12,5			12,5	Środki własne
28.	Budowa zbiornika p.pożarowego w Leśnictwie Krowica	Nadleśnictwo Lubaczów	2011-2012	221,8		221,8		Środki własne i unijne
29.	Budowa zbiornika p.pożarowego w leśnictwie Młodów	Nadleśnictwo Lubaczów	2011-2013	96,2		96,2		Środki własne i unijne
30.	Budowa zbiornika retencyjnego w obrębie Basznia Górna, gm. Lubaczów	Nadleśnictwo Lubaczów	2011-2013	147,1		14,4	132,7	Środki własne i unijne
31.	Budowa rozlewiska w leśnictwie Nowa Grobla	Nadleśnictwo Lubaczów	2010-2013	254,8		25,1	229,7	Środki własne i unijne

32.	Budowa zbiornika p.pożarowego w leśnictwie Załuże	Nadleśnictwo Lubaczów	2011-2012	185,7		185,7		Środki własne i unijne
33.	Budowa zbiorników retencyjnych w leśnictwie Wielkie Oczy	Nadleśnictwo Lubaczów	2011-2013	488,2		289,8	198,4	Środki własne i unijne
34.	Budowa zbiorników retencyjnych w Leśnictwie Lukawiec	Nadleśnictwo Lubaczów	2011-2012	159,2		159,2		Środki własne i unijne
35.	Wykonanie zbiornika p.pożarowego w Werchracie gm. Horyniec-Zdrój	Nadleśnictwo Lubaczów	2011-2012	139,8		139,8		Środki własne i unijne
36.	Budowa zbiornika p.pożarowego w Dziewięcierzu gm. Horyniec-Zdrój	Nadleśnictwo Lubaczów	2011-2012	72,7		72,7		Środki własne i unijne
37.	Budowa zbiornika retencyjnego w Podemsczyźnie gm. Horyniec-Zdrój	Nadleśnictwo Lubaczów	2010-2013	166,1		14,5	151,6	Środki własne i unijne
38.	Wykonanie rozlewiska w leśnictwie Nowa Grobla Smerczyna	Nadleśnictwo Lubaczów	2010-2013	305,4		305,4		Środki unijne i własne
39.	Wykonanie udrożnienia koryta potoku Przerwa w m. Opaka, Dąbków i Hurcze gm. Lubaczów, na odcinku 4,17 km	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2011	149,5	149,5			Fundusz Solidarności Unii Europejskiej
40.	Udrożnienie koryta potoku Świdnica w m. Podemsczyzna, gm. Horyniec-Zdrój, na odcinku 1,318 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2011	38,112	38,112			Fundusz Solidarności Unii Europejskiej
41.	Udrożnienie koryta cieku Zawadówka w m. Budomierz, gm. Lubaczów na odcinku 0,66 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2011	34,678	34,678			Fundusz Solidarności Unii Europejskiej
42.	Usunięcie szkód powodziowych na zbiorniku	PZMiUW w Rzeszowie	2011	117,158	117,158			Fundusz Solidarności

	wodnym (jaz, grobla, syfon) w m. Stary Lubliniec, gm. Cieszanów	Inspektorat w Lubaczowie						Unii Europejskiej
43.	Konserwacja i usuwanie szkód powodziowych na rzece Lubaczówka w m. Szczutków gm. Lubaczów i Nowa Grobla, gm. Oleszyce, na długości 11,3 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2011	200,963	200,963			Środki budżetowe
44.	Udrożnienie potoku Łazanka w m. Kobylnica Ruska, gm. Wielkie Oczy, na odcinku 1,358 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2011	15,984	15,984			Środki budżetowe
45.	Wykonanie konserwacji i udrożnienia na potoku Łowcza w m. Żuków, gm. Cieszanów, na odcinku 4,655 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2011	34,795	34,795			Środki budżetowe
46.	Wykonanie konserwacji i udrożnienia rzeki Sołotwa w Bałaje, Załuże, gm. Lubaczów oraz w m. Lubaczów, na długości 5,096 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2011	27,795	27,795			Środki budżetowe
47.	Udrożnienie ciek (dz.ewid. nr 197) w m. Nowa Grobla, gm. Oleszyce	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2011	21,032	21,032			Środki budżetowe
48.	Konserwacja i udrożnienie rzeki Lubaczówka w m. Lubaczów na długości 0,7 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2012	36,965		36,965		Środki budżetowe
49.	Usunięcie szkód powodziowych na potoku Łowcza w m. Nowy Lubliniec, gm. Cieszanów, na odcinku 0,228 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2012	27,301		27,301		Fundusz Solidarności Unii Europejskiej
50.	Usunięcie szkód powodziowych	PZMiUW w Rzeszowie	2012	20,485		20,485		Fundusz Solidarności

	na potoku Buszcza w m. Nowy Lubliniec, gm. Cieszanów, na odcinku 0,164 km	Inspektorat w Lubaczowie						Unii Europejskiej
51.	Wykonanie udrożnienia potoku Lubówka w m. Płazów, gm. Narol	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2012	17,995		17,995		Środki budżetowe
52.	Konserwacja rzeki Lubaczówka w m. Lubaczów na odcinku 1,5 km oraz udrożnienie starego koryta i usunięcie szkód powodziowych na odcinku 0,713 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2013	29,798			29,798	Środki budżetowe Fundusz Solidarności
53.	Udrożnienie koryta i konserwacja potoku Bachorka w m. Stare Sioło i Sucha Wola gm. Oleszyce, na odcinku 5,192	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2013	124,259			124,259	Środki budżetowe
54.	Wykonanie udrożnienia koryta i konserwacji rzeki Wirowa w m. Stary Lubliniec, gm. Cieszanów oraz w m. Ułazów, Stary Dzików, Moszczenica, gm. Stary Dzików, na długości 14,85 km	PZMiUW w Rzeszowie Inspektorat w Lubaczowie	2013	237,088			237,088	Środki budżetowe
55.	Wykonanie odcinka kanalizacji deszczowej na terenie Zespołu Placówek im. Jana Pawła II oraz Zespołu Szkół im. gen. Józefa Kustronia w Lubaczowie	Powiat Lubaczowski	2012	59,99		59,99		Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
56.	Wykonanie modernizacji i konserwacji starorzecza oraz dojścia do Parku Zamkowego w Lubaczowie	Powiat Lubaczowski	2011	9,4	9,4			Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
57.	Dofinansowanie wykonania zadania „Wykonanie konserwacji koryta starorzecza rzeki Lubaczówka	Powiat Lubaczowski	2012	3,5		3,5		Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z

	/Kopanka/ na odcinku o dł. 0,790 km na dz.ewid. 10, obręb Lisie Jamy- w ramach bieżącej konserwacji cieku							opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
58.	Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w m. Huta Kryształowa	Gmina Lubaczów	2012-2013	494,0		11,6	482,4	ANR OT Rzeszów, środki własne
59.	Rozbudowa i budowa sieci wodociągowej (w tym wykonanie dokumentacji projektowej) sieci wodociągowej Piastowo-Karolówka	Gmina Lubaczów	2012-2015	962,0			162,1	PROW, środki własne
60.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w: Mokrzycy, Szczutkowie, Wólce Krowickiej, Baszni Dolnej	Gmina Lubaczów	2011-2013	1592,0	6,0		1586,0	PROW, środki własne
61.	Budowa sieci wodociągowych wraz z przyłączami domowymi w m. Dębiny, Chlewiska	Gmina Narol	2012-2013	1406,59			1406,59	RPO
62.	Budowa sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami w m. Narol, Lipie, Kadłubiska	Gmina Narol	2013	3992,45			3992,45	PROW

TABELA 20. Realizacja przedsięwzięć w zakresie gospodarki odpadami – zestawienie finansowo-rzeczowe

Lp.	Rodzaj zadania /przedsięwzięcia	Jednostki i podmioty realizujące	Lata realizacji	Koszt całkowity inwestycji	Wydatki na realizację (tys. PLN)			Źródło finansowania
					2011	2012	2013	
1	2	3	4	5	6			
1.	Budowa sortowni	Urząd Miasta Lubaczów	2016-2019	9600	0	0	0	Budżet gminy, WFOŚiGW, środki UE
2.	Opracowanie programu usuwania wyrobów zawierających azbest oraz inwentaryzacja wyrobów	Urząd Gminy Horyniec - Zdrój	2012	9,2	0	9,2	0	Budżet państwa i środki własne

	zawierających azbest							
3.	Budowa hali do sortowania odpadów w m. Nowe Sioło	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	2012-2013	605,0	-	-	605,0	UE, ZUK Cieszanów
4.	Wybudowanie fundamentów i posadowienie śmietnika osadnika na Stacji Paliw nr 475 w Lubaczowie, ul. Gen Dąbka 130	PKN ORLEN SA w Płocku	2013	13,0			13,0	Środki własne
5.	Sporządzenie Powiatowego Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla powiatu lubaczowskiego na lata 2013-2032	Powiat Lubaczowski	2013	3,9			3,9	Zadanie sfinansowane ze środków powiatu uzyskanych z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska
6.	Realizacja przedsięwzięcia polegająca na usuwaniu azbestu - pokryć dachowych budynków, będących własnością osób fizycznych	Gmina Lubaczów	2012-2015	450			80,0	NFOŚiGW, WFOŚiGW, wkład własny mieszkańców, środki własne

5. Podsumowanie

Samorządy Powiatu Lubaczowskiego i instytucje działające w obszarze ochrony środowiska, w latach sprawozdawczych podejmowały działania dla poprawy jakości stanu środowiska przyrodniczego, realizując zadania określone w Programie Ochrony Środowiska Powiatu Lubaczowskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019, w miarę swoich możliwości finansowych.

Analiza informacji zebranych w niniejszym Raporcie z wykonania Programu Ochrony Środowiska Powiatu Lubaczowskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku, pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- Powiat lubaczowski posiada wody podziemne o dobrej jakości, na której oparte są wszystkie ujęcia wód.
- Długość sieci wodociągowej wykonanej na terenie wszystkich gmin naszego powiatu wynosi ponad 500 km, a najdłuższy odcinek sieci zlokalizowany jest w Gminie Lubaczów i wynosi ponad 130 km.
- W wyniku przeprowadzanej modernizacji sieci wodociągowej, jakość wód uzyskała lepsze parametry i wzrosło ciśnienie w sieci, a także powstało dwustronne zasilanie wodociągów: Mokrzyca – Lubaczów, Polanka i Mokrzyca przez Dachnów, a także wodociąg gminny w Łukawcu z wodociągiem w Kobylnicy Wołoskiej. W roku 2013 po raz pierwszy nie stwierdzono mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody w żadnym wodociągu.
- W 100 % zwodociągowane są gminy: miasto Lubaczów, Gmina Lubaczów, Miasto i gmina Cieszanów, Miasto i Gmina Oleszyce, Gmina Stary Dzików.
- Najmniej zwodociągowaną gminą w powiecie jest Gmina Horyniec-Zdrój, a miejscowości, które nie posiadają jeszcze wody z wodociągu, to: Dziewięcierz wieś, Werchrata wieś, Prusie, Świdnica, Nowiny Horynieckie, Mrzygłody, Moczary, Łozy, Krzywe, i Hałanie.
- Na terenie naszego powiatu długość sieci kanalizacyjnej wynosi nie całe 500 km. Najdłuższy odcinek wykonany jest w Gminie Lubaczów (ponad 100 km). Zerowe długości wykazane są w Gminie Wielkie Oczy.
- Firmy działające na terenie powiatu w małym stopniu inwestują w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (oprócz PKN ORLEN -Stacja Paliw nr 475 w Lubaczowie ul. Gen.Dąbka).
- Na terenie Zakładu Wyrobów Galanteryjnych Sp. z o.o. w Lubaczowie powstała nowa oczyszczalnia ścieków galwanicznych.
- Gmina Lubaczów w roku 2013 realizowała przedsięwzięcie polegające na usuwaniu azbestu – pokryć dachowych budynków osób fizycznych (koszt 80 tys. finansowane m.in. z WFOŚiGW i NFOŚiGW).
- W Nowym Siole wybudowana została hala do sortowania odpadów.
- Nadleśnictwa Lubaczów, Oleszyce i Narol w ramach zwiększania możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałania powodzi i suszy na terenach leśnych zrealizowały inwestycje polegające na budowie na ciekach: zastawek, brodów, rozlewisk, zbiorników retencyjnych p.pożarowych,

- Jakość jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) na terenie powiatu lubaczowskiego wykazuje stan JCW zły (Sołotwa, Brusienka, Rata) i dobry (Sołotwa od gr.państwa), stan ekologiczny umiarkowany (Sołotwa, Brusienka, Rata) i dobry (Lubaczówka).
- Jakość jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr 109 należąca do głównego zbiornika wód podziemnych (ZWP) nr 407 w obszarze dorzecza Wisły, wykazuje II klasę jakości wód, dobry stan chemiczny wód.
- Powiat lubaczowski posiada dobre warunki naturalne, sprzyjające rozwojowi energii ze źródeł odnawialnych. Wzrasta zainteresowanie stosowania rozwiązań technologicznych z wykorzystaniem energii odnawialnej (kolektory słoneczne).
- Na naszym terenie zlokalizowany jest zbiornik jury środkowej.
- Co roku realizowane są prace związane z konserwacją urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych. Spółki wodne działające na terenie powiatu lubaczowskiego dostają dotację finansową z budżetu Samorządu Wojewódzkiego z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów utrzymania i eksploatacji urządzeń wodnych, w celu zapobiegnięciu całkowitej ich dewastacji.
- Na przełomie roku 2011-2013 doszło do wiosennych roztopów, opadów gradu oraz intensywnych opadów deszczu, w wyniku czego doszło do zniszczeń w infrastrukturze urządzeń melioracji wodnych, a także komunalnej w postaci uszkodzonych dróg, przepustów. Podtopione zostały piwnice w budynkach, zalane uprawy rolne (Gmina Oleszyce- tytoń, rzepak, buraki cukrowe, wiklina). W wyniku intensywnych wiatrów doszło do zerwania konstrukcji dachowych (Gmina Lubaczów- Budomierz). W gminie Narol miało miejsce oberwanie chmury.
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie realizuje projekt, w ramach którego ma powstać Plan Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000 Horyniec PLH180017 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (w 2013r. na etapie konsultacji społecznych).
- Lesistość naszego powiatu wynosi prawie 50% powierzchni ogólnej. Lasy nie stanowiące własność Skarbu Państwa stanowią ważny element kształtowania różnorodności krajobrazowej. Powierzchnia zalesień gruntów rolnych na terenie powiatu lubaczowskiego sukcesywnie wzrasta, z uwagi na dopłaty jakie rolnicy otrzymują przy zalesianiu gruntów rolnych przez ARiMR.
- WIOŚ Delegatura w Przemyśle wykazuje na terenie powiatu lubaczowskiego najniższe wskaźniki zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, w porównaniu do innych powiatów w województwie podkarpackim (ocena sporządzona poprzez oszacowanie poziomu emisji zanieczyszczeń powietrza na analizowanym obszarze z uwzględnieniem wyników badań WIOŚ), niemniej jednak w okresie grzewczym dochodzi do przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10.
- Na terenie powiatu brak punktów pomiaru zanieczyszczeń powietrza.
- W celu ograniczenia niskiej emisji, na terenie powiatu lubaczowskiego wykonywane są prace związane z termomodernizacją budynków oraz modernizacją kotłowni.
- Na poprawę jakości powietrza wpływ ma też montaż ogniw baterii fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych i kogenerators (Zespół Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie).

- Pomiar hałasu wykonany w roku 2012, w jednym punkcie pomiarowym zlokalizowanym przy ul. Wyszyńskiego w Lubaczowie (koło Młyna), wykazał przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu. Przekroczenia poziomów hałasu wahają się w granicach 6,2 dB dla pory dziennej oraz 2,6 dB dla pory nocnej.
- Na zmniejszenie uciążliwości hałasu wpływ ma modernizacja, przebudowa oraz systematyczne remonty odcinków drogowych. Na przełomie lat 2011-2013 Powiat lubaczowski wraz Gminami zrealizował inwestycje drogowe, dzięki czemu wiele kilometrów naszych dróg nabrało innego wyglądu. Szczegółowy wykaz zrealizowanych inwestycji drogowych zawarty jest w punkcie 4 Stan realizacji przedsięwzięć wynikających z harmonogramu rzeczowo- finansowego.
- Na terenie powiatu lubaczowskiego, w miejscach dostępnych dla osób postronnych, nie ma przekroczeń wartości dopuszczalnych promieniowania elektromagnetycznego. Najwyższe wartości natężeń pola elektromagnetycznego występują w miście Oleszyce, ul. Rynek 2 i wynoszą ok. 3 V/m (dopuszczalne 7 V/m).
- Na podstawie monitoringu gleb prowadzonego przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Rzeszowie, stwierdza się, że gleby o odczynie kwaśnym i bardzo kwaśnym w stosunku do lat poprzednich wykazują tendencję spadkową, zaś gleby o odczynie obojętnym, zasadowym tendencję wzrostową.
- Udział gleb o odczynie kwaśnym i b.kwaśnym kształtuje się na poziomie 53%.
- Zasobność gleb w fosfor jest przeciętna. Największy udział gleb wykazujących deficyt przyswajalnego fosforu stwierdzono w obrębie gmin Wielkie Oczy i Lubaczów (50-66%).
- Zawartość przyswajalnego potasu jest nieznacznie gorsza. Największe niedobory przyswajalnego potasu stwierdzono na użytkach rolnych gmin Stary Dzików, Lubaczów, Horyniec-Zdrój (53-80%).
- Niekorzystnie przedstawia się sytuacja z zawartością magnezu, największy deficyt magnezu stwierdzono w obrębie gmin Cieszanów, Lubaczów i Stary Dzików.
- Badania przeprowadzone pod kątem zawartości metali ciężkich, potwierdziły, że gleby na naszym terenie są czyste bez przekroczeń wartości normatywnych.
- Największy udział w strukturze użytków rolnych stanowią grunty orne (ponad 60%).
- Grunty zdegradowane i zdewastowane stanowią 0,05 % (wzrosło) gruntów rolnych.
- Wzrosło zainteresowanie rolników pakietami programu rolno środowiskowego. Największym zainteresowaniem cieszyły się pakiety nr 4 i 5 „Ochrona Zagrożonych gatunków ptaków i siedliska przyrodniczych na obszarach Natura 2000 i poza obszarami”, pakiet nr 8 „Ochrona gleb i wód”, pakiet nr 3 „Ekstensywne trwałe użytki zielone”, pakiet nr 1 „Rolnictwo zrównoważone”.
- Aktualnie na terenie powiatu funkcjonują trzy podmioty gospodarcze wydobywające kopaliny pospolite.

Sporządzony raport wskazuje, że podejmowane działania w obszarach komponentów środowiskowych są sukcesywnie realizowane, co przekłada się na stan środowiska.

6. Wykaz rycin

Ryc. 1. Podział administracyjny powiatu lubaczowskiego wg gmin.

Ryc.2. Rozmieszczenie wyników klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie woj. Podkarpackiego z wyodrębnieniem powiatu lubaczowskiego w 2012r.

Ryc.3. Rozmieszczenie wyników klasyfikacji stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych przy uwzględnieniu wymagań ustalonych dla obszarów chronionych na terenie woj. Podkarpackiego z wyodrębnieniem powiatu lubaczowskiego w 2012r.

Ryc. 4. Rozmieszczenie punktu pomiarowo-kontrolnego monitoringu wód podziemnych na tle jednolitych części wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych na obszarze powiatu lubaczowskiego.

Ryc. 5. Jednolite części wód powierzchniowych w Obszarze Dorzecza Wisły.

Ryc. 6. Nawałnica w miejscowości Zabiała w roku 2010.

Ryc.7. Droga powiatowa nr 33319 w miejscowości Ułazów, gm. Stary Dzików.

Ryc.8. Droga wojewódzka nr 863 w miejscowości Cieszanów- rzeka Brusienka.

Ryc.9. Rzeka Brusienka (2010r).

Ryc.10. Rzeka Przerwa w miejscowości Opaka, gm. Lubaczów (2010r.).

Ryc. 11. Intensywne opady gradu w Gminie Narol (2012r.).

Ryc. 12. Intensywne opady deszczu w roku 2012 na terenie miasta Lubaczowa – skrzyżowanie ulic Unii Lubelskiej i Konopnickiej.

Ryc.13. Ilość odpadów komunalnych zebranych (bez wyselekcjonowanych) z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca w 2012r. na terenie powiatu lubaczowskiego, w porównaniu do innych powiatów województwa podkarpackiego.

Ryc.14. Wielkość odpadów komunalnych zebranych w powiecie lubaczowskim według gmin 2012r.

Ryc. 15. Wielkość odpadów komunalnych zebranych selektywnie i zmieszanych w powiecie lubaczowskim według gmin w 2012r.

Ryc. 16. Rozmieszczenie składowisk odpadów komunalnych na terenie województwa podkarpackiego na koniec 2012r.

Ryc. 17. Procentowy udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w powiecie lubaczowskim w 2012r.

Ryc. 18. Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych wytworzonych w poszczególnych powiatach województwa podkarpackiego w 2012r.

Ryc. 19. Lokalizacja pasywnych stanowisk pomiarowych zanieczyszczeń powietrza włączonych do wojewódzkiego systemu monitoringu powietrza na lata 2013-2015.

Ryc. 20. Lokalizacja automatycznych i manualnych stacji pomiarowych zanieczyszczeń powietrza włączonych do wojewódzkiego systemu monitoringu powietrza na lata 2013-2015.

Ryc. 21. Formy ochrony przyrody występujące na terenie powiatu lubaczowskiego.

Ryc. 22. Lesistość powiatu lubaczowskiego na tle innych powiatów w województwie podkarpackim w 2012r.

Ryc. 23. Lokalizacja obszarów monitoringu hałasu w województwie podkarpackim w latach 2013-2015.

7. Wykaz tabel

Tabela 1. Zestawienie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód w jednolitych częściach wód rzecznych na terenie powiatu lubaczowskiego w 2012r.

Tabela 2. Zakres robót konserwacyjnych wykonanych na obiektach melioracji podstawowych w 2012r. w powiecie lubaczowskim.

Tabela 3. Zakres rzeczowy i finansowy wykonany przez Gminne Spółki Wodne działające na terenie powiatu lubaczowskiego w roku 2013.

Tabela 4. Rejestr Rezerwatów Przyrody na terenie powiatu lubaczowskiego.

Tabela 5. Struktura powierzchniowa lasów w powiecie lubaczowskim w 2013r..

Tabela 6. Wykaz podmiotów gospodarczych posiadających koncesje na wydobywanie kopalin oraz wielkość rocznego wydobycia.

Tabela 7. Złoża kopalin występujących na terenie powiatu lubaczowskiego.

Tabela 8. Zestawienie wyników badanych gleb na terenie powiatu lubaczowskiego w latach 2011-2013.

Tabela 9. Zawartość metali ciężkich w glebach zlokalizowanych w obrębie powiatu lubaczowskiego.

Tabela 10. Struktura użytków rolnych oraz gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w gminach powiatu lubaczowskiego w 2010r.

Tabela 11. Wykaz pakietów rolnośrodowiskowych oferowanych przez ARiMR na lata 2007-2013.

Tabela 12. Wartości natężeń pola elektrycznego oraz gęstości mocy w poszczególnych punktach pomiarowych.

Tabela 13. Wartości natężeń pola elektromagnetycznego na wybranych punktach zlokalizowanych na terenie powiatu lubaczowskiego.

Tabela 14. Realizacja przedsięwzięć w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu- zestawienie finansowo-rzeczowe.

Tabela 15. Realizacja przedsięwzięć w zakresie ochrony powietrza- zestawienie finansowo-rzeczowe.

Tabela 16. Realizacja przedsięwzięć w zakresie ochrony przed hałasem- zestawienie finansowo-rzeczowe.

Tabela 17. Realizacja przedsięwzięć w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii- zestawienie finansowo-rzeczowe.

Tabela 18. Realizacja przedsięwzięć w zakresie ochrony gleb- zestawienie finansowo-rzeczowe.

Tabela 19. Realizacja przedsięwzięć w zakresie ochrony gospodarki wodno-ściekowej- zestawienie finansowo-rzeczowe.

Tabela 20. Realizacja przedsięwzięć w zakresie gospodarki odpadami- zestawienie finansowo-rzeczowe

